

แนวทางการใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง
เพื่อสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม

โดย

พลตรี กัณฑ์ชัย ประจวบอารีย์
รองเจ้ากรมการสรรพกำลังกลาโหม
กรมการสรรพกำลังกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๔
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕

หนังสือรับรอง

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคล เรื่อง “แนวทางการใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางเพื่อสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม” ลักษณะวิชา การทหาร ของ พลตรี กัณฑ์ชัย ประจวบอารีย์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๔ ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕

พลโท

(ไพศาล งามวงษ์วาน)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

บทคัดย่อ

เรื่อง แนวทางการใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางเพื่อสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม

ลักษณะวิชา การทหาร

ผู้วิจัย พลตรี กัณฑ์ชัย ประจวบอารีย์   **หลักสูตร** วปอ.   **รุ่นที่** ๖๔

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางเพื่อสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม วิเคราะห์ปัญหาและข้อจำกัดในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมในปัจจุบัน และเสนอแนวทางการใช้และแก้ไขปัญหาในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ นำข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกำลังพลสำรอง และข้อมูลทุติยภูมิที่รวบรวมจากการศึกษาภารกิจ นโยบาย กฎหมาย ทฤษฎี ผลงานวิจัย และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มาวิเคราะห์ในสาระสำคัญทั้งหมดตามกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งผลการวิจัยพบว่า มาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้อำนาจกระทรวงกลาโหมในการเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม ทั้งที่เกี่ยวกับการสู้รบหรือภัยสงคราม การป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ๆ แต่ที่ผ่านมา กระทรวงกลาโหมยังไม่มีมีการเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาปฏิบัติงานในเหตุการณ์จริงอย่างแน่ชัด รวมถึงมี ปัญหาและข้อจำกัดในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม เช่น การบรรจุกำลังพลสำรองยังไม่ตรงตามความรู้ความสามารถในอาชีพทางพลเรือน และการขาดแรงจูงใจในการเข้ามาเป็นกำลังพลสำรอง เป็นต้น โดยผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรกำหนดหน่วย ตำแหน่ง อัตรา ที่เหมาะสมและจำเป็นต้องใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง, นำกำลังพลสำรองมาปฏิบัติงานจริง, ปรับแก้กฎระเบียบเกี่ยวกับการกำหนดเหล่าของกำลังพลสำรอง และสิทธิประโยชน์สำหรับกำลังพลสำรองและนายจ้าง, จัดเตรียมงบประมาณสำหรับการเรียกกำลังพลสำรองเข้าปฏิบัติราชการ, จัดทำระบบฐานข้อมูลกำลังพลสำรอง, ประชาสัมพันธ์ พัฒนาสัมพันธ์ และสร้างเครือข่ายกำลังพลสำรอง, เรียกกำลังพลสำรองให้หมุนเวียนครบทุกหน่วย, ใช้ระบบรับสมัครเป็นหลักในการบรรจุตำแหน่งกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญ และหากใช้ระบบคัดเลือก ก็ควรบรรจุกำลังพลสำรองที่มาจากกำลังประจำการและมีความรู้ความชำนาญตรงกับตำแหน่งกำลังพลสำรองก่อนกำลังพลสำรองกลุ่มอื่น, จัดการสัมมนาเพื่อรับทราบผลกระทบ ปัญหา และข้อเสนอแนะจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับกิจการกำลังพลสำรอง

Abstract

Title Guidelines for the Use of Reserves with Specialized Knowledge to Support the Ministry of Defense Missions

Field Military

Name Major General Kanchai Prachuaparee **Course** NDC **Class** 64

The objectives of this research were to study on the use of reserves with specialized knowledge to support the Ministry of Defense missions, analyze the problems and limitations of bringing specialized knowledgeable reserves to support the current missions of the Ministry of Defense, and propose guidelines for using and solving problems in bringing reserves with specialized knowledge to support the Ministry of Defense missions. This study was a qualitative research. In accordance with scope of research, information from primary sources based on in-depth interview with experts in the field of reserves and secondary sources based on systematic review of missions, policies, laws, theories, researches and related documents were collected to conduct content analysis. The finding revealed that Section 24 of the Reserve Forces Act, B.E. 2558 (2015) has empowered the Ministry of Defense to call up specialized knowledgeable reserves to support the Ministry of Defense missions whether related to war, disaster prevention and mitigation, or new threats. However, the Ministry of Defense has not clearly called up specialized knowledgeable reserves to serve in actual operations yet. In addition, there have been problems and limitations in bringing reserves with specialized knowledge to support the Ministry of Defense missions, for example, appointing reserves into positions has not matched their competence of civilian occupations and lacking of motivation to become a reserve force, etc. The research provided recommendations that should define units, positions, quantities which are suitable and need reserves with specialized knowledge; bring reserves to serve in actual operations; amend the regulations on the designation of reserve's corps and the regulations on benefits for reserves and employers; prepare a budget for calling reserves into services; build a reserve forces database system; publicize, develop relationships and make the reserves networks; call up reserves by rotating

all units; use the volunteer system as the main procedure for appointing reserves into positions and if using the selection system, it should appoint reserve forces who used to be active duty forces and have the knowledge and expertise matching the positions before other groups of reserve forces; provide seminars to get information about impacts, problems and suggestions from all parties involved in reserves affairs.

คำนำ

กำลังพลสำรอง เป็นกำลังพลของกระทรวงกลาโหมที่มีคุณค่าและสำคัญไม่น้อยกว่ากำลังประจำการ และในสถานการณ์ปัจจุบันที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ต่าง ๆ เช่น ภัยคุกคามทางไซเบอร์ และการแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ เป็นต้น ซึ่งบางภัยคุกคามจำเป็นต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาดำเนินการ ทำให้การใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมในการตอบสนองต่อภัยคุกคามต่าง ๆ จึงเป็นเรื่องสำคัญและเกิดประโยชน์ต่อทั้งกระทรวงกลาโหมและประเทศอย่างยิ่ง แต่ที่ผ่านมา กระทรวงกลาโหมมีการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจไม่มากนัก อีกทั้งยังไม่มีรูปแบบหรือแนวทางการจัดเตรียมและการใช้ที่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “แนวทางการใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางเพื่อสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม” โดยมุ่งหวังเพื่อให้ได้แนวทางการใช้และแก้ไขปัญหาในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมที่เหมาะสมและปฏิบัติได้จริงต่อไป

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานและผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับงานด้านกำลังพลสำรอง นำไปพิจารณาปรับใช้ เพื่อให้สามารถนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมได้อย่างเต็มศักยภาพ ส่งผลให้การปฏิบัติภารกิจของกระทรวงกลาโหมมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นต่อไป

พลตรี

(กัณฑ์ชัย ประจวบอารีย์)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๔

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ข
คำนำ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญแผนภาพ	ช
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
ขอบเขตของการวิจัย	๒
วิธีดำเนินการวิจัย	๓
ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย	๓
คำจำกัดความ	๔
บทที่ ๒ การทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖
ภารกิจของกระทรวงกลาโหม	๖
กรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการใช้กำลังพลสำรอง	๗
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้กำลังพลสำรอง	๑๑
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	๑๔
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๒๑
กรอบแนวคิดของการวิจัย	๒๕
สรุป	๒๕
บทที่ ๓ การนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง	๒๗
มาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม	
การใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางเพื่อสนับสนุนภารกิจ	๒๗
กระทรวงกลาโหมของไทย ในอดีตที่ผ่านมาและปัจจุบัน	
การใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางเพื่อสนับสนุนภารกิจ	๓๑
กระทรวงกลาโหมของต่างประเทศ	

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การเปรียบเทียบการใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง ของไทยและต่างประเทศ	๓๘
ปัญหาและข้อจำกัดในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง มาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม	๔๑
สรุป	๔๗
บทที่ ๔ แนวทางการใช้และแก้ไขปัญหาในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม	๕๑
ลักษณะงานที่สมควรนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง มาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม	๕๑
การเตรียมและเรียกใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง มาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม	๕๙
แนวทางการแก้ไขปัญหาในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญ เฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม	๖๕
สรุป	๗๐
บทที่ ๕ สรุปและข้อเสนอแนะ	๗๓
สรุป	๗๓
ข้อเสนอแนะ	๘๓
บรรณานุกรม	๘๕
ภาคผนวก	๘๙
ผนวก ก พระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. ๒๕๕๘	๙๐
ผนวก ข ระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยสิทธิประโยชน์ ของกำลังพลสำรอง พ.ศ. ๒๕๕๙	๑๐๐
ผนวก ค บทสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ	๑๐๕
ประวัติย่อผู้วิจัย	๑๒๒

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
๒ - ๑ กรอบแนวคิดของการวิจัยAbstract	๒๕
๓ - ๑ Joe Romero ดูแลผู้ป่วย	๓๑
๓ - ๒ กำลังพลสำรองกองทัพของอเมริกาปฏิบัติการช่วยเหลือ ในเหตุการณ์ภัยพิบัติ	๓๒
๓ - ๓ กำลังพลสำรองเหล่าทหารช่างช่วยกันดึงสายไฟฟ้าออกจาก ซากปรักหักพังที่เกิดจากเฮอริเคนมาเรีย	๓๕

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสถานการณ์ปัจจุบัน ประเทศไทยต้องเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ต่าง ๆ ได้แก่ ๑. ความแตกแยกของคนในสังคม ๒. ความเชื่อมั่นต่อระบบและสถาบันทางการเมือง ๓. ปัญหาความไม่สงบ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ๔. ปัญหายาเสพติด ๕. ปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ ๖. ปัญหาแรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมาย ๗. ปัญหาภัยพิบัติและโรคอุบัติใหม่ ๘. ปัญหาการขาดสมดุลในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ ๙. ปัญหาความยากจน ซึ่งภัยคุกคามเหล่านี้เกิดขึ้นถี่ ทวีความรุนแรง และขยายวงกว้างมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ และความผาสุกของประชาชน แต่ประเทศไทยก็ยังคงต้องเตรียมพร้อมรับภัยคุกคามในรูปแบบดั้งเดิมที่เป็นภัยสงครามหรือการปะทะกันทางด้านกำลังทหารอีกด้วย ทำให้กระทรวงกลาโหมซึ่งเป็นหน่วยงานที่ได้รับภารกิจในการพิทักษ์รักษาเอกราชและความมั่นคงของประเทศ รวมถึงพัฒนาประเทศ สนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติและช่วยเหลือประชาชน ต้องวางแผนการใช้และจัดเตรียมกำลังพลและอาวุธยุทโธปกรณ์อย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ยามปกติ เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามภารกิจและตอบสนองต่อภัยที่กล่าวมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับสภาพการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ในภาวะปัจจุบัน

อย่างไรก็ดี ในการจัดเตรียมกำลังให้พร้อมปฏิบัติหน้าที่ การที่กระทรวงกลาโหมจะดำรงสภาพกำลังพลไว้เป็นจำนวนมากในภาวะปกติต้องสิ้นเปลืองงบประมาณของชาติเกินความจำเป็น จึงต้องลดกำลังพลในยามปกติลง และจัดให้มีกำลังพลสำรองที่เข้มแข็ง ที่สามารถทดแทนหรือเสริมกำลังประจำการในยามฉุกเฉินได้อย่างมีประสิทธิภาพ กำลังพลสำรองจึงถือเป็นกำลังพลส่วนที่สำคัญไม่น้อยกว่ากำลังประจำการ เพราะทำให้กระทรวงกลาโหมไม่ต้องดำรงสภาพทหารประจำการไว้เป็นจำนวนมาก แต่ยังคงศักยภาพของกระทรวงกลาโหมในการปฏิบัติการป้องกันประเทศและที่ได้รับมอบหมายอื่น ๆ ไว้ได้ และตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดให้การเรียกกำลังพลสำรองเพื่อปฏิบัติราชการให้กระทำได้ในกรณีจำเป็น เพื่อเรียกกำลังพลสำรองเข้าปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหมในการปฏิบัติการที่ต้องใช้ความรู้ ความเชี่ยวชาญเป็นการเฉพาะ หรือเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (พระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง, ๒๕๕๘) ทำให้

การใช้กำลังพลสำรองเพื่อสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม สามารถทำได้มากกว่าอดีตที่เรียกใช้เพื่อการสู้รบและภัยสงคราม แต่ยังสามารถเรียกใช้เพื่อสนับสนุนภารกิจที่เกี่ยวกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ต่าง ๆ ได้อีกด้วย ซึ่งในการป้องกันและแก้ไขปัญหามาจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่บางประเภท เช่น ภัยคุกคามทางไซเบอร์ และการแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ เป็นต้น จำเป็นต้องมีการดำเนินการที่รวดเร็ว ปลอดภัย และต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางอีกด้วย การใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมในการตอบสนองต่อภัยคุกคามต่าง ๆ จึงเป็นเรื่องสำคัญและเกิดประโยชน์

ที่ผ่านมา กระทรวงกลาโหมมีการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจไม่มาก อีกทั้งยังไม่มีรูปแบบหรือแนวทางการจัดเตรียมและการใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางที่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาเพื่อให้ได้แนวทางการใช้และแก้ไขปัญหาในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมที่เหมาะสมและปฏิบัติได้จริงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาการใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางเพื่อสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม
๒. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาและข้อจำกัดในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมในปัจจุบัน
๓. เพื่อเสนอแนวทางการใช้และแก้ไขปัญหาในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา

๑.๑ เน้นการวิจัยเฉพาะการใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางเพื่อสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม

๑.๒ ในส่วนของแนวทางการใช้และแก้ไขปัญหาในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม จะเป็นเพียงการเสนอแนวคิดหรือหลักการกว้าง ๆ โดยไม่พิจารณาลึกในรายละเอียดของการดำเนินการ

๑.๓ จะวิจัยเฉพาะข้อมูลที่เปิดเผยได้เท่านั้น

๒. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกำลังพลสำรอง จำนวน ๑๑ คน ประกอบด้วย ผู้ที่ศึกษาหรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับกำลังพลสำรอง ผู้บังคับบัญชาและครูฝึกของหน่วยกำลังพลสำรอง และกำลังพลสำรอง ซึ่งผู้วิจัยจะดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับประสบการณ์ ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ เพื่อให้ได้แนวคิดเกี่ยวกับการใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง

๓. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ – กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๕

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่ใช้ข้อมูลปฐมภูมิที่รวบรวมจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกำลังพลสำรอง จำนวน ๑๑ คน ประกอบด้วย ผู้ที่ศึกษาหรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับกำลังพลสำรอง ผู้บังคับบัญชาและครูฝึกของหน่วยกำลังพลสำรอง และกำลังพลสำรอง กับข้อมูลทุติยภูมิที่รวบรวมจากภารกิจ นโยบาย กฎหมาย ทฤษฎี ผลงานวิจัย เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้กำลังพลสำรอง มาศึกษาวิเคราะห์ภารกิจของกระทรวงกลาโหมที่ควรใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุน โดยสอดคล้องกับกรอบนโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้กำลังพลสำรอง, การใช้ประโยชน์ของกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางเพื่อสนับสนุนภารกิจกระทรวงกลาโหมของไทย ในอดีตที่ผ่านมาและปัจจุบัน เปรียบเทียบกับของต่างประเทศ, ปัญหาและข้อจำกัดที่มีในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม เพื่อให้ได้แนวทางการใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และวิธีแก้ไขปัญหาในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมอย่างเหมาะสมและปฏิบัติได้จริง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ได้ทราบเกี่ยวกับการใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมที่ผ่านมามีในอดีตและปัจจุบัน
๒. ได้ทราบเกี่ยวกับปัญหาและข้อจำกัดในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมในปัจจุบัน

๓. ได้แนวทางการใช้และแก้ไขปัญหาในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมที่เหมาะสมและปฏิบัติได้จริงต่อไป

๔. เพื่อให้ผู้สนใจและนักวิจัยที่สนใจด้านกำลังพลสำรองศึกษาและวิจัยต่อไป

คำจำกัดความ

กำลังสำรอง	หมายถึง กำลังที่ไม่มีกำลังทหารประจำการ และทหารกองประจำการ ที่เตรียมไว้สนับสนุนการปฏิบัติการกิจตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม ซึ่งได้แก่ กำลังกึ่งทหาร กลุ่มพลังมวลชนจัดตั้ง กลุ่มพลังมวลชนอื่น กำลังพลสำรองที่เป็นทหารกองเกินและทหารกองหนุน ตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร และกำลังพลสำรองตามกฎหมายว่าด้วยกำลังพลสำรอง
กำลังพลสำรอง	หมายถึง บุคคลซึ่งเป็นกำลังสำรองประเภทหนึ่งตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม ที่มีการบรรจุในบัญชีบรรจุกำลังตามกฎหมายว่าด้วยกำลังพลสำรอง ซึ่งประกอบด้วย กำลังพลสำรองพร้อมใช้งาน และกำลังพลสำรองเตรียมพร้อม
กำลังพลสำรองพร้อมใช้งาน	หมายถึง กำลังพลสำรองที่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีบรรจุกำลังคราวละ ๖ ปี
กำลังพลสำรองเตรียมพร้อม	หมายถึง กำลังพลสำรองพร้อมใช้งานที่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีบรรจุกำลังครบระยะเวลาที่กำหนด และเป็นกำลังพลสำรองเตรียมพร้อมอีกระยะเวลาไม่เกิน ๖ ปี
กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง	หมายถึง บุคคลที่ประกอบอาชีพที่มีความสำคัญต่อกิจกรรมทางทหาร และกิจกรรมพลเรือน และเป็นอาชีพสำคัญที่ต้องมีความชำนาญเป็นพิเศษ ซึ่งผู้ที่ปฏิบัติการในอาชีพนั้นต้องใช้เวลาฝึกอบรมประมาณ ๒ ปี หรือผู้ปฏิบัติการในอาชีพนั้นต้องมีคุณสมบัติของตัวบุคคลเป็นพิเศษ หรือมีการขาดแคลนสถาบันการฝึกอบรมอาชีพนั้น หรือมีการขาดแคลนบุคลากรประเภทนั้น ๆ

		ในปัจจุบัน หรือเป็นวิชาชีพที่มีความจำเป็นต่อกิจกรรมสำคัญในการเตรียมพร้อมของชาติ
ส่วนราชการ	หมายถึง	สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ
หน่วยทหาร	หมายถึง	หน่วยทหารตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม
หน่วยกำลังพลสำรอง	หมายถึง	หน่วยทหารที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยจัดทำบัญชีบรรจุกำลังหรือหน่วยรับการบรรจุ หรือหน่วยฝึกกำลังพลสำรองหรือหน่วยรับพล หรือหน่วยเรียกพล ซึ่งหน่วยดังกล่าวมีการบรรจุรายชื่อทหารประจำการ หรือทหารกองประจำการ หรือกำลังพลสำรอง อย่างหนึ่งอย่างใดลงในบัญชีบรรจุกำลังให้ครบอัตราเต็ม
หน่วยกำลังประจำการ	หมายถึง	หน่วยทหารซึ่งมีการบรรจุรายชื่อทหารประจำการ และทหารกองประจำการลงในบัญชีบรรจุกำลังตามอัตราที่กำหนด
หน่วยสนับสนุนกำลังประจำการเสริม	หมายถึง	หน่วยทหารที่ทำหน้าที่สนับสนุนกำลังประจำการเสริมให้กับหน่วยกำลังพลสำรอง
หน่วยทางบัญชี	หมายถึง	หน่วยกำลังพลสำรองที่ยังไม่มีการจัดตั้ง โดยมีการจัดทำบัญชีบรรจุกำลังไว้ตั้งแต่ในยามปกติ

บทที่ ๒

การทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยจะทบทวนวรรณกรรม เพื่อให้ทราบเกี่ยวกับกรอบนโยบาย กฎหมาย แนวคิด และทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้กำลังพลสำรองที่มีอยู่ สำหรับนำไปประกอบการศึกษาวิเคราะห์ความเป็นไปได้และแนวทางการใช้ประโยชน์ของกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางเพื่อสนับสนุนภารกิจกระทรวงกลาโหม รวมทั้งปัญหาและข้อจำกัดที่มีเพื่อหาแนวทางแก้ไขต่อไป ในบทนี้ ผู้ศึกษาวิจัยจึงจะทบทวนวรรณกรรม ซึ่งประกอบด้วย ภารกิจ นโยบาย กฎหมาย ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๑. แนวความคิดและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับกลาโหม ได้แก่
  - ๑.๑ ภารกิจของกระทรวงกลาโหม
  - ๑.๒ กรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการใช้กำลังพลสำรอง
  - ๑.๓ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้กำลังพลสำรอง
๒. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่
  - ๒.๑ ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง
  - ๒.๒ ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
  - ๒.๓ ทฤษฎีแรงจูงใจ
๓. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภารกิจของกระทรวงกลาโหม

ตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดให้กระทรวงกลาโหมมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. พิทักษ์รักษาเอกราชและความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรจากภัยคุกคามทั้งภายนอกและภายในราชอาณาจักร ปราบปรามการกบฏและการจลาจล โดยจัดให้มีและใช้กำลังทหารตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือตามที่กฎหมายกำหนด
๒. พิทักษ์รักษา ปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ ตลอดจนสนับสนุนภารกิจของสถาบันพระมหากษัตริย์

๓. ปกป้อง พิทักษ์รักษาผลประโยชน์แห่งชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงตลอดจนสนับสนุนภารกิจอื่นของรัฐในการพัฒนาประเทศ การป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ และการช่วยเหลือประชาชน

๔. ศึกษา วิจัย พัฒนา และดำเนินการด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีป้องกันประเทศ และด้านกิจการอวกาศเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมและความมั่นคงของประเทศ

๕. ปฏิบัติการอื่นที่เป็นการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงครามเพื่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หรือปฏิบัติการอื่นใด ทั้งนี้ ตามที่มีกฎหมายกำหนดหรือตามมติคณะรัฐมนตรี

กรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการใช้กำลังพลสำรอง

๑. แผนแม่บทการพัฒนากิจการกำลังพลสำรองของกระทรวงกลาโหม

พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔

ที่ประชุมสภากลาโหมได้พิจารณาให้ความเห็นชอบขยายระยะเวลาของแผนแม่บทการพัฒนากิจการกำลังพลสำรองของกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ออกไปอีก ๑ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕) ซึ่งแผนแม่บทฉบับนี้ กำหนดเป็นแนวทางการบริหารและพัฒนากิจการกำลังพลสำรองของชาติ เพื่อสนับสนุนการแก้ปัญหาภัยคุกคามด้านความมั่นคงของประเทศ ตามแนวคิดทางยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหม ทั้ง ๓ ด้าน คือ การสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง การผนึกกำลังป้องกันประเทศ และการป้องกันเชิงรุก

๑.๑ ความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนากิจการกำลังพลสำรองของกระทรวงกลาโหม

แผนแม่บทการพัฒนากิจการกำลังพลสำรองของกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ (กรมการสรรพกำลังกลาโหม, ๒๕๕๙ : ๔๕) ได้กล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนากิจการกำลังพลสำรองของกระทรวงกลาโหมว่า กำลังพลสำรอง เป็นกำลังทางยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญในการรักษาความมั่นคงและอธิปไตยของชาติ ในยามปกติกำลังพลสำรองเป็นกำลังสำคัญในการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติสาธารณะในรูปแบบต่าง ๆ เมื่อประเทศเข้าสู่ภาวะสงคราม กำลังพลสำรองจะเข้ารับราชการทหารในการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับกำลังทหารประจำการในการป้องกันประเทศ กำลังพลสำรองจึงเป็นเครื่องชี้วัดอย่างหนึ่งว่าประเทศมีความมั่นคงมากน้อยเพียงใด หากกำลังพลสำรองมีความเข้มแข็งทั้งด้านร่างกายและจิตใจ พร้อมทั้งจะเสียสละเพื่อความมั่นคงของประเทศ ประชาชนทุกคนในชาติจะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ยังคงรักษาเอกราชของชาติไทยไว้ได้ตลอดไป ในปัจจุบันโอกาสที่จะเกิดภัยสงครามขนาดใหญ่เกิดขึ้นได้ไม่ยากนัก

แต่ไม่ใช่จะไม่มีโอกาสเกิดขึ้น แต่ภัยอีกประเภท คือ ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติซึ่งจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น มีผลกระทบต่อประชาชนเป็นจำนวนมาก กระทรวงกลาโหมเป็นหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายภารกิจในการพิทักษ์รักษาเอกราชและความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร พัฒนาประเทศ ป้องกันและแก้ไขปัญหามาจากภัยพิบัติ และช่วยเหลือประชาชนจากภารกิจดังกล่าว กระทรวงกลาโหมจึงจำเป็นต้องจัดกำลังพลให้พร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ แต่การดำรงสภาพกำลังทหารประจำการไว้ เป็นจำนวนมากในภาวะปกติเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณของประเทศ จึงต้องจัดให้มีกำลังพลสำรองที่เข้มแข็ง โดยกำลังเหล่านี้เคยได้รับการฝึกจากกองทัพมาแล้ว มีการหมุนเวียนเข้ามารับราชการทหารเสริมกำลังทหารประจำการ ให้เป็นส่วนหนึ่งของกองทัพ ซึ่งแผนแม่บทฉบับนี้ จะมุ่งไปสู่ระบบอาสาสมัคร ใช้การจูงใจให้สมัครมาใช้ชาติให้มากที่สุด

๑.๒ ปัญหาการพัฒนากิจการกำลังพลสำรองของกระทรวงกลาโหม

แผนแม่บทการพัฒนากิจการกำลังพลสำรองของกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ (กรมการสรรพกำลังกลาโหม, ๒๕๕๙ : ๕๕) ได้ชี้ถึงปัญหาการพัฒนากิจการกำลังพลสำรองของกระทรวงกลาโหมที่ผ่านมา ดังนี้

๑.๒.๑ กิจการกำลังพลสำรองเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับส่วนราชการทั้งภายในและภายนอกกระทรวงกลาโหม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หน่วยงานภาคเอกชนซึ่งมีลูกจ้างหรือพนักงานเป็นกำลังพลสำรอง หากไม่ได้รับความร่วมมือจากภาคส่วนดังกล่าว อาจส่งผลกระทบต่อการพัฒนากิจการกำลังพลสำรองของกระทรวงกลาโหม

๑.๒.๒ ส่วนราชการพลเรือน หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และประชาชน ยังขาดความรู้ความเข้าใจ บทบาท หน้าที่ ของกำลังพลสำรอง ในฐานะที่เป็นกำลังส่วนหนึ่งของกองทัพ

๑.๒.๓ นักเรียน นิสิต นักศึกษา ที่สำเร็จการศึกษาวินิจฉัยทหารไม่มีความสมัครใจเข้าเป็นกำลังพลสำรองของกองทัพ

๑.๒.๔ สิทธิของกำลังพลสำรองในการเข้ารับราชการทหาร ไม่เป็นไปตามสถานะเศรษฐกิจ และสังคมปัจจุบัน

๑.๒.๕ กฎ ข้อบังคับ และระเบียบที่เกี่ยวข้องบางฉบับยังไม่สอดคล้องกับแนวทางการจัดเตรียม และการใช้กำลังพลสำรอง

๑.๒.๖ กระทรวงกลาโหม ยังไม่สามารถนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนากิจการกำลังพลสำรองให้ครอบคลุมทั้ง ๕ ระบบย่อย (ระบบการผลิตกำลังพลสำรอง/ระบบการควบคุมกำลังพลสำรอง/ระบบการเรียกพลหรือระดมพล/ระบบการฝึกศึกษากำลังพลสำรอง/ระบบการบรรจุและการใช้กำลังพลสำรอง)

๑.๒.๗ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกิจการกำลังพลสำรองในระดับต่าง ๆ มีจำนวนน้อย ไม่เหมาะสมกับปริมาณงานที่เพิ่มมากขึ้น

๑.๒.๘ จากการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำลังพลสำรองตามแผนหรือคำสั่งการเรียกพลฯ ของเหล่าทัพ ยังไม่สามารถทดแทนตำแหน่ง/หน้าที่กำลังประจำการในบางตำแหน่ง/หน้าที่ รวมถึงยังไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับกำลังประจำการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๓ ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำลังพลสำรองของกระทรวงกลาโหม

แผนแม่บทการพัฒนากิจการกำลังพลสำรองของกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ (กรมการสรรพกำลังกลาโหม, ๒๕๕๙ : ๕๙ – ๖๕) ได้วางยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำลังพลสำรองของกระทรวงกลาโหมไว้ ดังนี้

๑.๓.๑ การควบคุมบริหารจัดการด้านนโยบายกิจการกำลังพลสำรอง : โดยให้ดำเนินการให้มีแผนแม่บทหรือนโยบายการพัฒนากิจการกำลังพลสำรองของกระทรวงกลาโหม และให้กำหนดหน่วยงานหรือจัดตั้งคณะกรรมการในการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการพัฒนากิจการกำลังพลสำรอง รวมถึงให้มีการตรวจสอบและประเมินผลในทุกระดับ

๑.๓.๒ การพัฒนากิจการกำลังพลสำรองของกระทรวงกลาโหม : โดยให้สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมรับผิดชอบในการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล การปฏิบัติตามแผนแม่บทหรือนโยบายการพัฒนากิจการกำลังพลสำรองของกองบัญชาการกองทัพไทยและเหล่าทัพ, กองบัญชาการกองทัพไทยและเหล่าทัพ จัดทำนโยบายหรือแผนแม่บทการพัฒนากิจการกำลังพลสำรองของหน่วยให้สอดคล้องกับแผนแม่บทฯ ของกระทรวงกลาโหม, กองบัญชาการกองทัพไทยและเหล่าทัพ พัฒนากิจการกำลังพลสำรองทั้ง ๕ ระบบย่อย ให้สอดคล้องและเป็นไปตามแผนปรับปรุงโครงสร้างกองทัพ แผนปฏิบัติราชการ และหลักนิยม รวมถึงศึกษาและพัฒนาระบบกำลังสำรองอาสาสมัครในส่วนของเหล่าทัพ, ดำเนินการเรียกกำลังพลสำรองเข้ารับราชการทหารในการเรียกกำลังพลสำรองเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร อย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี และเรียกกำลังพลสำรองเพื่อปฏิบัติราชการ เพื่อทดลองความพร้อมพร้อมได้ตามสถานการณ์ พัฒนาเสริมสร้างขีดความสามารถของกำลังพลสำรองให้มีความพร้อมสามารถทดแทนกำลังประจำการได้อย่างแท้จริง และดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างการจัดหน่วยที่เกี่ยวข้องกับกิจการกำลังพลสำรอง ได้แก่ ตำแหน่ง/อัตรา/คุณวุฒิ/เหล่า ในการบรรจุกำลังพลสำรองให้เหมาะสม เป็นไปตามลักษณะการใช้กำลังพลสำรองของแต่ละเหล่าทัพ

๑.๓.๓ การพัฒนาสารสนเทศ การประชาสัมพันธ์ และการเสริมสร้างเครือข่ายกำลังพลสำรองของกระทรวงกลาโหม : โดยให้ดำเนินการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร สร้างความรู้ ความเข้าใจถึงบทบาทภาระหน้าที่ของกำลังพลสำรอง ให้กับทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย, ดำเนินการปฏิบัติการจิตวิทยาเชิงรุกเพื่อให้ทุกภาคส่วนมีทัศนคติที่ดีต่อ

กิจการกำลังพลสำรอง ตัวกำลังพลสำรอง และกองทัพ, ดำเนินการกิจการพลเรือน เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจระหว่างทหารกับฝ่ายพลเรือนและประชาชน เพื่อสนับสนุนกิจการกำลังพลสำรองของกระทรวงกลาโหม และส่งเสริมให้มีกลุ่ม องค์กร ชมรม สมาคม ที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในการเป็นเครือข่ายกำลังพลสำรองของกระทรวงกลาโหม

๑.๓.๔ การพัฒนาปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง : โดยให้สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กองบัญชาการกองทัพไทย และเหล่าทัพ ร่วมพิจารณา ดำเนินการร่างแก้ไขปรับปรุง กฎหมาย กฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่งที่เกี่ยวข้องกับกิจการกำลังพลสำรอง

๑.๓.๕ การพัฒนาให้สิทธิประโยชน์และการสวัสดิการแก่กำลังพลสำรอง : โดยจัดการประชุมสัมมนาร่วมกับฝ่ายทหาร ฝ่ายพลเรือน และกำลังพลสำรอง เพื่อพิจารณาเสนอข้อคิดเห็น การให้สิทธิประโยชน์และการสวัสดิการแก่กำลังพลสำรอง, เสนอร่างปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์และการสวัสดิการของกำลังพลสำรอง และให้จัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาสีทธิประโยชน์และการสวัสดิการของกำลังพลสำรอง ที่มีผู้แทนจากสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กองบัญชาการกองทัพไทย เหล่าทัพ และส่วนราชการพลเรือนที่เกี่ยวข้อง

๑.๓.๖ การพัฒนาและปรับปรุงระบบสารสนเทศฐานข้อมูลทรัพยากรด้านกำลังสำรอง และกำลังพลสำรอง : โดยให้สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กองบัญชาการกองทัพไทย และเหล่าทัพ ดำเนินการวางแผนและจัดวางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนกิจการกำลังพลสำรองของกระทรวงกลาโหม

๒. นโยบายเร่งด่วนของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ประจำปีงบประมาณ

พ.ศ. ๒๕๖๕

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ได้มอบนโยบายเร่งด่วน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ (๑ ต.ค.๖๔ – ๓๐ ก.ย.๖๕) ที่กระทรวงกลาโหม ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องให้เกิดผลสัมฤทธิ์เป็นรูปธรรม ในด้านการปฏิรูปกองทัพและการส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ที่เกี่ยวข้องกับการใช้กำลังพลสำรอง คือ ให้ขยายผลการบรรจุกำลังพลสำรองเข้าทำหน้าที่ทหารเป็นการชั่วคราว เพื่อทดแทนทหารประจำการในหน่วยกำลังรบ และหน่วยสนับสนุนการรบอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้หน่วยมีกำลังพลในระดับปฏิบัติการที่มีความแข็งแรงและกระตือรือร้น เข้ามาปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ลดภาระผูกพันงบประมาณด้านบุคลากร และแก้ไขปัญหากำลังพลสูงอายุในหน่วย พร้อมทั้งพิจารณานำทหารกองประจำการที่ปลดจากกองประจำการแล้ว เข้ามาทำหน้าที่ทหารเป็นการชั่วคราว เพื่อเพิ่มความหลากหลายในการคัดเลือก และสร้างแรงจูงใจให้ชายไทยสมัครเข้าเป็นทหารกองประจำการ รวมถึงพิจารณาปรับปรุงแนวทาง

การดำเนินการและแก้ไขกฎ ระเบียบ และข้อบังคับให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับการบริหารจัดการกำลังพลในภาพรวม (นโยบายเร่งด่วนของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม Immediate Policy of the Minister of Defence ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕, ออนไลน์, ๒๕๖๕)

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้กำลังพลสำรอง

๑. พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๒๖ ได้กำหนดให้กระทรวงกลาโหมจัดให้มีกำลังสำรองเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของกระทรวงกลาโหม การดำเนินการเกี่ยวกับกำลังสำรองให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

๒. พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

มาตรา ๓๖ (แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๕) ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนมีหน้าที่เข้ารับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพร้อม และในการระดมพล

กระทรวงกลาโหมมีอำนาจกำหนดให้ทำการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพร้อมตามที่เห็นสมควร ส่วนการระดมพลให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

การเรียกเข้ารับราชการทหารตามวรรคหนึ่ง ให้กระทรวงกลาโหมเป็นผู้จัดเตรียมและอำนวยความสะดวก และให้กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ดำเนินการเรียกและส่งทหารเข้ารับราชการตามความประสงค์ของกระทรวงกลาโหม

การผ่อนผันไม่ต้องเรียกหรือไม่ต้องเข้ารับราชการทหารตามมาตรา นี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๗ ทหารกองเกินและทหารกองหนุนที่ถูกเรียกเข้ารับราชการตามมาตรา ๓๖ และทหารประจำการ ต้องอยู่ในวินัยทหารเหมือนทหารกองประจำการ

๓. พระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. ๒๕๕๘

มาตรา ๑๕ การรับบุคคลเข้าเป็นกำลังพลสำรอง ให้กระทรวงกลาโหมดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) รับสมัครจากบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อบังคับ หรือ

(๒) คัดเลือกจากนายทหารสัญญาบัตรกองหนุน นายทหารสัญญาบัตรนอกราชการ นายทหารสัญญาบัตรนอกกอง ทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ ทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ หรือทหารกองเกิน ตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร

กำหนดเวลาเป็นกำลังพลสำรองตามวรรคหนึ่ง และการยกเว้นการเป็นกำลังพลสำรองของบุคคลตาม (๒) ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

หลักเกณฑ์และวิธีการรับสมัครหรือคัดเลือกตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับ

มาตรา ๑๖ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บรรจุรายชื่อกำลังพลสำรองในบัญชีบรรจุกำลังพล โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) กรณีการเข้าเป็นกำลังพลสำรองตามมาตรา ๑๕ (๑) ให้บรรจุรายชื่อลงในบัญชีบรรจุกำลังพลของหน่วยทหารที่กำลังพลสำรองแจ้งความประสงค์

(๒) กรณีการเข้าเป็นกำลังพลสำรองตามมาตรา ๑๕ (๒) ให้บรรจุรายชื่อลงในบัญชีบรรจุกำลังพลของหน่วยทหารตามภูมิลำเนาทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร

หลักเกณฑ์และวิธีการบรรจุรายชื่อกำลังพลสำรองในบัญชีบรรจุกำลังพล ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับ

เมื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้กำลังพลสำรองทราบ

มาตรา ๑๘ เพื่อประโยชน์แก่การดำเนินการกำลังพลสำรอง ในกรณีที่กำลังพลสำรองผู้ใด ประสงค์จะขอเปลี่ยนการบรรจุรายชื่อในบัญชีบรรจุกำลังพลของหน่วยทหารหนึ่งไปอีกหน่วยทหารหนึ่ง พนักงานเจ้าหน้าที่อาจพิจารณาอนุญาตให้ดำเนินการได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับ

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ต้องได้รับความยินยอมจากหน่วยทหารที่กำลังพลสำรองประสงค์จะไปบรรจุรายชื่อในบัญชีบรรจุกำลังพลของหน่วยทหารดังกล่าว

มาตรา ๑๙ ให้กำลังพลสำรองพ้นจากการเป็นกำลังพลสำรองเมื่อ

(๑) ครบกำหนดเวลาการเป็นกำลังพลสำรองตามที่กำหนดในกฎกระทรวงซึ่งออกตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง

(๒) เข้ารับราชการทหารตามมาตรา ๓๐

(๓) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๐ กำลังพลสำรองมีหน้าที่เข้ารับราชการทหารในการเรียกกำลังพลสำรองเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร เพื่อปฏิบัติราชการ หรือเพื่อทดลองความพร้อม และในการระดมพล การเข้ารับราชการทหารตามวรรคหนึ่ง ให้กำลังพลสำรองมีอำนาจหน้าที่ตามชั้นยศ และตำแหน่งเช่นเดียวกับทหารประจำการและทหารกองประจำการ แล้วแต่กรณี

การแต่งตั้งและการเลื่อนยศของกำลังพลสำรอง ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยยศทหาร การผ่อนผันให้กำลังพลสำรองไม่ต้องเข้ารับราชการทหารตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๒ การเรียกกำลังพลสำรองเพื่อตรวจสอบ ให้กระทำได้เพื่อเรียกกำลังพลสำรองเข้ารับการตรวจสอบสภาพ ตรวจสอบบัญชีเตรียมกำลังพลสำรอง และซักซ้อมระเบียบการเพื่อประโยชน์ในการเตรียมความพร้อมในการเรียกกำลังพลสำรองเพื่อฝึกวิชาทหาร เพื่อปฏิบัติราชการ หรือเพื่อทดลองความพร้อม และในการระดมพล

มาตรา ๒๓ การเรียกกำลังพลสำรองเพื่อฝึกวิชาทหาร ให้กระทำได้เพื่อเรียกกำลังพลสำรองเข้ารับการฝึก ศึกษา หรือทบทวนวิชาทหาร เพื่อให้มีความรู้ความสามารถพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรา ๒๔ การเรียกกำลังพลสำรองเพื่อปฏิบัติราชการ ให้กระทำได้ในกรณีจำเป็นเพื่อเรียกกำลังพลสำรองเข้าปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม ในการปฏิบัติการภารกิจที่ต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นการเฉพาะ หรือเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหามาจากภัยพิบัติ ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

การเรียกกำลังพลสำรองเพื่อปฏิบัติราชการตามวรรคหนึ่ง ต้องกระทำการเป็นการชั่วคราว และเท่าที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติการตามที่มีคำสั่งเรียกเท่านั้น

มาตรา ๒๕ การเรียกกำลังพลสำรองเพื่อทดลองความพร้อม ให้กระทำได้เพื่อเรียกกำลังพลสำรองเข้ารับการทดสอบแผนหรือเตรียมรับสถานการณ์ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามแผนที่กำหนด

มาตรา ๒๖ การระดมพล ให้กระทำได้ในเวลาที่มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือประกาศใช้กฎอัยการศึก หรือกรณีที่มีการรบหรือการสงคราม จนถึงขั้นที่ต้องมีการระดมสรรพกำลังของชาติ

การระดมพล ให้กระทำได้โดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๒๗ กำลังพลสำรองตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ได้รับยกเว้นการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพร้อม และการระดมพล ตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร และให้การดำเนินการในเรื่องดังกล่าวเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๓๐ กระทรวงกลาโหมอาจรับสมัครกำลังพลสำรองเพื่อทำหน้าที่ทหารเป็นการชั่วคราวได้ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการทหาร

กำลังพลสำรองที่เข้ารับราชการทหารตามวรรคหนึ่ง ให้พ้นจากการเป็นกำลังพลสำรองตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๖ กำลังพลสำรองมีสิทธิได้รับค่าตอบแทน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าอาหาร ค่าพาหนะ ค่าเช่าที่พัก การรักษาพยาบาล และสิทธิประโยชน์อื่น ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

มาตรา ๓๗ กำลังพลสำรองผู้ใดหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนไม่มาหรือมาแต่ไม่เข้ารับราชการทหาร ในการเรียกกำลังพลสำรองเพื่อตรวจสอบตามมาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กำลังพลสำรองผู้ใดหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนไม่มาหรือมาแต่ไม่เข้ารับราชการทหาร ในการเรียกกำลังพลสำรองเพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อปฏิบัติราชการ หรือเพื่อทดลองความพร้อม หรือในการระดมพล ตามมาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปี

มาตรา ๓๘ กำลังพลสำรองผู้ใดหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนไม่อยู่รับราชการทหารตาม มาตรา ๒๐ จนครบกำหนดเวลาตามที่กำหนดในคำสั่งเรียกโดยมิได้รับอนุญาต หรือไม่มาปฏิบัติ ราชการเมื่อพ้นกำหนดอนุญาตแล้ว ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดฐานหนีราชการและต้องระวาง โทษตามกฎหมายว่าด้วยอาญาทหาร และให้นำบทบัญญัติตามกฎหมายว่าด้วยอาญาทหารในส่วนที่ เกี่ยวกับอำนาจลงทัณฑ์ในความผิดต่อวินัยทหารมาใช้บังคับแก่การกระทำความผิดนี้

มาตรา ๔๐ นายจ้างผู้ใดไม่จ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างซึ่งเป็นกำลังพลสำรองในวันลา เพื่อรับราชการทหารตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

๑. ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง

การเปลี่ยนแปลงในองค์กรเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างมีลำดับขั้นตอน เคิร์ท เลวิน (Kurt Lewin) ได้แบ่งขั้นตอนของกระบวนการการเปลี่ยนแปลงออกเป็น ๓ ระยะ ได้แก่

๑. ระยะยอมรับถึงความจำเป็น (Unfreezing) เป็นขั้นตอนที่เงื่อนไขสภาพแวดล้อม และสถานภาพเดิมที่องค์กรเป็นอยู่ขณะนั้นเกิดปัญหา ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นที่น่าพอใจ ซึ่ง อาจเกิดจากการมีโครงสร้างการจัดรูปแบบงานหรือเทคโนโลยีที่ขาดประสิทธิภาพ หรือการที่พนักงาน ขาดทักษะและเจตคติที่เหมาะสม การเกิดวิกฤตการณ์เป็นตัวเร่งให้ฝ่ายต่าง ๆ ยอมรับและเห็นถึง ความจำเป็นที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลง

๒. ระยะดำเนินการเปลี่ยนแปลง (Changing) เป็นขั้นตอนของการนำแผนงาน วิธีการและเทคนิคต่าง ๆ ลงสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่สภาพที่ต้องการ

๓. ระยะรักษาสภาพใหม่ให้อยู่กับองค์กรได้ถาวร (Refreezing) ขั้นตอนนี้ คือ การทำให้การเปลี่ยนแปลงใหม่ในด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นคงอยู่และกลายเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรต่อไป

การบริหารการเปลี่ยนแปลง (Change Management) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการปรับปรุง การดำเนินงานด้านกระบวนการภายในองค์กร การบริหารการเปลี่ยนแปลงเป็นเทคนิคการจัดการที่ เป็นส่วนหนึ่งของความสามารถหลักของผู้บริหาร การบริหารการเปลี่ยนแปลงมีหลักสำคัญ ๔ ประการ คือ

๑. การบริหารทิศทางการเปลี่ยนแปลง
๒. การพัฒนาความสามารถของบุคลากร
๓. การปรับบุคลากรให้เข้ากับองค์กร
๔. การพัฒนาความพร้อมขององค์กร

ในยุคปัจจุบันที่เผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วผู้บริหารจะต้องปรับเปลี่ยนตัวเองและองค์กรให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และมีการเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ซึ่งสิ่งที้องค์กรจะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลง คือ องค์ประกอบที่สำคัญ ๖ ด้านต่อไปนี้

๑. เป้าหมายและกลยุทธ์ (Goals and strategies) องค์กรมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนเป้าหมาย และกลยุทธ์ไปสู่เป้าหมายอยู่ตลอดเวลา เช่น เมื่อมีการขยายกิจการหรือเมื่อต้องเสนอสินค้าหรือบริการตัวใหม่เข้าสู่ตลาด เมื่อต้องแสวงหาตลาดใหม่เพื่อรองรับสินค้า เป็นต้น

๒. เทคโนโลยี (Technology) การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีมีตั้งแต่ระดับเล็กน้อยถึงระดับสำคัญ เช่น การเชื่อมต่อคอมพิวเตอร์สายตรงเป็นระบบเครือข่ายให้ลูกค้าสามารถเข้าถึงสินค้าและใช้บริการได้สะดวก ถือเป็น การเปลี่ยนเทคโนโลยีระดับเล็กน้อย แต่ถ้าทั้งกิจการต้องเปลี่ยนแปลงเครื่องจักรและเทคโนโลยีใหม่ทั้งหมดเพื่อการผลิตให้ทันสมัย ถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงใหญ่

๓. การออกแบบงานใหม่ (Job redesign) องค์กรจำเป็นต้องจัดงานออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ใหม่ให้มีระดับความมากหรือน้อยในประเด็น เช่น ความหลากหลาย (Variety) การให้อิสระ (Autonomy) การมีลักษณะเฉพาะ (Identity) การให้ความสำคัญ (Significance) ตลอดจนการจัดระบบข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) เป็นต้น

๔. โครงสร้าง (Structure) เช่น จัดโครงสร้างแบบตามหน้าที่หรือแบบที่เน้นผลผลิต จะมีความเป็นทางการและรวมศูนย์เพียงไร เน้นแบบแนวราบหรือแนวตั้ง (Flat or tall structure) หรือแบบเครือข่าย (Networking) เป็นโครงสร้างแบบจักรกล (Mechanic structure) หรือแบบสิ่งมีชีวิต (Organic structure) เป็นต้น

๕. กระบวนการ (Process) เป็นขั้นตอนการทำงานสำเร็จ ก็อาจจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลง เช่น แทนที่เคยทำตามลำดับเป็นขั้นตอน ไปเป็นการร่วมทำพร้อมกันจนงานสำเร็จ

๖. คน (People) คนที่ปฏิบัติงานในองค์กรจำเป็นต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเมื่อเงื่อนไขอื่นได้เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งสามารถทำได้ ๒ วิธี วิธีแรกปรับเปลี่ยนคนออกแล้วจ้างคนที่เหมาะสมกับภารกิจใหม่เข้าแทน ทำนองที่เรียกว่า ถ่ายเลือดใหม่ (New blood) วิธีหลังใช้วิธีเปลี่ยนแปลงคนเดิมด้วยการพัฒนาฝึกอบรมด้านทักษะและเจตคติที่สอดคล้องกับงานใหม่

ในการบริหารการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารจะต้องใช้ความอดทน และความพยายาม เป็นอย่างมากในการที่จะเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบต่าง ๆ ขององค์กรให้ประสบผลสำเร็จตาม เป้าหมายที่ตั้งไว้ (ธิดารัตน์ เทพรัตน์, ออนไลน์, ๒๕๕๕)

๒. ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

“คน” หรือ “ทรัพยากรมนุษย์” เป็นกุญแจไขสู่ความสำเร็จขององค์กร การบริหาร ทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร จึงไม่เพียงแต่ให้ความสำคัญกับขั้นตอนการสรรหาและคัดเลือกบุคคล ให้เข้ามาทำงาน และการสลับสับเปลี่ยน/โอนย้าย/เลื่อนขั้นตำแหน่งบุคคลเหล่านั้น ให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความสามารถของเขาเท่านั้น แต่ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในองค์กร เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ เป็นผู้ที่มีความสามารถพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนา องค์กรให้มีความเจริญก้าวหน้ารองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี และกระแสการค้าโลกได้อย่างทันทั่วถึง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นการ ลงทุนที่คุ้มค่ากับการพัฒนาความมั่นคงขององค์กรในอนาคต

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นกระบวนการวางแผนอย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนา ศักยภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานและปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขององค์กรให้สูงขึ้น โดยเพิ่มพูนทักษะ ความรู้ความสามารถ ตลอดจนการอุทิศตัว บุคลิกภาพการปรับตัว และการคิดริเริ่ม ของบุคคลในองค์กร ผ่านกระบวนการของวิธีการฝึกอบรม การศึกษา และการพัฒนา ซึ่งองค์กร เป็นผู้จัดดำเนินการให้ หรือโดยบุคลากรดำเนินการเอง เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านความคิด ความรู้ จิตใจ บุคลิกภาพ และการทำงาน ดังนี้

๑. การฝึกอบรม (Training) เป็นกระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อการเรียนรู้สำหรับงาน ปัจจุบัน มุ่งหวังให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ทันทีหรือมีพฤติกรรมการ ทำงานที่เปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการขององค์กร การฝึกอบรมมีความเสี่ยงอยู่บ้าง ที่ผู้เข้า รับการฝึกอบรมไม่อาจทำงานได้ตามความมุ่งหวังขององค์กร อาจเป็นเพราะการจัดหลักสูตรยังไม่ เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ขั้นตอนการทำงาน เทคโนโลยี เครื่องมือเครื่องใช้ หรือสภาพการแข่งขันผันแปรไปจากที่ได้คาดคะเนไว้

๒. การศึกษา (Education) เป็นกระบวนการที่จัดขึ้น เพื่อเตรียมบุคคลให้มีความพร้อม ที่จะทำงานตามความต้องการขององค์กรในอนาคต การศึกษายังคงต้องเกี่ยวกับการทำงานอยู่ แต่จะ แตกต่างไปจากการฝึกอบรม เนื่องจากเป็นการเตรียมเรื่องงานในอนาคตที่แตกต่างไปจากงานปัจจุบัน การศึกษาจึงเป็นการเตรียมบุคลากรเพื่อการเลื่อนขั้นตำแหน่ง (Promotion) หรือให้ทำงานในหน้าที่ใหม่

๓. การพัฒนา (Development) เป็นกระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และประสบการณ์แก่บุคลากรขององค์กร เป็นการช่วยเตรียมความพร้อมของบุคลากรสำหรับการเรียนรู้ สิ่งต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตและจุดหมายที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรขององค์กร ช่วยให้บุคลากรของ

องค์การได้เพิ่มพูนความรู้ ได้แสดงขีดความสามารถของตน ได้แสดงความคิดเห็น รวมทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความสามารถ ศักยภาพที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในออกมา

จึงอาจกล่าวสรุปได้ว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีจุดมุ่งหมายในการที่จะเพิ่มความรู้ ทักษะ และเจตคติในการปฏิบัติ โดยวิธีการฝึกอบรม การให้การศึกษา และการพัฒนา เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับสภาพการทำงาน ขององค์กร ทั้งในปัจจุบันและอนาคต อันจะก่อให้เกิดผลดีต่อองค์กรเองและต่อพนักงาน องค์กรจะได้ประโยชน์ในด้านผลผลิตที่เพิ่มขึ้น ส่วนพนักงานจะได้ประโยชน์ในด้านความเจริญก้าวหน้า ในอาชีพ (ชลชาติ พุโธ และ วิไลวรรณ วรคามิน, ออนไลน์, ๒๕๖๕)

๓. ทฤษฎีแรงจูงใจ

๓.๑ ทฤษฎีแรงจูงใจของ Herzberg

Frederick Herzberg ได้คิดค้นทฤษฎีการจูงใจในการทำงาน ซึ่งเป็นที่ยอมรับกัน อย่างกว้างขวางในวงการบริหาร ชื่อทฤษฎีของ Herzberg มีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไป คือ “motivation-maintenance theory” หรือ “dual factor theory” หรือ “the motivation-hygiene theory” ในการเริ่มต้นค้นคว้าเพื่อสร้างทฤษฎี Herzberg ได้ดำเนินการสัมภาษณ์นักวิศวกรและนักบัญชี ซึ่งจุดมุ่งหมายของการค้นคว้า เพื่อศึกษาทัศนคติที่เกี่ยวกับงานเพื่อที่จะให้มีหนทางเพิ่มผลผลิต ลด การขาดงาน และสร้างความสัมพันธ์อันดีในการทำงาน และเพื่อประโยชน์ทั่วไปสำหรับทุก ๆ คนก็คือ ความเข้าใจเกี่ยวกับอิทธิพลต่าง ๆ ที่จะมีส่วนช่วยในการปรับปรุงขวัญและกำลังใจ ที่จะส่งผลให้ ทุกคนมีความสุขกายสบายใจและมีความพึงพอใจมากยิ่งขึ้น จากการวิเคราะห์คำตอบจากข้อความ ที่ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบมา ปรากฏว่าปัจจัยหลาย ๆ อย่างที่แตกต่างกันมีส่วนสัมพันธ์โดยตรงกับ ความรู้สึกที่ดีและไม่ดีที่เกิดขึ้น ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้สามารถแยกออกได้เป็นสองกลุ่มใหญ่ ๆ คือ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่ดีและมีผลเกี่ยวกับความพึงพอใจเกี่ยวกับงานที่ทำก็คือ ความสำเร็จ (achievement) การยอมรับ (recognition) ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้า และคุณลักษณะ ของงานที่ทำอยู่ คือ ฐานะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับหัวหน้างาน กับเพื่อนร่วมงานกับลูกน้อง เทคนิคในการบังคับบัญชา นโยบายของบริษัทและการบริหาร ความมั่นคงในงาน สภาพการทำงาน เงื่อนไข และเรื่องราวส่วนตัวที่ถูกกระทบโดยสภาพของงาน Herzberg ให้ชื่อปัจจัยกลุ่มหลังนี้ว่า “ปัจจัยที่เกี่ยวกับการบำรุงรักษาจิตใจ” (hygiene or maintenance factors) เหตุผลที่เรียกชื่อเช่นนี้ เพราะปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนแต่เป็นปัจจัยที่มีผลในทางป้องกันเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ ปัจจัยเหล่านี้ จะไม่สามารถสร้างแรงจูงใจได้ แต่อาจป้องกันมิให้แรงจูงใจเกิดขึ้นมาได้ การต้องสนใจติดตามดูปัจจัย ที่จำเป็นเพื่อการรักษาจิตใจนี้ จึงนับว่าเป็นเรื่องจำเป็น แต่ปัจจัยกลุ่มนี้เพียงกลุ่มเดียวย่อมไม่เป็นการ เพียงพอ สำหรับที่จะให้เป็นเงื่อนไขสำหรับการสร้างแรงจูงใจ

๓.๑.๑ ปัจจัยจูงใจ (Motivation Factor) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับงานโดยตรง เพื่อจูงใจให้คนชอบและรักงานปฏิบัติ เป็นการกระตุ้นให้เกิดความพึงพอใจให้แก่บุคคลในองค์กร ให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะปัจจัยที่สามารถสนองตอบความต้องการภายในบุคคล ได้ด้วยกัน ได้แก่

๓.๑.๑.๑ ความสำเร็จในการทำงานของบุคคล หมายถึง การที่บุคคลสามารถทำงานได้เสร็จสิ้นและประสบความสำเร็จอย่างดี เป็นความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ การรู้จักป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น เมื่อผลงานสำเร็จจึงเกิดความรู้สึกพึงพอใจและปลาบปลื้มในผลสำเร็จของงานนั้น ๆ

๓.๑.๑.๒ การได้รับการยอมรับนับถือ หมายถึง การได้รับการยอมรับนับถือไม่ว่าจากผู้บังคับบัญชา การยอมรับนี้อาจจะอยู่ในการยกย่องชมเชยแสดงความยินดี การให้กำลังใจหรือ การแสดงออกอื่นใดที่สื่อให้เห็นถึงการยอมรับในความสามารถเมื่อได้ทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดบรรลุผลสำเร็จ การยอมรับนับถือจะแฝงอยู่กับความสำเร็จในงานด้วย

๓.๑.๑.๓ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ หมายถึง งานที่น่าสนใจ งานที่ต้องอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ท้าทายให้ต้องลงมือทำ หรือเป็นงานที่มีลักษณะสามารถกระทำได้ตั้งแต่ต้นจนจบโดยลำพังแต่ผู้เดียว

๓.๑.๑.๔ ความรับผิดชอบ หมายถึง ความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานใหม่ ๆ และมีอำนาจในการรับผิดชอบได้อย่างดี ไม่มีการตรวจหรือควบคุมอย่างใกล้ชิด

๓.๑.๑.๕ ความก้าวหน้า หมายถึง ได้รับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นของบุคคลในองค์กร การมีโอกาสได้ศึกษาเพื่อหาความรู้เพิ่มเติมหรือได้รับการฝึกอบรม

๓.๑.๒ ปัจจัยค้ำจุน (Maintenance Factor) หรืออาจเรียกว่า ปัจจัยสุขอนามัย หมายถึง ปัจจัยที่จะค้ำจุนให้แรงจูงใจในการทำงานของบุคคลมีอยู่ตลอดเวลา ถ้าไม่มีหรือมีในลักษณะไม่สอดคล้องกับบุคคลในองค์กร บุคคลในองค์กรจะเกิดความไม่ชอบงานขึ้น และปัจจัยที่มาจากภายนอกบุคคล ได้แก่

๓.๑.๒.๑ เงินเดือน หมายถึง เงินเดือนและการเลื่อนขึ้นเงินเดือนในหน่วยงานนั้น ๆ เป็นที่พอใจของบุคลากรในการทำงาน

๓.๑.๒.๒ โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต นอกจากจะหมายถึง การที่บุคคลได้รับการแต่งตั้งเลื่อนตำแหน่งภายในหน่วยงานแล้ว ยังหมายถึงสถานการณ์ที่บุคคลสามารถได้รับความก้าวหน้าในทักษะวิชาชีพด้วย

๓.๑.๒.๓ ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน หมายถึง การติดต่อไปไม่ว่าเป็นกิริยาหรือวาจาที่แสดงถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน สามารถทำงานร่วมกัน มีความเข้าใจซึ่งกันและกันอย่างดี

๓.๑.๒.๔ สถานะของอาชีพ หมายถึง อาชีพนั้นเป็นที่ยอมรับนับถือของสังคมที่มีเกียรติและศักดิ์ศรี

๓.๑.๒.๕ นโยบายและการบริหารงาน หมายถึง การจัดการและการบริหารองค์การ การติดต่อสื่อสารภายในองค์การ

๓.๑.๒.๖ สภาพการทำงาน หมายถึง สภาพทางกายภาพของงาน เช่น แสงเสียง อากาศ ชั่วโมงการทำงาน รวมทั้งลักษณะของสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เช่น อุปกรณ์หรือเครื่องมือต่าง ๆ อีกด้วย

๓.๑.๒.๗ ความเป็นอยู่ส่วนตัว หมายถึง ความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดีอันเป็นผลที่ได้รับจากงานในหน้าที่ของเขาไม่มีความสุข และพอใจกับการทำงานในแห่งใหม่

๓.๑.๒.๘ ความมั่นคงในการทำงาน หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อความมั่นคงในการทำงาน ความยั่งยืนของอาชีพ หรือความมั่นคงขององค์การ

๓.๑.๒.๙ วิธีการปกครองของผู้บังคับบัญชา หมายถึง ความสามารถของผู้บังคับบัญชาในการดำเนินงานหรือความยุติธรรมในการบริหาร

โดยสรุป Herzberg ได้ให้ความเข้าใจว่า แรงจูงใจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาจากแต่ละคน และจะมีใช้ขึ้นอยู่กับผู้บริหารโดยตรง และปัจจัยที่ใช้ในการบำรุงจิตใจนั้นอย่างดีที่สุดก็คือ จะสามารถช่วยขจัดความไม่พอใจต่าง ๆ ได้ แต่จะไม่สามารถสร้างความพึงพอใจได้ ดังนั้น ในกระบวนการจูงใจที่ต้องการสร้างให้เกิดแรงจูงใจที่ดี จึงจำเป็นต้องจัดและกำหนดปัจจัยต่าง ๆ ทั้งสองกลุ่ม คือ ทั้งปัจจัยที่ใช้บำรุงจิตใจ (สภาพแวดล้อม) และปัจจัยที่ใช้จูงใจได้ (ของงานที่ทำ) ทั้งสองอย่างพร้อมกัน

ในการแก้ไขปัญหาเรื่องการจูงใจนี้ Herzberg ได้เริ่มต้นพัฒนาวิธีการเพิ่มพูนเนื้อหาของงาน (job enrichment) เพื่อให้ค่าของงานสูงขึ้นและมีเนื้อหามากขึ้น เพื่อให้มีปัจจัยที่ใช้ จูงใจได้เพิ่มมากขึ้นในตัวเอง การออกแบบงานเสียใหม่ให้มีคุณค่าเนื้อหาสูงขึ้นนี้เอง ที่งานต่างจะมีความหมายมากยิ่งขึ้น มีความสำเร็จในงานมากขึ้น มีทั้งการยอมรับ ทั้งความรับผิดชอบสูงขึ้น ก้าวหน้ามากขึ้น และส่งเสริมการเติบโตให้แก่แต่ละคนได้ ซึ่งจะมีผลต่อการจูงใจเป็นอันมาก (บุญชัย มูลธำ, ออนไลน์, ๒๕๕๖)

๓.๒ ทฤษฎีแรงจูงใจของ Maslow

Abraham Harold Maslow เป็นนักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ได้ศึกษาทฤษฎีแรงจูงใจเกี่ยวกับความต้องการ (Hierarchy of Needs) ของแต่ละบุคคล เพราะความต้องการจะเป็นแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรมด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

๑. บุคคลทั่วไปจะมีความต้องการอยู่เสมอ และความต้องการนั้นไม่มีที่สิ้นสุด

๒. ความต้องการมีความสำคัญแตกต่างกัน จึงสามารถจัดเรียงลำดับความต้องการได้

๓. บุคคลทั่วไปจะแสวงหาความต้องการสำคัญที่สุดก่อน

๔. ถ้าความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการในสิ่งนั้นก็หมดไป และความต้องการในลำดับสูงกว่าก็จะเข้ามาแทนที่

มาสโลว์ ได้จัดลำดับความต้องการออกเป็น ๕ ชั้น จากระดับต่ำสุดไปยังระดับสูงสุด ดังนี้

๑. ความต้องการของร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของการดำรงชีวิต ประกอบด้วย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ ความต้องการทางร่างกายมีความจำเป็นในการดำรงชีวิตของมนุษย์ที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ มนุษย์จึงพยายามกระทำเพื่อตอบสนองความต้องการในแรงขับนี้ ถ้าความต้องการทางร่างกายได้รับการบำบัดหรือตอบสนองแล้ว ความต้องการนี้ก็มีอิทธิพลต่อมนุษย์น้อยลงหรือหมดไป ความต้องการในระดับที่สูงก็จะเข้ามาแทนที่

๒. ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง (Safety and Security Needs) เมื่อความต้องการของร่างกายได้รับการตอบสนองแล้วก็จะเกิดความต้องการในขั้นสูงขึ้น คือ ต้องการความปลอดภัย ความมั่นคงในการดำเนินชีวิต เพราะมนุษย์ต้องการความปลอดภัย ทั้งทางร่างกายและความปลอดภัยมั่นคงในอาชีพการงานด้วย ตัวอย่างเช่น ต้องการมีอาชีพที่มั่นคง ต้องการมีสุขภาพที่ดี ปลอดภัย หรือเป็นการหลีกเลี่ยงความกลัว เช่น กลัวการสูญเสีย กลัวความยากลำบาก กลัวอุบัติเหตุ อุบัติภัยต่าง ๆ ฯลฯ

๓. ความต้องการด้านสังคม (Social Needs) มนุษย์ทั่วไปชอบที่จะอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม สังสรรค์กันในสังคม ต้องการความรัก และการยอมรับจากครอบครัวและสังคม เพราะมนุษย์จัดเป็นสัตว์สังคม (Social Animal) ไม่อยากอยู่ตามลำพัง อยากมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น จึงต้องปรับพฤติกรรมให้เป็นที่ยอมรับจากสังคม ให้มีผู้มาสนใจ รัก เอาใจใส่ และการที่จะได้มาซึ่งความรักและการยอมรับ ต้องมี “การให้” และ “การรับ” เช่น จะต้องรู้จักให้ เมื่อมีการให้แล้วก็จะเกิดการได้รับตามมา

๔. ความต้องการได้รับการยกย่อง (Esteem Needs) เมื่อความต้องการความรักและการเป็นเจ้าของได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการที่จะได้รับการยกย่อง มีความเชื่อมั่นในตนเอง ต้องการให้บุคคลอื่นยอมรับในความสามารถและยกย่องว่าเป็นคนมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี มีฐานะทางสังคม ทำให้มีความสุข เกิดความเชื่อมั่นในตนเองและความมั่นคงในสังคม

๕. ความต้องการประสพผลสำเร็จในชีวิต (Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ เป็นความปรารถนาที่จะเข้าใจตนเอง รู้ถึงความต้องการที่แท้จริงของตนเอง อาจเป็นความต้องการที่จะทำประโยชน์และดำเนินชีวิตไปตามที่ความต้องการที่คาดหวังไว้ ได้รับความสำเร็จในสิ่งที่เขาทำอยู่ ความต้องการนี้อาจแสดงออกได้หลายวิธีขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละคน ตัวอย่างเช่น ต้องการเป็นมัคคุเทศก์ที่มีชื่อเสียง เป็นเจ้าของธุรกิจนำเที่ยวที่ประสบความสำเร็จ ฯลฯ

จะเห็นว่าความต้องการนั้นเกิดขึ้นตลอดเวลาและจะมีมากกว่าหนึ่งอย่างเสมอ ความต้องการจะแสดงออกมาในรูปของแรงขับและผลักดันให้เกิดพฤติกรรม บางครั้งการเรียงลำดับความต้องการก็ไม่ได้เป็นไปตามทฤษฎี เพราะอาจมีความต้องการเกิดขึ้นพร้อมกันหรือเกิดสลับที่กันได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ และการตัดสินใจท่ามกลางสถานการณ์ก็เป็นได้ (แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ, ออนไลน์, ๒๕๖๕)

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ณรงค์ พุกภรณ์รุ่งเรือง (๒๕๕๙) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ระบบกำลังสำรองต่อความมั่นคงของรัฐ ศึกษากรณีระบบการบรรจุและการใช้กำลังสำรอง ผลการวิจัยพบว่า กำลังสำรองเข้ารายงานตัวเมื่อมีการเรียกเข้ารับการตรวจสอบหรือฝึกอยู่ในระดับที่สูงมาก (๘๙ - ๙๙ %) แต่จากการสัมภาษณ์กำลังสำรองโดยการสุ่มแล้ว กำลังสำรองที่เข้ารายงานตัวไม่มีความพร้อมในการฝึกทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลในการเข้ารายงานตัวเนื่องจากเกรงว่าจะผิดกฎหมายและมีผลกระทบกับการประกอบอาชีพในอนาคต และหากเปิดให้มีการสมัครใจเข้ารายงานตัวและเรียกฝึกแล้วส่วนใหญ่ไม่ประสงค์เข้ารายงานตัวเพื่อฝึกหรือประจำการร่วมกับกำลังประจำการ เนื่องจากมีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เช่น การเจ็บป่วยมีโรคประจำตัว เพิ่งบรรจุเข้าทำงานหรือกำลัง อยู่ในช่วงทดลองงาน เพิ่งสำเร็จการศึกษา ต้องดูแลครอบครัว บริษัทที่มีขนาดเล็กนายจ้างไม่ให้ลา ค่าตอบแทนต่ำ เป็นต้น หากประเมินจากการสัมภาษณ์อาจกล่าวได้ว่า ระบบกฎหมายมีความเข้มแข็ง แต่กำลังสำรองขาดอุดมการณ์ความรักชาติ ความรู้ลึกถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การเสียสละเพื่อส่วนรวม หรือมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเข้ารับราชการทหาร ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

๑. ทดลองบรรจุกำลังพลสำรองแบบสมัครใจระดับกองร้อยเพื่อปฏิบัติงานร่วมกับกำลังพลประจำการในอัตรากำลังพลสำรอง ๗๐ เปอร์เซ็นต์ กำลังพลประจำการ ๓๐ เปอร์เซ็นต์ โดยการทำสัญญาปีต่อปี และได้รับผลตอบแทนและสิทธิประโยชน์เหมือนกำลังพลประจำการ เพื่อเป็นแรงจูงใจเหมือนกับกำลังพลประจำการ เช่น รายได้ การเลื่อนยศ การศึกษา การรักษาพยาบาลทั้งตนเองและครอบครัว การได้รับโบนัสเมื่อปฏิบัติงานได้ครบตามสัญญา การได้รับ

บำนาญ เงินค่าตอบแทนในตำแหน่งพิเศษ การได้รับเครื่องแต่งกายเช่นเดียวกับทหารกองประจำการ การได้รับ สิทธิลดหย่อนภาษี

๒. ควรมีการเรียกบรรจุกำลังพลสำรองเพื่อเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ ในภาวะฉุกเฉิน โดยมีการดำเนินการดังนี้

๒.๑ ประกาศรับสมัครกำลังพลสำรองที่ประสงค์จะสมัครและมีคุณสมบัติครบถ้วน เป็นลำดับแรก

๒.๒ ในกรณีมีผู้สมัครใจไม่เพียงพอ ให้ดำเนินการเรียกกำลังพลสำรองเข้าประจำการ โดยพิจารณาเรียกบุคคลที่ว่างงานเป็นลำดับแรก กำลังพลสำรองที่มีรายได้ประจำเดือนอยู่ในระดับต่ำ เป็นลำดับที่สอง และกำลังพลสำรองที่อยู่ในบริษัทขนาดใหญ่เป็นลำดับต่อมา

๒.๓ ควรบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง มีบทลงโทษต่อทั้งกับตัวกำลังพลสำรองและ นายจ้างหรือบริษัทที่ไม่ให้ความร่วมมือ หรือมีการเพิ่มโทษ ระยะเวลาของคดี เป็นต้น

๒.๔ ระบบการตรวจสอบสภาพกำลังพลสำรองมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางปฏิบัติ ควรจัดสรรงบประมาณให้กับสถิติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

๓. ควรมีการปลูกฝังอุดมการณ์ความรักชาติ หรือทัศนคติที่ดีต่อการเข้ารับการศึกษา และตรวจสอบของกำลังพลสำหรับนักศึกษาวิชาทหาร นายทหารสัญญาบัตร นายทหารประทวน และพลทหารกองประจำการอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดจิตสำนึกและความรู้สึกถึงความรักชาติ การเสียสละ และหน้าที่ในการปกป้องอธิปไตยของชาติ

ดร.ณ ยูทรวงษ์สุข (๒๕๕๕) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การปฏิรูประบบกำลังพลสำรองของ กองทัพบกไทย (รด.) มีผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกำลังพลสำรองและการพัฒนาระบบ กำลังพลสำรองที่น่าสนใจ ดังนี้

๑. ระบบการบรรจุและการใช้กำลังพลสำรอง กองทัพยังไม่ได้พิจารณาบรรจุกำลังพลสำรองลงในตำแหน่งที่ขาดแคลน การบรรจุกำลังพลสำรองก็ไม่ตรงตามความรู้ความสามารถในอาชีพ ทางพลเรือนของกำลังพลสำรอง จึงทำให้กองทัพไม่สามารถใช้ศักยภาพของกำลังพลสำรอง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่กองทัพ และกองทัพยังไม่นำกำลังพลสำรองเข้ามาช่วยเหลือประชาชน ที่ประสบภัยพิบัติต่าง ๆ ได้ เช่น กรณีการเกิดคลื่นยักษ์ถล่มพื้นที่ภาคใต้ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ และการเกิดมหาอุทกภัยในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างและภาคกลางเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๔

๒. ประเด็นเรื่องการบริหารจัดการระบบกำลังพลสำรองให้ทันสมัย เป็นประเด็นที่มี ผู้ให้ความสำคัญ กล่าวคือ กระทรวงกลาโหมต้องมีความชัดเจนทางด้านยุทธศาสตร์ในเรื่อง แนวทางการนำกำลังพลสำรองออกมาใช้ทั้งในยามปกติ และในยามวิกฤตหรือในภาวะสงคราม โดยจะต้องเร่งผลักดันให้มีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับระบบกำลังพลสำรองให้มีความทันสมัย ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก เพื่อให้กองทัพสามารถนำกำลังพลสำรองมาใช้สนับสนุน

ภารกิจของกองทัพที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลในเรื่องที่เกี่ยวกับการป้องกัน และบรรเทาภัยพิบัติต่าง ๆ ควรพิจารณาเรื่องการกระจายอำนาจการบริหารจัดการระบบกำลังสำรองของกองทัพบก โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ที่มีศักยภาพ และความพร้อมเข้ามามีส่วนร่วมทั้งในเรื่องการบริหารจัดการ และการใช้ประโยชน์จากกำลังพลสำรองเพื่อสนับสนุนงานการป้องกัน และบรรเทาภัยพิบัติต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ พิจารณาบรรจุกำลังพลสำรองลงในตำแหน่งที่สอดคล้องกับความรู้ความสามารถในอาชีพทางพลเรือน เพื่อให้กองทัพได้ใช้ประโยชน์จากศักยภาพและความรู้ความสามารถของกำลังพลสำรอง

๓. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย คือ ปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ คำสั่ง และออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบกำลังสำรองให้มีความทันสมัยทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบันและรองรับอนาคต โดยใช้เทคโนโลยีและระบบบริหารจัดการที่เป็นมาตรฐานสากล โดยให้ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน และส่วนราชการอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในระบบกำลังสำรอง เพื่อให้รัฐบาลและกองทัพสามารถนำกำลังสำรองของกองทัพ และกองกำลังติดอาวุธที่มีลักษณะการจัดคล้ายกับหน่วยทหารของส่วนราชการอื่น ซึ่งเดิมเป็นกำลังทางยุทธศาสตร์สำหรับใช้สนับสนุนกองทัพในยามสงครามมาใช้ในยามปกติเพื่อสนับสนุนภารกิจของรัฐบาล และกองทัพในการต่อสู้กับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เช่น การต่อต้านการก่อการร้าย การรักษาความมั่นคงภายใน การป้องกันภัยพิบัติต่าง ๆ และการรักษาทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ฯลฯ

๔. ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติ คือ จัดแบ่งกำลังสำรองออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ กำลังสำรองเป็นบุคคล ซึ่งได้แก่ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ชำนาญการเฉพาะสาขาที่กองทัพบกขาดแคลน และมีความต้องการเพื่อนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความสามารถหรือความชำนาญในงานอาชีพมาสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจของกองทัพบกได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในส่วนการศึกษา ส่วนสนับสนุนการรบ และส่วนสนับสนุนการช่วยรบ และกำลังสำรองเป็นหน่วยเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของส่วนกำลังรบ โดยอาจพิจารณานำกำลังประจำการเสริม กำลังกึ่งทหารทั้งของกองทัพ และส่วนราชการอื่น ๆ เช่น ตำรวจตระเวนชายแดน อาสาสมัครรักษาดินแดน อาสาสมัครทหารพราน เจ้าหน้าที่อุทยานฯ ฯลฯ มาใช้ทดแทน

เพิ่มศักดิ์ รอบจังหวัด (๒๕๖๐) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการใช้กำลังพลสำรอง เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติเป็นงานที่สำคัญอย่างยิ่งที่ทุกภาคส่วนต้องร่วมมือกัน กระทรวงกลาโหมเป็นหน่วยงานที่มีความพร้อมทั้งกำลังพลและยุทธโศปกรณ์ รวมทั้งมีนโยบายที่ชัดเจนในการเข้าช่วยเหลือประชาชนเมื่อเกิดภัยพิบัติ มีขั้นตอนและการมอบหมายพื้นที่ให้หน่วยทหารรับผิดชอบตามแผนบรรเทาสาธารณภัย กระทรวง กลาโหม ๒๕๕๘ ในอดีตก่อนที่จะมีการตราพระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. ๒๕๕๘ มีความไม่ชัดเจนในการเรียกกำลังพลสำรองมาเพื่อช่วยเหลือในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ

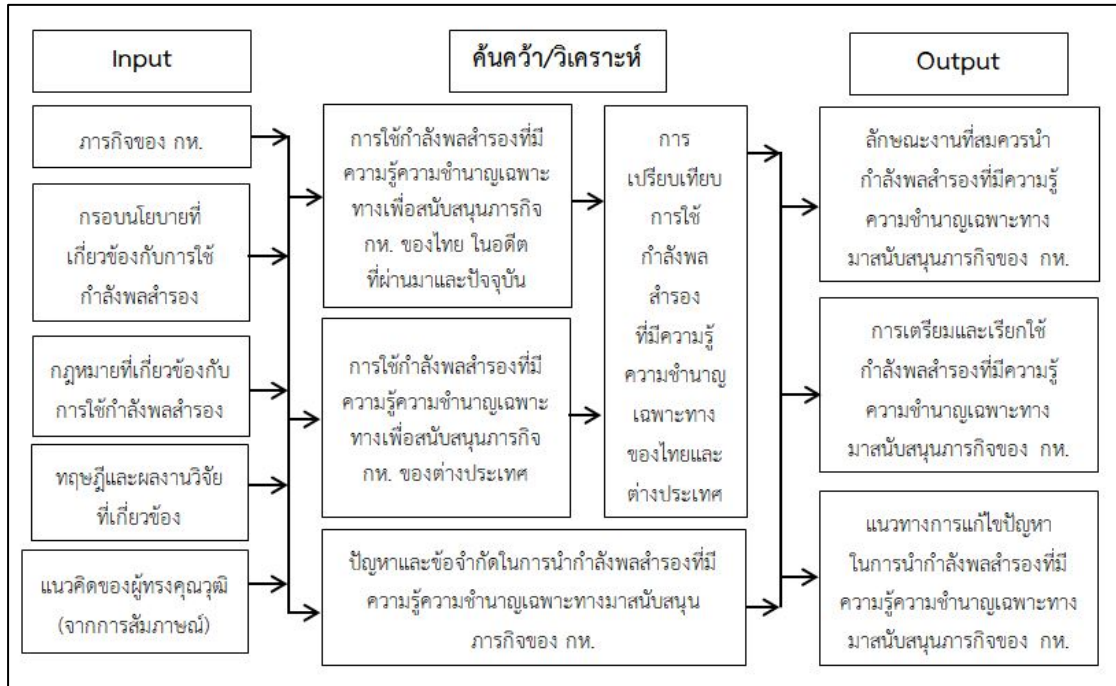

แต่หลังจากมีการออกกฎหมายดังกล่าวแล้ว ตามมาตรา ๒๔ กระทรวงกลาโหม สามารถเรียกกำลังพลสำรองเข้ามาปฏิบัติราชการได้ ซึ่งการป้องกันและแก้ไขปัญหามาจากภัยพิบัติเป็นงานหนึ่งที่กระทรวงกลาโหมต้องเข้าดำเนินการช่วยเหลือประชาชน เมื่อสถานการณ์ภัยพิบัติถึงขั้นวิกฤติรุนแรงที่กระทรวงมหาดไทย โดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีความจำเป็นต้องใช้หน่วยทหารขนาดใหญ่ หรือต้องการกำลังพลจำนวนมากที่เกินขีดความสามารถของกำลังประจำการ จำเป็นต้องมีการเรียกกำลังพลสำรองเพื่อเข้าปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยทหารที่รับผิดชอบ พื้นที่ตามที่กำหนดในแผนบรรเทาสาธารณภัยกระทรวงกลาโหม ๒๕๕๘

การเตรียมกำลังพลสำรองเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหามาจากภัยพิบัติต้องมีการเตรียมบัญชีบรรจุกำลังในแต่ละพื้นที่ เตรียมความรู้ เตรียมแผนงานให้กับกำลังพลสำรองอย่างชัดเจน การใช้กำลังพลสำรองต้องใช้ในงานที่กำลังพลสำรองมีความรู้ความชำนาญอยู่เดิม หากกำลังพลสำรองไม่มีความรู้ จะใช้ในบทบาทการเป็นผู้ช่วยเหลือเป็นหลัก โดยขั้นต้นจะบรรจุกำลังพลสำรองให้หน่วยทหารที่รับผิดชอบพื้นที่ตามแผนบรรเทาสาธารณภัยกระทรวงกลาโหม ๒๕๕๘ ในบัญชีบรรจุกำลังของหน่วย และมีการเรียกกำลังพลสำรองเพื่อทำการฝึก หรือเมื่อมีความจำเป็นในการช่วยเหลือและบรรเทาภัยพิบัติ ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ การให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของกระทรวงกลาโหม ร่วมหารือกันเพื่อกำหนดนโยบายและแนวทางที่ชัดเจน โดยริเริ่มให้การศึกษาอบรมนักศึกษาวิชาทหาร ซึ่งเป็นกำลังพลสำรองหลักเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหามาจากภัยพิบัติ ในโอกาสต่อไปอาจพิจารณาปรับโครงสร้าง กองร้อย/กองพัน มณฑลทหารบก หรืออาจใช้การจัดเฉพาะกิจ โดยประกอบกำลังจากหน่วยขึ้นตรงมณฑลทหารบกให้มีบทบาทและหน้าที่ในการช่วยเหลือและบรรเทาภัยพิบัติมากขึ้น นอกเหนือจากภารกิจของมณฑลทหารบกที่มีอยู่เดิม พร้อมทั้งให้มีอัตรารองรับการบรรจุ กำลังพลสำรองตามความเหมาะสมให้มากที่สุด รวบรวมรายชื่อและความรู้ ความเชี่ยวชาญของกำลังพลสำรอง เพื่อคัดกรองการบรรจุกำลังพลสำรองให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ และแจ้งหน่วยทหารที่รับผิดชอบพื้นที่ ตามแผนบรรเทาสาธารณภัยกระทรวงกลาโหม ๒๕๕๘ มีการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง และเมื่อกำลังพลสำรองมีความรู้ความเชี่ยวชาญแล้ว อาจพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการปรับโครงสร้าง กองร้อย/กองพัน ของมณฑลทหารบก ให้มีภารกิจและขีดความสามารถในการป้องกันและแก้ไขปัญหามาจากภัยพิบัติมากขึ้น โดยอาจมีการวิจัยเพิ่มเติมต่อไป

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีกรอบแนวคิดของการวิจัย สรุปได้ดังนี้
 แผนภาพที่ ๒-๑ : กรอบแนวคิดของการวิจัย

สรุป

กระทรวงกลาโหมเป็นหน่วยงานที่ได้รับภารกิจในหลากหลายด้าน มิใช่มีเพียงแต่การพิทักษ์รักษาเอกราชและความมั่นคงของประเทศ การพิทักษ์ปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์และระบอบการปกครอง และการปกป้องรักษาผลประโยชน์แห่งชาติเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการพัฒนาประเทศ การป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ การช่วยเหลือประชาชน การศึกษาวิจัยและพัฒนา ตลอดจนการสนับสนุนภารกิจของหน่วยงานอื่น หรือปฏิบัติการอื่นใดที่ได้รับมอบหมายตามกฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรี ดังนั้น กระทรวงกลาโหมจึงจำเป็นต้องมีกำลังพลและอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ทำให้สามารถปฏิบัติตามภารกิจต่าง ๆ เหล่านี้ได้ครอบคลุมทุกด้าน แต่การดำรงสภาพกำลังทหารประจำการไว้เป็นจำนวนมากในภาวะปกติเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณของประเทศ จึงต้องจัดให้มีกำลังพลสำรองที่เข้มแข็ง ซึ่งการใช้กำลังพลสำรองถูกกำหนดเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมอีกด้วย ในปัจจุบันโอกาสที่จะเกิดภัยสงครามขนาดใหญ่เกิดขึ้นได้ไม่บ่อยนัก แต่ไม่ใช่จะไม่มีโอกาสเกิดขึ้น แต่ภัยอีกประเภท คือ ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติซึ่งจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น มีผลกระทบต่อประชาชนเป็นจำนวนมาก ซึ่งตามมาตรา ๒๔ ของพระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. ๒๕๕๘ กระทรวงกลาโหมสามารถเรียกกำลังพล

สำรองเข้ามาปฏิบัติราชการในการปฏิบัติภารกิจที่ต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นการเฉพาะ หรือเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติได้ ด้วยเหตุนี้ กำลังพลสำรอง จึงเป็นกำลังทางยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญในการรักษาความมั่นคงและอธิปไตยของชาติ ในยามปกติ กำลังพลสำรองเป็นกำลังสำคัญในการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติสาธารณะในรูปแบบต่าง ๆ เมื่อประเทศเข้าสู่ภาวะสงคราม กำลังพลสำรองจะเข้ารับราชการทหารในการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับ กำลังทหารประจำการในการป้องกันประเทศ กำลังพลสำรองจึงเป็นเครื่องชี้วัดอย่างหนึ่งว่าประเทศ มีความมั่นคงมากน้อยเพียงใด

อย่างไรก็ดี กระทรวงกลาโหมก็ยังไม่สามารถใช้ศักยภาพของกำลังพลสำรองเพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดและยังไม่สามารถนำกำลังพลสำรองเข้ามาช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยพิบัติต่าง ๆ เนื่องจากการบรรจุกำลังพลสำรองยังไม่ตรงตามความรู้ความสามารถในอาชีพทางพลเรือนของ กำลังพลสำรอง ซึ่งบทบาทและลักษณะงานที่สมควรมอบให้กำลังพลสำรองดำเนินการควรเป็นงาน ช่วยเหลือกำลังประจำการหรืองานที่กำลังพลสำรองมีความรู้ความเชี่ยวชาญอยู่เดิม นอกจากนี้ กระทรวงกลาโหมมีระบบกฎหมายเกี่ยวกับการเตรียมและเรียกใช้กำลังพลสำรองที่เข้มแข็ง แต่กำลังพล สำรองส่วนใหญ่มาจากระบบคัดเลือก ไม่ได้มาจากการสมัคร เพราะกำลังพลสำรองยังขาดอุดมการณ์ ความรักชาติ ความรู้สึกถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การเสียสละเพื่อส่วนรวม มีทัศนคติที่ไม่ดี ต่อการเข้ารับราชการทหาร หรือปัญหาอื่น ๆ เช่น สิทธิ สวัสดิการ และค่าตอบแทน เป็นต้น จึงอาจ ทำให้ได้กำลังพลสำรองที่ไม่พร้อมทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งแผนแม่บทการพัฒนากิจการกำลังพล สำรองของกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ต้องการมุ่งไปสู่ระบบอาสาสมัคร ใช้การจูงใจ ให้สมัคร มารับใช้ชาติให้มากที่สุด ซึ่งกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางเป็นกำลังพล ที่สำคัญ จำเป็น และขาดแคลน กระทรวงกลาโหมควรดึงศักยภาพมาใช้เพื่อสนับสนุนภารกิจ ของกระทรวงกลาโหมให้ได้ประโยชน์สูงสุด จึงควรมีการศึกษาเพื่อให้ได้บทบาทและลักษณะงาน ที่สมควรมอบให้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง แนวทางการเตรียมและเรียกใช้ กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม โดยเฉพาะในลักษณะอาสาสมัคร รวมทั้งแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้อง

บทที่ ๓

การนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง มาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม

บทนี้จะเป็นการศึกษาเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ ๑ “เพื่อศึกษาการใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางเพื่อสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม” โดยผู้ศึกษาวิจัยจะศึกษาเน้นเกี่ยวกับการใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางเพื่อสนับสนุนภารกิจกระทรวงกลาโหมทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ แล้วนำมาเปรียบเทียบกัน เพื่อให้ได้ทราบสิ่งที่เหมือนกันและสิ่งที่แตกต่างกันของลักษณะงานที่มีการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม และเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ ๒ “เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาและข้อจำกัดในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมในปัจจุบัน” โดยผู้ศึกษาวิจัยจะนำผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ศึกษาไว้ในบทที่ ๒ และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกำลังพลสำรอง ซึ่งประกอบด้วยผู้ที่ศึกษาหรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับกำลังพลสำรอง ผู้บังคับบัญชาและครูฝึกของหน่วยกำลังพลสำรอง กำลังพลสำรอง พร้อมทั้งคำสั่ง ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางที่มีอยู่ มาประกอบในการบ่งชี้ถึงปัญหาและข้อจำกัดในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม

การใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางเพื่อสนับสนุนภารกิจ กระทรวงกลาโหมของไทย ในอดีตที่ผ่านมาและปัจจุบัน

การใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางเพื่อสนับสนุนภารกิจกระทรวงกลาโหมของไทย ทั้งในอดีตที่ผ่านมาและปัจจุบัน ยังไม่มีเหตุการณ์ที่ชัดเจนนัก มีเพียงบางเหตุการณ์ที่พอจะอนุมานความใกล้เคียง ยกเป็นตัวอย่างกรณีศึกษาได้ คือ

๑. การจัดการแสดงศักยภาพของกำลังพลสำรอง ๓ เหล่าทัพ

เป็นการดำเนินการตามอนุมัติของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ให้ดำเนินการเมื่อปี ๒๕๖๑ เป็นครั้งแรก โดยการสาธิตการปฏิบัติของกำลังพลสำรองร่วมกับทหารกองประจำการในภารกิจของ ๓ เหล่าทัพ ณ ลานหน้าอาคารบริการ สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม (พื้นที่ศรีสรมาน) และได้กรุณาอนุมัติให้จัดการแสดงศักยภาพฯ ครั้งที่ ๒ ซึ่งดำเนินการในห้วงเวลาและพื้นที่

เดียวกันกับการฝึกภาคสนามในการฝึกการระดมสรรพกำลังเพื่อการทหาร ประจำปี ๒๕๖๒ รายละเอียดของการแสดงศักยภาพฯ คือ

กองทัพบก : ใช้กำลังพลประจำการและกำลังพลสำรอง รวม ๑๘๙ นาย จากหน่วยกองพันทหารช่างที่ ๘ กองพลทหารม้าที่ ๑ แสดงการสร้างสะพาน MFB และการผลิตน้ำดื่ม, กองพันทหารสื่อสารที่ ๑๑ กองพลทหารม้าที่ ๑ แสดงการปฏิบัติของชุดศูนย์การสื่อสารและการเชื่อมต่อระบบสื่อสารข้อมูลด้วยรถสื่อสารดาวเทียมทางยุทธวิธี

กองทัพเรือ : ใช้กำลังพลประจำการและกำลังพลสำรอง ที่เป็นนักทำลายใต้น้ำจู่โจมของหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษทางเรือ และกำลังพลสำรองจากชมรมกำลังพลสำรองทหารเรือ รวม ๑๕ นาย แสดงการดำน้ำและช่วยเหลือผู้ประสบภัยทางน้ำของนักทำลายใต้น้ำจู่โจม

กองทัพอากาศ : ใช้กำลังพลประจำการและกำลังพลสำรองของหน่วยกองบิน ๔๖ จังหวัดพิษณุโลก รวม ๙๓ นาย (โดยมีกำลังพลสำรอง ตำแหน่งนักบิน ๕ นาย) แสดงการช่วยเหลือผู้ประสบภัยทางน้ำ และ การควบคุมไฟฟ้าและหมอกควัน

นอกจากกำลังพลสำรองจะได้แสดงศักยภาพโดยปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับทหารประจำการในการสนับสนุนการแก้ปัญหาจากภัยพิบัติสาธารณะแล้ว กำลังพลสำรองยังจะได้ปฏิบัติงานร่วมกับภาคพลเรือนที่มาร่วมในการฝึกภาคสนาม การฝึกการระดมสรรพกำลังเพื่อการทหารอีกด้วย ซึ่งเป็นการพัฒนาขีดความสามารถของกำลังพลสำรองในการทำงานร่วมกับทุกภาคส่วน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เครื่องมือและเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่น และความภาคภูมิใจให้กำลังพลสำรอง ในการปฏิบัติงานเพื่อความผาสุกของประชาชน และความมั่นคงของประเทศชาติต่อไป (กรมการสรรพกำลังกลาโหม, ๒๕๖๓)

๒. กองทัพอากาศ เรียกกำลังพลสำรองเหล่าแพทย์เข้าปฏิบัติราชการเพื่อรองรับสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19

ตามที่รัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๔๘ เพื่อรองรับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 กองทัพอากาศ จึงได้เตรียมความพร้อมของบุคลากรทางการแพทย์ประเภทกำลังพลสำรอง โดยออกคำสั่งกองทัพอากาศ เรียกกำลังพลสำรองเหล่าทหารแพทย์/แพทย์ ประเภทนายทหารสัญญาบัตรและนายทหารประทวน จำนวน ๕๐ คน เพื่อมาปฏิบัติราชการ ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๓๐ เมษายน ๒๕๖๓ โดยมี กรมแพทย์ทหารอากาศ เป็นหน่วยรับพล รับผิดชอบการอบรมเพิ่มเติมความรู้ความสามารถแก่กำลังพลสำรองของกองทัพอากาศ รวมถึงการให้กำลังพลสำรองได้ปฏิบัติงานร่วมกับกำลังพลประจำการ (กองทัพอากาศ เรียกกำลังพลสำรองเหล่าแพทย์เข้าปฏิบัติราชการ เพื่อรองรับสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19, ออนไลน์, ๒๕๖๓)

๓. การเข้าร่วมปฏิบัติการค้นหา “ทีมหมูป่าอะคาเดมี” ที่ถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน จังหวัดเชียงราย

นาวาตรี สมาน กุนัน (ชื่อเล่น: แชม, อ้น; ๒๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๓ – ๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๑) หรือเป็นที่รู้จักในชื่อ จำแฉม สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนชุมพลทหารเรือ และสำเร็จหลักสูตรนักเรียนทำลายใต้น้ำจู่โจม รุ่น ๓๐ เข้ารับราชการที่หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษทางเรือ กองเรือยุทธการ จนถึงยศ “จ่าเอก” ก่อนจะลาออกจากราชการมาปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ตระเวนระดับเหตุฝ่ายรักษาความปลอดภัย (รปภ.) ทำอากาศสุวรรณภูมิ บริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) (ทอท.) เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ในปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัยถ้ำหลวง สมาน กุนัน รับภารกิจเมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ให้ลำเลียงขวดอากาศจากโถงสามไปวางตามจุดต่าง ๆ ณ บริเวณสามแยกในถ้ำ โดยเริ่มดำน้ำในถ้ำตั้งแต่เวลา ๒๐.๓๗ น. ของวันที่ ๕ กรกฎาคม หลังเสร็จภารกิจได้ดำน้ำกลับแต่หมดสติในน้ำ ระหว่างนั้นคู่ดำน้ำที่ไปด้วยกันได้ปฐมพยาบาล (CPR) แต่เขาไม่ได้สติ จึงนำกลับมายังโถงสาม เพื่อปฐมพยาบาลอีกครั้ง ทว่าไม่ได้ผล สมาน กุนัน เสียชีวิต ณ เวลาประมาณ ๐๑.๐๐ ของวันที่ ๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งมีผู้คนยกย่อง สมาน กุนัน เป็นจำนวนมาก และให้สมญานามเขาว่า “จ่าแฉม วีรบุรุษถ้ำหลวง” (สมาน กุนัน, ออนไลน์, ๒๕๖๕)

สำหรับภารกิจในครั้งนี้ ทอท. ให้การสนับสนุนพนักงานเข้าร่วมเป็นหน่วยซีล ปฏิบัติภารกิจค้นหาทีมหมูป่าอะคาเดมีแม่สาย ทั้ง ๑๓ ชีวิต ประกอบด้วย ๑. จ.อ.สมาน กุนัน ๒. จ.อ.วุฒิชาติ บุสุวะ ๓. จ.อ.แสนไพศาล จำปาแดงทิพย์ ๔. จ.อ.สุนันท์ ศรีนา ๕. จ.อ.คมสันต์ ชาวบัวน้อย ๖. จ.อ.วีรยุทธ มีมาก ๗. จ.อ.ปพนพัทธ์ สลับสี ๘. จ.อ.ศิริพงษ์ ธนธวัฒน์ ๙. จ.อ.พุทธินันท์ ภัทรสิริวีระโชติ ๑๐. จ.อ.ธนาธิป โภยกทา ๑๑. จ.อ.รังสรรค์ มะสุริน ๑๒. จ.อ.ชูชาติ ทะยะสุทธ์ ๑๓. จ.อ.ณัฐพล บุญแสน ๑๔. จ.อ.เชษฐา คาคีวี ๑๕. พ.อ.อ.นิรัญ สาวิริส (เปิดประวัติ “จ.อ.สมาน” หน่วยซีลผู้สละชีพ ณ ถ้ำหลวง, ออนไลน์, ๒๕๖๑)

๔. การอนุมัติหน่วยกำลังพลสำรองของสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

กรมการสรรพกำลังกลาโหม (กกส.กท.) ได้จัดประชุมเพื่อพิจารณาดำเนินการและอัตราที่จะบรรจุรายชื่อกำลังพลสำรองลงในบัญชีบรรจุกำลังพลของหน่วยที่มีความเหมาะสมเป็นหน่วยกำลังพลสำรองของสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม (สป.) เมื่อ ๒๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยมีเจ้ากรมการสรรพกำลังกลาโหม เป็นประธานการประชุมฯ ผู้เข้าร่วมประชุมฯ ประกอบด้วยผู้แทนสำนักนโยบายและแผนกลาโหม (สนผ.กท.), กรมเสมียนตรา (สม.), กรมพระธรรมนูญ (ธน.), ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร (ศอพท.), ศูนย์อำนวยการสร้างอาวุธ ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร (ศอว.ศอพท.), กรมเทคโนโลยีสารสนเทศและอวกาศกลาโหม (ทสอ.กท.) สำนักงานสนับสนุน สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม (สสน.สป.), สำนักงานแพทย์ สำนักงานสนับสนุน สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม (สนพ.สสน.สป.) และกองพัน

ทหารสารวัตร สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม (พัน.สท.สป.) โดยที่ประชุมฯ มีมติเห็นชอบให้มีการกำหนดหน่วยกำลังพลสำรองของ สป. จำนวน ๓ หน่วย ได้แก่ ทสอ.กท., ศอว.ศอพท. และ สนพ.สสน.สป. ซึ่งทั้ง ๓ หน่วย ได้พิจารณากำหนดตำแหน่งและอัตราที่จะบรรจุรายชื่อกำลังพลสำรองฯ ดังนี้

๔.๑ ทสอ.กท. (ศูนย์ไซเบอร์ กรมเทคโนโลยีสารสนเทศและอวกาศกลาโหม/ศชบ.ทสอ.กท.) จำนวน ๒ ตำแหน่ง รวม ๒ อัตรา โดยเป็นตำแหน่งและอัตราที่จะบรรจุเป็นผู้ปฏิบัติงานในด้านนโยบายและแผน รวมทั้งด้านวิทยาการของ ศชบ.ทสอ.กท.

๔.๒ ศอว.ศอพท. จำนวน ๓ ตำแหน่ง รวม ๑๑ อัตรา โดยเป็นตำแหน่งและอัตราที่จะบรรจุเป็นชุดบรรเทาสาธารณภัยในกองร้อยรักษาการณ์

๔.๓ สนพ.สสน.สป. จำนวน ๖ ตำแหน่ง รวม ๙ อัตรา โดยเป็นตำแหน่งและอัตราที่จะบรรจุเป็นชุดปฏิบัติการฉุกเฉินทางการแพทย์ระดับตติยภูมิ เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับภาวะภัยพิบัติ

ซึ่งปลัดกระทรวงกลาโหม (ปล.กท.) ได้กรุณาอนุมัติให้ ทสอ.กท., ศอว.ศอพท. และ สนพ.สสน.สป. เป็นหน่วยกำลังพลสำรองของ สป. โดยกำหนดตำแหน่งและอัตราที่จะบรรจุรายชื่อกำลังพลสำรองลงในบัญชีบรรจุกำลังพลฯ ตามมติที่ประชุมฯ ดังกล่าว เมื่อ ๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ (กรมการสรรพกำลังกลาโหม, ๒๕๖๒)

จากกรณีศึกษาที่กล่าวมา พอจะสรุปได้ว่า การใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางเพื่อสนับสนุนภารกิจกระทรวงกลาโหมของไทย ในอดีตที่ผ่านมาและปัจจุบัน จะมุ่งเน้นใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางเกี่ยวกับการช่าง/วิศวกรรม การสื่อสาร การแพทย์และสาธารณสุข การบินหรือนักบิน การดำน้ำหรือนักทำลายใต้น้ำจู่โจม วิทยาการคอมพิวเตอร์/ไซเบอร์ เพื่อสนับสนุนภารกิจใน ๔ ด้าน ได้แก่

๑. การสนับสนุนการช่วยรบ
๒. การบรรเทาสาธารณภัยและช่วยเหลือประชาชน
๓. การรับมือกับการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่
๔. การเตรียมการและตอบสนองต่อภัยคุกคามหรือการรบบรูปแบบใหม่ เช่น ภัยทาง

ไซเบอร์

การใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางเพื่อสนับสนุนภารกิจ กระทรวงกลาโหมของต่างประเทศ

การใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางเพื่อสนับสนุนภารกิจ
กระทรวงกลาโหมของต่างประเทศ ค่อนข้างมีชัดเจนกว่าของประเทศไทย โดยมีเหตุการณ์ที่สามารถ
นำมายกเป็นตัวอย่างกรณีศึกษาได้ คือ

๑. ผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ช่วยชีวิต, สร้างขวัญกำลังใจในอิรัก

แผนภาพที่ ๓ - ๑ : Joe Romero ดูแลผู้ป่วย

ที่มา : Dacuma, Online, 2016

Joe Romero, ร้อยเอกกำลังพลสำรองแห่งกองทัพสหรัฐอเมริกา ใช้ทักษะ
ที่เรียนรู้จากโครงการอบรมการดมยาสลับของ USC (USC's nurse anesthesia program) เพื่อสร้าง
แนวทางใหม่ในการช่วยเหลือผู้ป่วย จัดการกับชีวิตและความตายในสนามรบ

เมื่อต้นปี ค.ศ. ๒๐๑๓ (พ.ศ. ๒๕๕๖) ผู้สำเร็จการศึกษาจากโครงการอบรมการดม
ยาสลับที่ Keck School of Medicine of USC ได้ถูกเรียกพลส่งไปยังอิรัก เพื่อปฏิบัติงานกับ
ทีมศัลยกรรมส่วนหน้าที่ ๙๔๘ (the 948th Forward Surgical Team : FST) ในการสนับสนุน
ปฏิบัติการแก้ปัญหาจากต้นกำเนิด (Operation Inherent Resolve) โดยภารกิจของปฏิบัติการคือ
การช่วยเหลือชาวอิรักในการต่อสู้กับกลุ่มติดอาวุธรัฐอิสลาม (ISIS) และยุติความรุนแรงแบ่งแยก
ในตะวันออกกลาง

“บทบาทของ FST นั้นสามัญ แต่มีความสำคัญ” Romero กล่าว “เราให้การผ่าตัด
ช่วยชีวิต และผู้สร้างขวัญกำลังใจให้ทหารอิรักบนภาคพื้นดิน เมื่ออยู่กับเราที่นั่น พวกเขามีความกล้า
และความมั่นใจที่จะทำงานอันตรายเพื่อเคลียร์พื้นที่ กำจัดระเบิด และต่อสู้กับ ISIS เพราะรู้ว่าจะมีคน
ที่จะดูแลพวกเขาหากได้รับบาดเจ็บ”

โดยเฉลี่ยแล้ว Romero ให้ยาสลบผู้ป่วยหนึ่งรายในแต่ละวัน แต่ในวันที่ยุ่ง เขาต้องให้การดูแลทางเดินหายใจ การช่วยชีวิตผู้บาดเจ็บขั้นสูง และการดูแลผู้ป่วยวิกฤต มากถึงสี่คนพร้อมกัน ผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นกำลังพลชายจากกองทัพอิรัก แม้ว่า FST จะรักษาผู้หญิงและเด็กเล็กด้วย แต่รูปแบบการบาดเจ็บโดยทั่วไปเป็นผลที่มาจากการยิงปืนครก ระเบิด และกระสุนปืน

เพื่อคงลักษณะเคลื่อนที่ง่าย, ทรัพยากรและอุปกรณ์เครื่องมือจึงมีจำกัดเมื่อเทียบกับสิ่งที่จะหาได้ในการจัดผ่าตัดแบบปกติดั้งเดิม ตัวอย่างเช่น ในขณะที่ทีมมีสมรรถนะในการตรวจเอ็กซเรย์และอัลตราซาวด์เบื้องต้น แต่ Romero ไม่มีเครื่องมือยาสลบ เขาจึงใช้การฉีดยาชาเข้าเส้นเลือดแทน และใช้เครื่องช่วยหายใจแบบพกพาสำหรับการผ่าตัด ในหลายกรณี เขาต้องใช้อุปกรณ์ที่ไม่ได้เตรียมมาก่อนและสร้างวิธีการใหม่ในการช่วยเหลือผู้ป่วย ซึ่งเป็นทักษะที่ได้มาจากการใช้สัญชาตญาณในการรักษาของเขาเอง และจากการศึกษาขั้นพื้นฐานและการฝึกอบรมที่ Keck School of Medicine

โครงการอบรมการดมยาสลบของ USC (The USC Program of Nurse Anesthesia) ช่วยให้ผู้ศึกษาสามารถต่อยอดจากประสบการณ์ในเวชบำบัดวิกฤต เพื่อให้การดูแลวางยาสลบตามหลักวิชาการแก่ผู้ป่วยที่ต้องเผชิญกับการผ่าตัดทุกประเภท ผู้ศึกษายังได้ฝึกฝนความเป็นผู้นำและทักษะ การตัดสินใจที่จำเป็นเพื่อความเป็นเลิศในการดมยาสลบขั้นสูงของตนเอง แม้ว่าพยาบาลวิสัญญีบางคนจะทำงานร่วมกับวิสัญญีแพทย์ แต่จำนวนมากเป็นผู้ให้บริการดมยาสลบเพียงคนเดียวในโรงพยาบาลชุมชนในชนบทส่วนใหญ่และสมรภูมิการรบทั่วโลก

Romere กล่าวว่า “โครงการชั้นยอดของ Keck School ได้เตรียมพร้อมให้ผมในด้านวิชาการ และให้ความมั่นใจในการรับมือกับความท้าทายนี้ และผมไม่เพียงแต่ภูมิใจในคุณวุฒิเท่านั้น การได้ทำงานกับ FST เป็นหนึ่งในสิ่งที่น่ายินดีที่สุดในหน้าที่การงานที่ผมเคยทำ ผมรู้สึกเป็นเกียรติที่ได้ปฏิบัติการและช่วยเหลือทหารเหล่านี้” (Dacuma, Online, 2016)

๒. ซีดความสามารถของกำลังพลสำรองกองทัพบกอเมริกาในช่วงภัยพิบัติ

แผนภาพที่ ๓ - ๒ : กำลังพลสำรองกองทัพบกของอเมริกาปฏิบัติการช่วยเหลือในเหตุการณ์ภัยพิบัติ

ที่มา : Russell, Online, 2018

FORT BELVOIR, รัฐเวอร์จิเนีย – กำลังพลสำรองกองทัพบกของอเมริกา (America’s Army Reserve) ถูกจัดตั้งขึ้นด้วยความสามารถสองวัตถุประสงค์ และด้วยเหตุนี้ จึงเป็นพันธมิตรทางการตอบสนองของรัฐบาลกลาง (Federal Response Partner) ที่ต้องคงสภาพพร้อมต่อ

การปฏิบัติการในการสนับสนุนทางทหารต่อกิจการพลเรือน (Defense Support to Civil Authorities : DSCA) ในฐานะผู้ให้ทรัพยากรและขีดความสามารถ พระราชบัญญัติการอนุมัติกลาโหมแห่งชาติ ประจำปี ค.ศ. ๒๐๑๒ (พ.ศ.๒๕๕๕) (The National Defense Authorization Act of 2012) ได้ขยายขีดความสามารถของกำลังพลสำรองกองทัพให้ดำเนินการตอบสนองในการสนับสนุนทางทหารต่อกิจการพลเรือน โดยเพิ่มอำนาจการระดมเป็นหน่วยประจำการเร็ว (Rapidly Activate Units)

การใช้กำลังพลสำรองกองทัพของอเมริกาครั้งแรก ภายใต้พระราชบัญญัติการอนุมัติกลาโหมแห่งชาติประจำปี ค.ศ. ๒๐๑๒ อยู่ในเดือนพฤศจิกายนของปีนั้น เมื่อพายุแซนดี้ ถล่มชายฝั่งตะวันออก ทำให้เกิดน้ำท่วมถนนและอุโมงค์รถไฟใต้ดินในนครนิวยอร์ก กับทิ้งให้บ้านเรือนหลายพันหลังและผู้คนหลายล้านไม่มีไฟฟ้าใช้

ตั้งแต่นั้นมา กำลังพลสำรองกองทัพก็ได้เข้าช่วยเหลือต่อเหตุระเบิดในการแข่งขันบอสตันมาราธอน, ช่วยชีวิตนักปีนเขาจากยอดเขา Rainier ในรัฐวอชิงตัน, ช่วยดับไฟป่าในรัฐแคนซัส และเข้าช่วยเหลือในเหตุฉุกเฉินอื่น ๆ ตามที่เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นร้องขอ ซึ่งรวมถึงการเกิดพายุเฮอริเคน ๓ ครั้ง ต่อเนื่องกันมา ได้แก่ เฮอริเคนฮาร์วีย์ เฮอริเคนเออร์มา และเฮอริเคนมาเรีย

การตอบสนองอย่างทันทีทันใดที่ถูกดำเนินการโดยหน่วยกำลังพลสำรองและทหารของกองทัพ ภายใต้อำนาจการตอบสนองอย่างทันทีทันใด (Immediate Response Authority : IRA) ที่ถูกระบุไว้ในคำสั่งกระทรวงกลาโหมที่ ๓๐๒๕.๑๘ (DoD Directive 3025.18) ซึ่งอนุญาตให้ผู้บังคับบัญชาท้องถิ่นดำเนินการเพื่อช่วยชีวิต, ป้องกันความทุกข์ทรมานของมนุษย์ หรือบรรเทาความเสียหายต่อทรัพย์สินครั้งใหญ่ในสถานการณ์เร่งด่วน เมื่อไม่มีเวลาเพียงพอที่จะขออนุมัติจากสำนักงานใหญ่ในระดับสูงขึ้นไป

ตามที่ระบุไว้ในคำสั่งกระทรวงกลาโหมที่ ๓๐๒๕.๑๘ การร้องขอการสนับสนุนที่มาจากเจ้าหน้าที่พลเรือน (เจ้าหน้าที่ชนเผ่า, นายกเทศมนตรี, ผู้บัญชาการตำรวจ, หัวหน้าหน่วยดับเพลิง, นายอำเภอ, หัวหน้าของการจัดการเหตุฉุกเฉิน ฯลฯ) จะเป็นการเริ่มอำนาจการตอบสนองอย่างทันทีทันใด (IRA) ตามการร้องขอที่มาจากหน่วยกำลังพลสำรองกองทัพภายในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบอาจตอบสนองทันทีต่อภัยพิบัติร้ายแรงฉุกเฉิน หรือโจมตีตามที่หน่วยงานพลเรือนต้องการ และอยู่ในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด

การสนับสนุนตามอำนาจการตอบสนองอย่างทันทีทันใด ประกอบด้วย :

๑. การแจกจ่ายยา อาหาร เครื่องอุปโภคบริโภค และการบริการ
๒. การกำจัดซากปรักหักพังและเคลียร์ถนน เพื่อการฟื้นฟูฉุกเฉินและบริการที่จำเป็นโดยทันที
๓. การรักษาพยาบาลฉุกเฉิน การค้นหา และกู้ภัย
๔. การขนส่งสิ่งของและบุคคล

๕. การฟื้นฟูบริการที่จำเป็น

๖. การก่อสร้างสะพานและสิ่งอำนวยความสะดวกชั่วคราว สำหรับศูนย์พักพิง โรงเรียน และบริการสาธารณะที่จำเป็น

๗. การรื้อถอนโครงสร้างที่ไม่ปลอดภัยและติดประกาศเตือน

๘. การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับมาตรการด้านสุขภาพและความปลอดภัย

๙. ความช่วยเหลือด้านเทคนิคและการให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ/ท้องถิ่น

กำลังพลสำรองกองทัพบกเกือบ ๒๐๐,๐๐๐ นาย ได้รับการฝึกฝน ตีตุ๊กปกรณ และ จัดระเบียบเพื่อปฏิบัติการอย่างเต็มรูปแบบ รวมถึงการรับมือภัยพิบัติด้วยอุปกรณ์และเครื่องมือที่ตั้งอยู่ในชุมชนกว่า ๑,๒๐๐ แห่งทั่วประเทศ

ขีดความสามารถหลักของกองกำลังพลสำรองกองทัพบกที่ใช้ได้สำหรับการรับมือกับ ภัยพิบัติ ได้แก่ :

๑. การบิน : การเคลื่อนย้ายทางการแพทย์ เฮลิคอปเตอร์ลำเลียงขนาดกลางและ ใหญ่ การค้นหาและช่วยชีวิต

๒. การช่าง : การค้นหาและช่วยชีวิต การกำจัดซากปรักหักพัง การก่อสร้างแนวราบ และแนวตั้ง สะพานเคลื่อนย้ายได้

๓. การแพทย์ : โรงพยาบาลภาคพื้นดิน โรงพยาบาลสนาม ทีมแพทย์เฉพาะทาง บริการเกี่ยวกับโรคของสัตว์

๔. การสื่อสาร : ความสามารถทางการสื่อสาร รวมถึงดาวเทียม

๕. การส่งกำลังบำรุง (Logistics) : น้ำ น้ำมันปิโตรเลียม เครื่องปั้นไฟ การส่งกำลัง บำรุงทั่วไป

๖. การคมนาคมขนส่ง : รถบรรทุกขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ เรือ

๗. เคมี ชีวะ รังสี นิวเคลียร์ (CBRN) : ความสามารถต่อการตอบสนองเหตุการณ์เคมี ชีวภาพ กัมมันตภาพรังสี และนิวเคลียร์ของกำลังพลสำรองกองทัพบก ได้รับการฝึกฝนและ เตรียมพร้อม (Russell, Online, 2018)

๓. กองร้อยเดลต้าให้การสนับสนุนวิศวกรท้องถิ่นในการสร้างและซ่อมแซม สายไฟฟ้า อันเนื่องมาจากความเสียหายที่เกิดจากเฮอริเคนมาเรีย

แผนภาพที่ ๓ - ๓ : กำลังพลสำรองเหล่าทหารช่างช่วยกันดึงสายไฟฟ้าออกจากซากปรักหักพังที่เกิดจากเฮอริเคนมาเรีย

ที่มา : Martinez, Online, 2017

RIO GRANDE, เปอร์โตริโก – Sgt. 1st Class Douglas Wiswell และ Spc. Muhammad Hasaan Hashmi กำลังพลสำรองแห่งกองทัพบกสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการจ่ายกระแสไฟฟ้าที่ถูกบรรจุอยู่ในกองร้อยเดลต้า กองพันทหารช่างที่ ๒๔๙ เหล่าทหารช่างกองทัพบกสหรัฐอเมริกา ช่วยกันดึงสายไฟฟ้าออกจากซากปรักหักพังที่เกิดจากเฮอริเคนมาเรีย เพื่อช่วยฟื้นฟูกระแสไฟฟ้าในพื้นที่ RIO GRANDE ของเปอร์โตริโก

เมื่อ ๒๕ ตุลาคม ค.ศ. ๒๐๑๗ (พ.ศ. ๒๕๖๐) กองร้อยเดลต้า ซึ่งประกอบด้วยทหารช่างกำลังพลสำรองกองทัพบกสหรัฐฯ ได้ให้การสนับสนุนวิศวกรท้องถิ่นในการสร้างและซ่อมแซมสายไฟฟ้า อันเนื่องมาจากความเสียหายที่เกิดจากเฮอริเคนมาเรีย กำลังพลสำรองกองทัพบกเป็นส่วนหนึ่งของระบบตอบสนองฉุกเฉินของรัฐบาลกลางที่ประสานเพื่อให้ความช่วยเหลือในทันที (a synchronized Federal emergency response system for immediate assistance) การให้การตอบสนองอย่างทันเวลาและเหมาะสมต่อเหตุการณ์ ยังคงเป็นหนึ่งในแนวคิดหลักสำคัญของการปฏิบัติการของกองทัพบก ความสามารถที่เอื้ออำนวยของกำลังพลสำรองกองทัพบก ยังเป็นองค์ประกอบหลักสำคัญของระบบนี้ โดยการคงไว้ซึ่งขีดความสามารถหลากหลายด้านที่พร้อมใช้งาน ประกอบด้วย การบิน กิจกรรมพลเรือน การช่าง/วิศวกรรม การแพทย์ การส่งกำลังบำรุง (การจัดการและโลจิสติกส์) ที่สามารถใช้กับภารกิจในการสนับสนุนทางทหารต่อกิจกรรมพลเรือน ขีดความสามารถเหล่านี้ช่วยให้กำลังพลกองทัพบกและกำลังพลสำรองกองทัพบกตามชุมชน รักษาชีวิต ป้องกันความทุกข์ทรมานของมนุษย์และความเสียหายต่อทรัพย์สินอย่างกว้างขวาง เมื่อภัยพิบัติภายในประเทศคุกคามบ้านเกิด กำลังพลสำรองกองทัพบกสหรัฐอเมริกา เป็นกองกำลังสำรองของ

รัฐบาลที่มีความสามารถ พร้อมรบ และอันตรายที่สุดในประวัติศาสตร์ของประเทศ (U.S. Army Reserve, Online, 2017)

๔. กองทัพบกส่งกำลังพลสำรองผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์เพื่อช่วยเหลือโรงพยาบาลในเมืองที่มีผู้ป่วยล้มหลาม

กองทัพบกสหรัฐอเมริกา ได้ระดมกำลังพลสำรองผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ ๑,๒๗๕ คน เพื่อเสริมกำลังให้กับโรงพยาบาลพลเรือนในพื้นที่ของประเทศที่ประสบปัญหาในการรับมือกับผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่

กองกำลังเฉพาะกิจด้านการแพทย์เสริมเมือง ๑๕ หน่วย แต่ละกองกำลังมีทหาร ๘๕ นาย ที่สามารถให้บริการได้เช่นเดียวกับโรงพยาบาลขนาด ๒๕๐ เตียง ตามประกาศการให้บริการล่าสุด

กองทัพบกได้ตรวจสอบอาสาสมัครกำลังพลสำรองทั้งหมด เพื่อให้แน่ใจว่าพวกเขาไม่ต้องปฏิบัติงานให้กับโรงพยาบาลในชุมชนของตนเองแล้ว พลเอก James McConville เสนาธิการกองทัพบก กล่าวในการออกข่าว “เราไม่ต้องการนำบุคลากรทางการแพทย์ออกจากชุมชนพลเรือนที่ซึ่งพวกเขากำลังต่อสู้กับไวรัสจริงๆ” เขากล่าวว่า “เรารู้ว่า กำลังมีความต้องการมืออาชีพทางการแพทย์เป็นจำนวนมาก ... เรารวบรวม ๑๕ กองกำลังเฉพาะกิจด้านการแพทย์เสริมเมืองกองกำลังเฉพาะกิจด้านการแพทย์เสริมเมืองเหล่านี้ และพวกเขามีแรงจูงใจและพร้อมที่จะไปปฏิบัติงาน”

แต่ละกองกำลังเฉพาะกิจมีแพทย์ ๑๔ คน ซึ่งรวมถึงผู้เชี่ยวชาญด้านโรคติดเชื้อ และผู้เชี่ยวชาญด้านระบบทางเดินหายใจ ๔ คน ตามที่แจ้งข่าว แต่ละกองกำลังยังมี เจ้าหน้าที่แพทย์ ๑๖ คน, พยาบาล ๑๓ คน, ผู้ช่วยแพทย์ ๕ คน, ทันตแพทย์ ๒ คน, เภสัชกร ๔ คน, นักจิตวิทยาคลินิก ๒ คน, จิตแพทย์ ๑ คน, ผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมบำบัด ๒ คน, นักโภชนาการ ๔ คน และเจ้าหน้าที่สนับสนุนอื่น ๆ เพื่อดำเนินการในการคัดกรองผู้ป่วย ตลอดจนการตรวจหาเชื้อโควิด-๑๙

กองกำลังเฉพาะกิจได้ถูกเรียกพลไปรวมที่ฐานทัพพร้อม McGuire-Dix-Lakehurst รัฐนิวเจอร์ซีย์ ก่อนเคลื่อนย้ายไปยังโรงพยาบาลที่ได้รับมอบหมาย กองกำลังเฉพาะกิจ ๔ หน่วย จะเข้าช่วยเหลือในนครนิวยอร์ก อีก ๓ หน่วย จะไปยังโรงพยาบาลในรัฐนิวเจอร์ซีย์ และอีกหนึ่งหน่วยจะไปที่รัฐคอนเนตทิคัต ตามที่แจ้งข่าว

กองกำลังเฉพาะกิจอีก ๗ หน่วยที่เหลือ อยู่ในสถานะเตรียมพร้อม (standby) และสามารถเดินทางได้ภายใน ๒๔ ชั่วโมง, McConville กล่าวในการแจ้งข่าว

กองทหารป้องกันประเทศ (National Guard) ของกองทัพบกและกองทัพอากาศราว ๒๙,๐๐๐ นาย ถูกส่งไปประจำการทั่วประเทศ และอาณาเขตของสหรัฐฯ เพื่อสนับสนุนในการรับมือปัญหาโควิด-๑๙

กองทหารป้องกันประเทศ (National Guard) ได้สร้างจุดตรวจโควิด-๑๙ เคลื่อนที่เพื่อลดภาระการตรวจคัดกรองหาเชื้อโคโรนาไวรัสในผู้ป่วยห้องฉุกเฉิน ที่สถานพยาบาลในไมอามีและชิคาโก ซึ่งสามารถดำเนินการได้หลายพันคน ช่วยให้การตรวจคัดกรองทำได้รวดเร็วขึ้น (Cox, Online, 2020)

๕. k เพื่อสร้างกองกำลังใหม่ทางด้านการป้องกันไซเบอร์ (k to Create New Cyber Defence Force)

กระทรวงกลาโหมของสหราชอาณาจักรกำลังวางแผนที่จะสรรหากำลังพลสำรองหลายร้อยคนที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์ ให้ทำงานร่วมกับกำลังพลประจำการ ในฐานะส่วนหนึ่งของหน่วยกำลังพลสำรองใหม่ด้านไซเบอร์ร่วม (the new Joint Cyber Reserve Unit) ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อป้องกันเครือข่ายคอมพิวเตอร์และรักษาความปลอดภัยของข้อมูล

การจัดตั้งหน่วยกำลังพลสำรองด้านไซเบอร์ร่วม จะช่วยให้ กท. สามารถดึงเอาความสามารถ ทักษะ และความเชี่ยวชาญของบุคคลที่ได้รับจากประสบการณ์ทางพลเรือน มารับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ ตามคำแถลงของกระทรวงกลาโหม “เราจะสร้างขีดความสามารถในการโจมตีทางไซเบอร์ของสหราชอาณาจักร เพื่อให้เราสามารถโจมตีกลับในโลกไซเบอร์ต่อศัตรูที่โจมตีเรา การใส่ใจไซเบอร์ควบคู่ไปกับบก ทะเล อากาศ และอวกาศ ถือเป็นภารกิจหลักของกองทัพ” Philip Hammond รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม กล่าว “ผู้บังคับบัญชาของเรา สามารถใช้อาวุธไซเบอร์ควบคู่ไปกับอาวุธตามแบบทั่วไปในความขัดแย้งในอนาคต”

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมกล่าวว่า เริ่มตั้งแต่เดือนหน้า จะกำหนดเป้าหมายไปยังกำลังพลสำรองทั้งในอดีตและปัจจุบัน ตลอดจนพลเรือนที่มีทักษะและความเชี่ยวชาญที่จำเป็น “ผู้คนที่คิดว่า การรบมีเพียงแค่มก ทะเล และอากาศ” Hammond กล่าว “เราคำนึงถึงมิติที่สี่ (4th domain) มานานแล้ว (BBC News, Online, 2013)

จากกรณีศึกษาที่กล่าวมา พอจะสรุปได้ว่า การใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางเพื่อสนับสนุนภารกิจกระทรวงกลาโหมของต่างประเทศ จะใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางในหลากหลายด้าน เช่น การบิน การช่าง/วิศวกรรม การแพทย์ การสื่อสาร การส่งกำลังบำรุง การคมนาคมขนส่ง ด้านเคมี ชีวะ รั้งสี นิวเคลียร์ (CBRN) และด้านคอมพิวเตอร์/ไซเบอร์ เพื่อสนับสนุนภารกิจใน ๖ ด้าน ได้แก่

๑. การสนับสนุนการช่วยรบ
๒. การบรรเทาสาธารณภัยและช่วยเหลือประชาชน
๓. การฟื้นฟูสิ่งเสียหายจากภัยพิบัติต่าง ๆ
๔. การรับมือกับการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่

๕. การเตรียมการและตอบสนองต่อภัยคุกคามหรือการรบบรูปแบบใหม่ เช่น ภัยหรือสงครามไซเบอร์

๖. ภารกิจอื่น ๆ ตามการร้องขอการสนับสนุนที่มาจากหน่วยงานพลเรือน

การเปรียบเทียบการใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางของไทยและต่างประเทศ

เมื่อนำกรณีศึกษาเรื่องการใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางเพื่อสนับสนุนภารกิจกระทรวงกลาโหมของทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศมาเปรียบเทียบกัน ผู้ศึกษาวิจัยพบว่า มีส่วนที่คล้ายกันและส่วนที่แตกต่างกัน สรุปได้ใน ๔ ประเด็น ดังนี้

๑. การเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาปฏิบัติงาน

กระทรวงกลาโหมไทยยังไม่มี การเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาปฏิบัติงานในเหตุการณ์จริงอย่างแน่ชัด ที่ผ่านมาจะเป็นการเรียกพลมาเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพร้อม เท่านั้น ยังไม่มีการเรียกเพื่อปฏิบัติราชการ หรือระดมพลตัวอย่างเช่น การนำกำลังพลสำรองมาสาธิตการปฏิบัติร่วมกับทหารกองประจำการในภารกิจของ ๓ เหล่าทัพ ในการจัดการแสดงศักยภาพของกำลังพลสำรอง ๓ เหล่าทัพ หรือการที่กองทัพอากาศออกคำสั่งเรียกกำลังพลสำรองเหล่าทหารแพทย์/แพทย์ ประเภทนายทหารสัญญาบัตรและนายทหารประทวน มาปฏิบัติราชการเพื่อรองรับสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 นั้น ก็ได้มีการปฏิบัติงานจริง เป็นเพียงตรวจสอบความพร้อมและให้การอบรมเพิ่มเติมความรู้ความสามารถแก่กำลังพลสำรองเท่านั้น และมีบางกรณีที่บุคคลผู้เป็นกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางได้เข้าร่วมปฏิบัติงานจริง เช่น กรณีที่พนักงานของ ทอท. ซึ่งเป็นกำลังพลสำรองที่จบหลักสูตรนักทำลายใต้น้ำจู่โจมของทหารเรือมาก่อน เข้าร่วมเป็นหน่วยซีลปฏิบัติภารกิจค้นหาทีมหมูป่าอะคาเดมีแม่สาย แต่กรณีนั้นก็ไม่ได้เป็นการออกคำสั่งเรียกโดยกระทรวงกลาโหมให้มาปฏิบัติราชการ แต่เป็นในลักษณะของจิตอาสามากกว่า

ในขณะที่ กระทรวงกลาโหมต่างประเทศ มีการเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาปฏิบัติงานในหลากหลายเหตุการณ์จริง โดยมีการปฏิบัติงานทั้งในประเทศและนอกประเทศ ตัวอย่างเช่น การส่งกำลังพลสำรองผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ไปยังอิรัก เพื่อปฏิบัติการช่วยเหลือชาวอิรักในการต่อสู้กับกลุ่มติดอาวุธรัฐอิสลาม (ISIS) และยุติความรุนแรงแบ่งแยกในตะวันออกกลาง หรือการส่งกำลังพลสำรองกองทัพบกเข้าช่วยเหลือต่อเหตุระเบิดในการแข่งขันบอสตันมาราธอน, ช่วยชีวิตนักปีนเขาจากยอดเขา Rainier ในรัฐวอชิงตัน, ช่วยดับไฟป่าในรัฐแคนซัส และเข้าช่วยเหลือในเหตุฉุฉุนจากพายุเฮอริเคน หรือการที่กองร้อยเดลต้า ซึ่ง

ประกอบด้วยทหารช่างกำลังพลสำรองกองทัพสหรัฐฯ ให้การสนับสนุนวิศวกรท้องถิ่นในการสร้างและซ่อมแซมสายไฟฟ้า อันเนื่องมาจากความเสียหายที่เกิดจากเฮอริเคนมาเรีย หรือการที่กองทัพบกสหรัฐอเมริกา ได้ระดมกำลังพลสำรองผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ ๑,๒๗๕ คน เพื่อเสริมกำลังให้กับโรงพยาบาลพลเรือนในพื้นที่ของประเทศที่ประสบปัญหาในการรับมือกับผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ เป็นต้น

๒. ด้านความเชี่ยวชาญของกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางที่นำมาสนับสนุนภารกิจกระทรวงกลาโหม

ความเชี่ยวชาญของกำลังพลสำรองที่กระทรวงกลาโหมไทยและต่างประเทศต้องการนำมาใช้สนับสนุนภารกิจกระทรวงกลาโหมนั้น มีความใกล้เคียงกัน ได้แก่

- ๒.๑ ด้านการบิน เช่น นักบิน คนขับเฮลิคอปเตอร์
- ๒.๒ ด้านช่าง/วิศวกรรม เช่น ผู้เชี่ยวชาญด้านไฟฟ้า ช่างก่อสร้าง
- ๒.๓ ด้านการแพทย์และสาธารณสุข เช่น แพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร เจ้าหน้าที่เทคนิคทางการแพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยาคลินิก จิตแพทย์ นักกายภาพบำบัด นักโภชนาการ ผู้เชี่ยวชาญโรคติดเชื้อ และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับโรคของสัตว์
- ๒.๔ ด้านการสื่อสาร เช่น ผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยุสื่อสาร โทรศัพท์ เรดาร์ และดาวเทียม
- ๒.๕ ด้านคอมพิวเตอร์/ไซเบอร์ เช่น โปรแกรมเมอร์ นักแฮกเกอร์
- ๒.๖ ด้านเชี่ยวชาญพิเศษ เช่น นักดำน้ำ นักทำลายใต้น้ำจู่โจม ผู้เชี่ยวชาญเคมี ชีวะ รังสี นิวเคลียร์ (CBRN)

สำหรับในต่างประเทศ ยังมีการใช้ความเชี่ยวชาญของกำลังพลสำรองนอกเหนือจากที่กล่าวมาด้วย ได้แก่ ด้านการส่งกำลังบำรุง เช่น นักโลจิสติกส์ เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการบริการสาธารณะ/สิ่งอำนวยความสะดวก, ด้านการคมนาคมขนส่ง เช่น คนขับรถบรรทุกขนาดใหญ่ คนบังคับเรือ

๓. ลักษณะของภารกิจที่นำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุน

กระทรวงกลาโหมทั้งไทยและต่างประเทศ มุ่งเน้นที่จะนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- ๓.๑ การสนับสนุนการช่วยรบ เช่น การสร้างหรือทำลายสิ่งกีดขวาง การจัดตั้งโรงพยาบาลสนาม

๓.๒ การบรรเทาสาธารณภัยและช่วยเหลือประชาชน เช่น การรักษาพยาบาล ฉุกเฉิน การค้นหาและกู้ภัย การขนส่งสิ่งของและอพยพบุคคล การก่อสร้างสะพานและสิ่งอำนวยความสะดวกความสะดวกชั่วคราวสำหรับศูนย์พักพิง

๓.๓ การรับมือกับการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ เช่น การรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19

๓.๔ การเตรียมการและตอบสนองต่อภัยคุกคามหรือการรบบรูปแบบใหม่ เช่น สงครามหรือภัยทางไซเบอร์

สำหรับในต่างประเทศ ยังมีการใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง มาสนับสนุนในภารกิจอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาด้วย ได้แก่ การฟื้นฟูสิ่งเสียหายจากภัยพิบัติต่าง ๆ เช่น การกำจัดซากปรักหักพังและเคลียร์ถนนและการฟื้นฟูบริการที่จำเป็น, ภารกิจอื่น ๆ ตามการร้องขอการสนับสนุนที่มาจากหน่วยงานพลเรือน เช่น การโจมตีตามที่หน่วยงานพลเรือนต้องการและอยู่ในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด

๔. อำนาจในการเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจกระทรวงกลาโหมอื่น ๆ นอกจากการสงคราม

ตามพระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. ๒๕๕๘ ในมาตรา ๒๔ กำหนดให้การเรียกกำลังพลสำรองเพื่อปฏิบัติราชการ ให้กระทำได้ในกรณีจำเป็น เพื่อเรียกกำลังพลสำรองเข้าปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม ในการปฏิบัติภารกิจที่ต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นการเฉพาะ หรือเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยการเรียกกำลังพลสำรองเพื่อปฏิบัติราชการดังกล่าว ต้องกระทำการชั่วคราวและเท่าที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติภารกิจตามที่มีคำสั่งเรียกเท่านั้น ทำให้กระทรวงกลาโหมไทยมีอำนาจในการเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจกระทรวงกลาโหมอื่น ๆ นอกจากการสงครามได้

ขณะที่ในต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา มีพระราชบัญญัติการอนุมัติกลาโหมแห่งชาติประจำปี ค.ศ. ๒๐๑๒ (พ.ศ.๒๕๕๕) (The National Defense Authorization Act of 2012) ให้กำลังพลสำรองกองทัพสามารถดำเนินการตอบสนองในการสนับสนุนทางทหารต่อกิจการพลเรือน โดยเพิ่มอำนาจการระดมเป็นหน่วยประจำการเร็ว (rapidly activate units) ได้ และคำสั่งกระทรวงกลาโหมที่ ๓๐๒๕.๑๘ (DoD Directive 3025.18) ได้ระบุเกี่ยวกับการตอบสนองอย่างทันทีทันใดที่ดำเนินการโดยหน่วยกำลังพลสำรองและทหารของกองทัพ ภายใต้อำนาจการตอบสนองอย่างทันทีทันใด (Immediate Response Authority: IRA) นั้น อนุญาตให้ผู้บังคับบัญชาต้องถ่วงดุลดำเนินการเพื่อช่วยชีวิต, ป้องกันความทุกข์ทรมานของมนุษย์ หรือบรรเทาความเสียหายต่อทรัพย์สินครั้งใหญ่ในสถานการณ์เร่งด่วน เมื่อไม่มีเวลาเพียงพอที่จะขออนุมัติจากสำนักงานใหญ่

ในระดับสูงขึ้นไป โดยตามที่ระบุไว้ในคำสั่งกระทรวงกลาโหมที่ ๓๐๒๕.๑๘ การร้องขอการสนับสนุนที่มาจากเจ้าหน้าที่พลเรือน จะเป็นการเริ่มอำนาจการตอบสนองอย่างทันทีทันใด (IRA) ตามการร้องขอที่มา หน่วยกำลังพลสำรองกองทัพภายในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบอาจตอบสนองทันทีต่อภัยพิบัติร้ายแรงฉุกเฉิน หรือโจมตีตามที่หน่วยงานพลเรือนต้องการและอยู่ในขอบเขตที่กฎหมายกำหนดได้เลย

จากที่กล่าวมา จะเห็นว่า ในต่างประเทศนั้น กฎหมายให้อำนาจหน่วยกำลังพลสำรองในพื้นที่เรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจกระทรวงกลาโหมอื่น ๆ นอกจากการสงคราม ได้สะดวกและรวดเร็วกว่า เพราะสามารถดำเนินการได้ทันทีในกรณีสถานการณ์เร่งด่วน โดยไม่ต้องรอขออนุมัติจากสำนักงานใหญ่ในระดับสูงขึ้นไป

ปัญหาและข้อจำกัดในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม

จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ศึกษาไว้ในบทที่ ๒ ทำให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับปัญหาในการใช้กำลังพลสำรองว่า กำลังพลสำรองส่วนใหญ่มาจากระบบคัดเลือก ไม่ได้มาจากการสมัคร เพราะกำลังพลสำรองยังขาดอุดมการณ์ความรักชาติ ความรู้สึกถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การเสียสละเพื่อส่วนรวม มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเข้ารับราชการทหาร หรือปัญหาอื่น ๆ เช่น สิทธิ สวัสดิการ และค่าตอบแทน เป็นต้น

ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกำลังพลสำรอง โดยผู้ทรงคุณวุฒิฯ ที่ให้ความคิดเห็นต่อประเด็นคำถามที่ว่า “ท่านคิดว่า การนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม มีปัญหาและข้อจำกัดหรือไม่ ถ้ามีคืออะไร” ดังนี้

๑. ผู้ที่ศึกษาหรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับกำลังพลสำรอง

๑.๑ ข้าราชการบำนาญ อดีตรองเจ้ากรมการสรรพกำลังกลาโหม ให้ความเห็นว่า “ข้อจำกัดที่สำคัญคือ การยอมรับจากทหารประจำการ เนื่องจากเราผลิตทุกตำแหน่งเป็นทหารประจำการทั้งหมด และเมื่อได้รับงบประมาณจากกระทรวงการคลังแล้ว นำไปผลิตนายทหารชั้นนายสิบจำนวนน้อย แต่นายพลมีจำนวนมาก พอจะผลิตกำลังพลสำรอง กระทรวงการคลังก็ไม่ให้งบประมาณแล้ว จึงเกิดปัญหาในเรื่อง ๑. งบประมาณ ๒. ตำแหน่ง เนื่องจากบรรจุกำลังประจำการทั้งหมด จึงไม่มีตำแหน่งให้กำลังพลสำรอง ๓. การผลิต ไม่ได้ให้นักศึกษามาเป็นกำลังพลสำรอง แต่ใช้นักเรียนมัธยมปลายแทน ทำให้เกิดปัญหาในการบรรจุเหล่า เนื่องจากการบรรจุเหล่าไม่สอดคล้องกับสายวิชาชีพที่นักเรียนเลือกศึกษาต่อ โดยกำลังพลสำรองมักถูกบรรจุในเหล่ารบแทบทั้งหมด ตัวอย่างเช่น นักเรียนมัธยมปลายคนหนึ่งถูกบรรจุเป็นกำลังพลสำรองเหล่าราบ

แต่หลังจากนั้น นักเรียนคนนี้เลือกศึกษาต่อในสายแพทย์ ก็ไม่สามารถบรรจุเป็นกำลังพลสำรองเหล่าแพทย์ได้ เนื่องจากเป็นกำลังพลสำรองเหล่าราบไปแล้ว เป็นต้น” (ดร.ณ ยูทรวงษ์สุข, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๑.๒ ผู้อำนวยการกองการกำลังสำรอง สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการกำลังพลสำรอง กรมการสรรพกำลังกลาโหม ให้ความเห็นว่า “ปัญหาที่ชัดเจน คือ ความจำเป็นในการใช้ความรู้ ความเชี่ยวชาญของกำลังพลสำรองนั้น ๆ เช่น ด้านการแพทย์ กำลังพลสำรองที่เป็นแพทย์ มีความจำเป็นต้องดูแลรักษาประชาชน ในขณะที่เดียวกัน กองทัพก็จำเป็นต้องใช้เช่นกัน” (สมพร รื่นญาติ, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๑.๓ รองเสนาธิการหน่วยบัญชาการรักษาดินแดน ให้ความเห็นว่า “เมื่อเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน มาปฏิบัติงานกับกระทรวงกลาโหม อาจทำให้เกิดผลกระทบต่อการทำงานของกำลังพลสำรองดังกล่าว” (สมพล ปะละไทย, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๑.๔ รองผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน สำนักบริหารกำลังพล กรมกำลังพลทหารเรือ ให้ความเห็นว่า “ปัญหาและข้อจำกัด คือ ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนต่าง ๆ การจัดทำฐานข้อมูลที่ตรงกับความต้องการของกองทัพ การเชื่อมโยงข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ได้ทันที การกำหนดนโยบาย วิธีการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล การให้การสนับสนุนบุคลากรจากหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาปฏิบัติภารกิจร่วมกับกองทัพในภาวะปกติ การจัดเตรียมงบประมาณในการชดเชยให้กับภาคเอกชน ค่าตอบแทนให้กับบุคลากรที่เข้ามาเป็นกำลังพลสำรอง รวมทั้งค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการดำเนินการเรียกกำลังพลสำรอง” (พีรศร คงปิ่น, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๑.๕ หัวหน้าแผนก หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน ให้ความเห็นว่า “เรื่องสิทธิประโยชน์ในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ และเลิกปฏิบัติหน้าที่” (สุรินทร์ กุหลาบ, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๑.๖ หัวหน้ากำลังสำรอง กองการกำลังสำรอง สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการกำลังพลสำรอง กรมการสรรพกำลังกลาโหม ให้ความเห็นว่า “การจัดทำบัญชีกำลังสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมยังไม่มีความทันสมัย และไม่มีการกำหนดภารกิจการใช้ที่ชัดเจน รวมถึงกฎหมาย กฎระเบียบ สิทธิที่ยังไม่ครอบคลุม และมีข้อเฉพาะข้อจำกัดด้านงบประมาณในการเรียกกำลังพลสำรองฯ” (ปวิช บำรุงศรี, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๑.๗ ข้าราชการทหาร ประจำแผนก หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน ให้ความเห็นว่า “ปัญหาในด้านกำลังพลสำรองที่ถูกนำมาใช้หรือถูกเรียกเข้ามาใช้งาน/สนับสนุนภารกิจ ส่วนใหญ่มักมีงานประจำและค่าตอบแทนสูง จึงทำให้เกิดค่าตอบแทนที่ไม่คุ้มค่า อีกทั้งองค์กรหรือหน่วยงานที่กำลังพลสำรองสังกัด ไม่ตอบสนองต่อการสนับสนุนภารกิจดังกล่าว” (ปรินทร สารบุรณ์, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๒. ผู้บังคับบัญชาของหน่วยกำลังพลสำรอง (หน่วยกำลังพลสำรองของสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม)

๒.๑ ผู้อำนวยการกองตรวจรักษาและเวชกรรมป้องกัน สำนักงานแพทย์ สำนักงานสนับสนุน สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ให้ความเห็นว่า “ข้อจำกัดด้านงบประมาณในการฝึกกำลังพลสำรอง ไม่สามารถทำได้ทุกนายภายในคราวเดียวกัน และกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางที่มาจากสถาบันที่ไม่เคยผ่านการฝึกด้านอาหาร อาจทำให้มีข้อจำกัดในการสื่อสารความเข้าใจระบบงาน รวมทั้งการประสานงานการปฏิบัติการทางทหาร” (สาธิต แก่นสิงห์, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๒.๒ ผู้อำนวยการกองแผนไซเบอร์ ศูนย์ไซเบอร์ กรมเทคโนโลยีสารสนเทศและอวกาศกลาโหม ให้ความเห็นว่า “๑. ปัญหาของการนำกำลังพลสำรองมาใช้ เนื่องจากการบรรจุกำลังพลสำรองใช้แนวคิดในการบรรจุแทนข้าราชการ ซึ่งส่งผลต่ออัตราการบรรจุของหน่วย และขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการที่ได้รับค่าตอบแทนต่ำกว่า ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการทำงาน ๒. ค่าตอบแทนของการดำเนินการไซเบอร์ ได้รับค่าตอบแทนสูงกว่าข้าราชการ และสามารถปฏิบัติงานได้ตามความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง โดยไม่มีข้อจำกัดของระเบียบราชการ ๓. การวัดผลการทำงาน มีลักษณะแตกต่างจากข้าราชการ ทำให้สายการบังคับบัญชาระหว่างข้าราชการกับกำลังพลสำรอง มีความเหลื่อมล้ำ” (วิรัตน์ ดุสิตา, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๓. ครูฝึกของหน่วยกำลังพลสำรอง

หัวหน้ากำลังพลสำรอง กองกำลังพล กองบัญชาการ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ให้ความเห็นว่า “กำลังพลสำรองมีภาระงานประจำ เรียงมาทำให้กำลังพลขาดรายได้ ค่าตอบแทนที่ได้น้อยกว่างานประจำ” (ภิญโญ ทิฆัมพรธีรวงศ์, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๔. กำลังพลสำรอง

นักวิชาการ/วิศวกรเครื่องกล และมีตำแหน่ง เลขาธิการสถานักวิชาการประจำคณะกรรมการสมัชชามวลชนเพื่อความมั่นคงภายใน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร และประธานชมรมการกำลังสำรองแห่งประเทศไทย หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน (ส่วนกลาง) ให้ความเห็นว่า “ไม่มีปัญหาและไม่มีข้อจำกัด เมื่อกระทรวงกลาโหมดำเนินการตามข้อ ๓ (เป็นข้อเสนอของกำลังพลสำรองที่ต้องการให้กระทรวงกลาโหมดำเนินการในการจัดเตรียมกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง) อย่างสมบูรณ์ เพราะเป็นอำนาจของกระทรวงกลาโหมโดยตรง ในการตรา/ออก ระเบียบ, คำสั่ง, กฎหมายที่เกี่ยวข้องรองรับการใช้งานกำลังพลสำรองและกำลังสำรองอย่างถูกต้องและมีความจริงใจเสริมสร้างและส่งเสริมเกียรติยศศักดิ์ศรีกำลังพลสำรองและกำลังสำรอง เพราะกำลังพลสำรองและกำลังสำรองพร้อมให้ความร่วมมือต่อกองทัพ เพื่อความมั่นคง

ของประเทศชาติและเกียรติภูมิแห่งมวลชนของกองทัพไทย” (กิติเฉลิม โครงกาพย์, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

จากข้อมูลดังกล่าวมา ทำให้สามารถบ่งชี้ถึงปัญหาและข้อจำกัดในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมได้ใน ๗ ประเด็นหลัก ๆ ดังนี้

๑. การบรรจุกำลังพลสำรองยังไม่ตรงตามความรู้ความสามารถในอาชีพทางพลเรือน

แม้ว่าพระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. ๒๕๕๘ ในมาตรา ๑๕ กำหนดให้การรับบุคคลเข้าเป็นกำลังพลสำรอง กระทรวงกลาโหมสามารถดำเนินการได้ทั้งรับสมัครจากบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อบังคับ หรือคัดเลือกจากนายทหารสัญญาบัตรกองหนุน นายทหารสัญญาบัตรนอกราชการ นายทหารสัญญาบัตรนอกกอง ทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ ทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ หรือทหารกองเกิน ตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร แต่ในความเป็นจริงกำลังพลสำรองส่วนใหญ่มาจากระบบคัดเลือก ไม่ได้มาจากการสมัคร โดยจะเป็นการคัดเลือกจากรายชื่อที่อยู่ใน ตพ.๒ (บัญชีนายทหารประทวนกองหนุน, บัญชี ส.ต.หรือจ.ต.กองประจำการ กองหนุนและพลทหารกองหนุน, บัญชีทหารกองเกินซึ่งได้รับการฝึกแล้ว หรือ บัญชีทหารกองหนุนประเภทที่ ๒) และ ตพ.๓ (บัญชีนายทหารสัญญาบัตรกองหนุน, บัญชีนายทหารสัญญาบัตรนอกราชการ หรือบัญชีนายทหารสัญญาบัตรนอกกอง) ซึ่งข้อมูลในบัญชีไม่ทันสมัย เช่น ไม่มีการปรับคุณสมบัติที่ศึกษาต่อหรือวิชาชีพของนักศึกษาวิชาทหารหลังจากขึ้นทะเบียน หรือพลทหารภายหลังปลดประจำการ ทำให้การบรรจุเหล่าและบรรจุในหน่วยกำลังพลสำรองไม่สอดคล้องความชำนาญทางพลเรือนของกำลังพลสำรอง ส่งผลให้กระทรวงกลาโหมไม่สามารถดึงเอาความเชี่ยวชาญเฉพาะทางของกำลังพลสำรองมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเรียกปฏิบัติราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๒. ทักษะที่ไม่ดีของกำลังสำรองและกำลังพลสำรอง

กำลังสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง อาจจะขาดอุดมการณ์ความรักชาติ ความรู้สึกถึงความรับผิดชอบต่อนานาชาติ การเสียสละเพื่อส่วนรวม หรือมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเข้ารับราชการทหาร ทำให้ไม่มาสมัครหรือมาสมัครเป็นกำลังพลสำรองน้อย ส่งผลให้กระทรวงกลาโหมไม่สามารถสรรหากำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางได้ตามวัตถุประสงค์

และถ้ากำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางที่มาจากระบบคัดเลือกมีทัศนคติที่ไม่ดีดังกล่าวด้วยแล้ว อาจไม่เต็มใจมาปฏิบัติราชการ ส่งผลให้เมื่อมีการเรียกมาปฏิบัติราชการในกรณีจำเป็น กรณีที่ต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นการเฉพาะ หรือเพื่อปฏิบัติหน้าที่

ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ อาจไม่ให้ความร่วมมือ หรือปฏิบัติงานได้ไม่เต็มศักยภาพ ที่มีอยู่

๓. การขาดแรงจูงใจในการเข้ามาเป็นกำลังพลสำรอง

สิทธิประโยชน์ของการเข้ามาเป็นกำลังพลสำรองในปัจจุบัน ได้แก่ ค่าตอบแทน, ค่าเบี้ยเลี้ยง, ค่าอาหาร, ค่าพาหนะ, ค่าเช่าที่พัก, การรักษาพยาบาล, เครื่องแต่งกาย, การแต่งตั้งยศ การเลื่อนยศ และการเลื่อนฐานะ, การขอใช้สวัสดิการของส่วนราชการ, ทุนการศึกษา, การขอกองทหารเกียรติยศ, คະแนนเพิ่มพิเศษ กรณีสอบบรรจุเข้าเป็นทหารประจำการ และการรับเงินช่วยเหลือ กรณีเสียชีวิต พิการ หรือทุพพลภาพ ตามระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยสิทธิประโยชน์ของกำลังพลสำรอง พ.ศ. ๒๕๕๙ อาจมีอัตราหรือระดับที่ต่ำไม่เพียงพอที่จะเป็นแรงจูงใจ หรืออาจไม่ใช่ปัจจัยสำคัญที่จะเป็นแรงจูงใจที่แท้จริง ในการให้ผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสมัครเป็นกำลังพลสำรองเพื่อปฏิบัติงานร่วมกับกระทรวงกลาโหม

๔. การนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาปฏิบัติราชการ ส่งผลกระทบต่อชีวิต อาชีพ หรือหน่วยงานของกำลังพลสำรอง

กรณีที่กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางประกอบอาชีพอิสระ เช่น นักโปรแกรมเมอร์ ช่างฝีมือ เมื่อถูกเรียกมาปฏิบัติราชการ อาจทำให้เขาขาดรายได้ เนื่องจากค่าตอบแทนที่เขาได้รับเมื่อมาปฏิบัติราชการต่ำกว่ารายได้ที่เขาได้จากการรับจ้างทำงานปกติ

หรือกรณีที่กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางเป็นพนักงานประจำ หรือทำงานอยู่ในหน่วยงานองค์กร เมื่อถูกเรียกมาปฏิบัติราชการ อาจส่งผลต่อการประเมินผลงาน โบนัส หรือการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งในหน่วยงานได้ หากหัวหน้างานหรือหน่วยงานองค์กรของเขา ไม่ให้ความสำคัญหรือไม่สนับสนุนในการปฏิบัติหน้าที่กำลังพลสำรอง

หรือกรณีที่กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง มีความจำเป็นต่อหน่วยงานองค์กรที่เขาทำงานอยู่ หรือจำเป็นต่อพื้นที่ที่เกิดสถานการณ์ไม่ปกติ เช่น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ หากกองทัพเรียกกำลังพลสำรองที่เป็นแพทย์เข้ามาปฏิบัติราชการ ทำให้โรงพยาบาลที่แพทย์ผู้นั้นทำงานอยู่ ขาดบุคลากรที่ต้องใช้ในการดูแลรักษาผู้ป่วย และได้รับความเดือดร้อน

๕. ความขัดข้องของการทำงานร่วมกันระหว่างกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางกับกำลังพลประจำการ

กระทรวงกลาโหมมีการผลิตผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการกิจของกระทรวงกลาโหม รวมทั้งมีการสรรหาบุคลากรจากภายนอก เพื่อมาบรรจุเป็นกำลังพลประจำการครบเกือบทุกด้าน ถึงแม้จะมีจำนวนน้อย แต่ด้วยสถานการณ์ในประเทศไทยยังไม่มีภัยคุกคามที่รุนแรง

เช่นเดียวกับในต่างประเทศ การใช้กำลังพลประจำการในการปฏิบัติภารกิจจึงเพียงพอ ทำให้การที่จะนำเอากำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาปฏิบัติงานร่วมหรือเสริมกำลังพลประจำการ ยังไม่เกิดขึ้นมากนัก จึงยังไม่ทราบผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้น

อีกทั้ง กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง อาจไม่เคยผ่านหรือว่างเว้นการฝึกด้านทหาร ส่งผลให้เกิดปัญหาในการบังคับบัญชาหรือการติดต่อประสานงานระหว่างกำลังพลสำรองกับกำลังพลประจำการได้

รวมถึง กำลังพลประจำการอาจมีความรู้สึกไม่ดีต่อกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง เนื่องจากคิดว่า กำลังพลสำรองมีสิทธิประโยชน์หรือสถานะที่ดีกว่า หรือกลัวว่ากำลังพลสำรองจะมาทดแทนตำแหน่งกำลังพลประจำการในอนาคต ทำให้เกิดความไม่ลงรอยและสร้างปัญหาในการทำงานร่วมกันของกำลังพลสำรองกับกำลังพลประจำการได้ ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติภารกิจต่อไปได้

๖. การไม่ให้ความร่วมมือจากหน่วยงานหรือองค์กรของกำลังพลสำรอง

หน่วยงานหรือองค์กรของกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง อาจไม่เห็นความสำคัญของความจำเป็นของกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางที่มีต่อ กระทรวงกลาโหม รวมทั้งกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง เป็นทรัพยากรที่มีค่าขององค์กร และมักมีค่าจ้างที่สูง เมื่อมีการเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาปฏิบัติราชการ ทำให้องค์กรรู้สึกเสียประโยชน์หรือขาดทุน เพราะขาดคนทำงาน ไม่ได้งานแต่ยังต้องจ่ายค่าจ้างตามปกติ ไม่ได้อะไรตอบแทนกลับมา จึงอาจไม่สนับสนุนในการปฏิบัติหน้าที่กำลังพลสำรอง ทำให้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางไม่พร้อมหรือเต็มใจที่จะเข้าปฏิบัติราชการ

๗. ข้อจำกัดด้านงบประมาณ

ด้วยข้อจำกัดด้านงบประมาณ ทำให้ไม่สามารถเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาตรวจสอบได้ครบทุกหน่วย จึงอาจไม่ทราบสถานภาพปัจจุบันของกำลังพลสำรองว่าพร้อมปฏิบัติราชการหรือไม่ กรณีมีความจำเป็น อีกทั้งไม่สามารถจัดการฝึกกำลังพลสำรองให้ปฏิบัติงานร่วมกับกำลังพลประจำการได้บ่อยครั้ง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความราบรื่นเมื่อต้องปฏิบัติงานจริง

ในแต่ละปี กระทรวงกลาโหมมีการจัดเตรียมงบประมาณในการเรียกกำลังพลสำรองเข้ารับราชการเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร เพื่อปฏิบัติราชการ เช่น ทำหน้าที่ครูฝึก แต่ไม่ได้จัดเตรียมงบประมาณสำหรับการเรียกกำลังพลสำรองเข้าปฏิบัติราชการ ในกรณีที่เป็นการปฏิบัติภารกิจที่ต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นการเฉพาะ หรือเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ ตามมาตรา ๒๔ ของพระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. ๒๕๕๘ ทำให้

เมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน กระทรวงกลาโหมอาจไม่สามารถเรียกใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางได้ทันที หรือไม่มีการเรียกใช้เลย เนื่องจากต้องมีการจัดสรรโยกย้ายงบประมาณใหม่หรือขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติม

สรุป

การศึกษาในบทที่ ๓ มีความมุ่งหมายเพื่อที่จะตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ ๑ “เพื่อศึกษาการใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางเพื่อสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม” วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ ๒ “เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาและข้อจำกัดในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมในปัจจุบัน” ผลการศึกษา สรุปได้ดังนี้

๑. กระทรวงกลาโหมไทยยังไม่มีมีการเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาปฏิบัติงานในเหตุการณ์จริงอย่างแน่ชัด ที่ผ่านมาจะเป็นการเรียกพลมาเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพร้อมเท่านั้น ยังไม่มีมีการเรียกเพื่อปฏิบัติราชการ หรือระดมพลตัวอย่างเช่น การนำกำลังพลสำรองมาสาธิตการปฏิบัติร่วมกับทหารกองประจำการในภารกิจของ ๓ เหล่าทัพ ในการจัดการแสดงศักยภาพของกำลังพลสำรอง ๓ เหล่าทัพ และมีบางกรณีที่บุคคลผู้เป็นกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางได้เข้าร่วมปฏิบัติงานจริง เช่น กรณีที่พนักงานของ ทอท. ซึ่งเป็นกำลังพลสำรองที่จบหลักสูตรนักทำลายใต้น้ำจู่โจมของทหารเรือมาก่อน เข้าร่วมเป็นหน่วยซึบปฏิบัติการกั้นหาทีมหมูป่าอะคาเดมีแม่สาย แต่กรณีนั้นก็ไม่ได้เป็นการออกคำสั่งเรียกโดยกระทรวงกลาโหมให้มาปฏิบัติราชการ แต่เป็นในลักษณะของจิตอาสามากกว่า ในขณะที่กระทรวงกลาโหมต่างประเทศ มีการเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาปฏิบัติงานในหลากหลายเหตุการณ์จริง โดยมีการปฏิบัติงานทั้งในประเทศและนอกประเทศ ตัวอย่างเช่น การส่งกำลังพลสำรองผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ไปยังอิรัก หรือการส่งกำลังพลสำรองกองทัพบกเข้าช่วยเหลือต่อเหตุระเบิดในการแข่งขันบอสตันมาราธอน และเข้าช่วยเหลือในเหตุฉุกเฉินจากพายุเฮอริเคน เป็นต้น

๒. ความเชี่ยวชาญของกำลังพลสำรองที่กระทรวงกลาโหมไทยและต่างประเทศต้องการนำมาใช้สนับสนุนภารกิจกระทรวงกลาโหมนั้น มีความใกล้เคียงกัน ได้แก่ ด้านการบิน ด้านช่าง/วิศวกรรม ด้านการแพทย์และสาธารณสุข ด้านการสื่อสาร ด้านคอมพิวเตอร์/ไซเบอร์ ด้านเชี่ยวชาญพิเศษ เช่น นักดำน้ำ นักทำลายใต้น้ำจู่โจม ผู้เชี่ยวชาญเคมี ชีวะ รั้งสี นิวเคลียร์ (CBRN) และสำหรับในต่างประเทศ ยังมีการใช้ความเชี่ยวชาญของกำลังพลสำรองนอกเหนือจากที่กล่าวมาด้วย ได้แก่ ด้านการส่งกำลังบำรุง ด้านการคมนาคมขนส่ง

๓. กระทรวงกลาโหมทั้งไทยและต่างประเทศ มุ่งเน้นที่จะนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจในด้านต่าง ๆ ดังนี้ การสนับสนุนการช่วยรบ การบรรเทา สาธารณภัยและช่วยเหลือประชาชน การรับมือกับการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ การเตรียมการ และตอบสนองต่อภัยคุกคามหรือการรบบรูปแบบใหม่ และสำหรับในต่างประเทศ ยังมีการใช้กำลังพล สำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนในภารกิจอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาด้วย ได้แก่ การฟื้นฟูสิ่งเสียหายจากภัยพิบัติต่าง ๆ และภารกิจอื่น ๆ ตามการร้องขอการสนับสนุนที่มาจาก หน่วยงานพลเรือน

๔. ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ต่างมีกฎหมายที่ให้อำนาจกระทรวงกลาโหม ในการเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจกระทรวงกลาโหม อื่น ๆ นอกจากการสงคราม โดยของประเทศไทย คือ มาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่กำหนดให้การเรียกกำลังพลสำรองเพื่อปฏิบัติราชการ ให้กระทำได้ในกรณีจำเป็น เพื่อเรียกกำลังพลสำรองเข้าปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม ในการปฏิบัติ ภารกิจที่ต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นการเฉพาะ หรือเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาจากภัยพิบัติ ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยการเรียกกำลังพล สำรองเพื่อปฏิบัติราชการดังกล่าว ต้องกระทำการเป็นการชั่วคราวและเท่าที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติ ภารกิจตามที่มีคำสั่งเรียกเท่านั้น แต่ในต่างประเทศ กฎหมายได้ให้อำนาจหน่วยกำลังพลสำรอง ในพื้นที่เรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจกระทรวงกลาโหม อื่น ๆ นอกจากการสงคราม ได้สะดวกและรวดเร็วกว่า เพราะสามารถดำเนินการได้ทันทีในกรณี สถานการณ์เร่งด่วน โดยไม่ต้องรอขออนุมัติจากสำนักงานใหญ่ในระดับสูงขึ้นไป

๕. ปัญหาและข้อจำกัดในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง มาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม สามารถบ่งชี้ได้ใน ๗ ประเด็นหลัก ๆ ดังนี้

๕.๑ การบรรจุกำลังพลสำรองยังไม่ตรงตามความรู้ความสามารถในอาชีพทาง พลเรือน เนื่องจากกำลังพลสำรองส่วนใหญ่มาจากระบบคัดเลือก ไม่ได้มาจากการสมัคร โดยจะเป็น การคัดเลือกจากรายชื่อที่อยู่ใน ตพ.๒ และ ตพ.๓ ซึ่งข้อมูลในบัญชีไม่ทันสมัย เช่น ไม่มีการปรับ ปรุงวุฒิที่ศึกษาต่อหรือวิชาชีพของนักศึกษาวิชาทหารหลังจากขึ้นทะเบียน หรือพลทหารภายหลังปลด ประจําการ ทำให้การบรรจุเหล่าและบรรจุในหน่วยกำลังพลสำรองไม่สอดคล้องความชำนาญทาง พลเรือนของกำลังพลสำรอง ส่งผลให้กระทรวงกลาโหมไม่สามารถดึงเอาความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง ของกำลังพลสำรองมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเรียกปฏิบัติราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

๕.๒ กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง อาจจะถูกขาดอุดมการณ์ความ รักชาติ ความรู้สึกถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การเสียสละเพื่อส่วนรวม หรือมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อ

การเข้ารับราชการทหาร ทำให้ไม่มาสมัครหรือมาสมัครเป็นกำลังพลสำรองน้อย ส่งผลให้กระทรวงกลาโหมไม่สามารถสรรหากำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางได้ตามวัตถุประสงค์ และถ้ากำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางที่มาจากระบบคัดเลือกมีทัศนคติไม่ดีดังกล่าวด้วยแล้ว อาจไม่เต็มใจมาปฏิบัติราชการ ส่งผลให้เมื่อมีการเรียกมาปฏิบัติราชการในกรณีจำเป็น กรณีที่ต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นการเฉพาะ หรือเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ อาจไม่ให้ความร่วมมือ หรือปฏิบัติงานได้ไม่เต็มศักยภาพที่มีอยู่

๕.๓ สิทธิประโยชน์ของการเข้ามาเป็นกำลังพลสำรองในปัจจุบัน ตามระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยสิทธิประโยชน์ของกำลังพลสำรอง พ.ศ. ๒๕๕๙ อาจมีอัตราหรือระดับที่ต่ำไม่เพียงพอที่จะเป็นแรงจูงใจ หรืออาจไม่ใช่ปัจจัยสำคัญที่จะเป็นแรงจูงใจที่แท้จริง ในการให้ผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสมัครเป็นกำลังพลสำรองเพื่อปฏิบัติงานร่วมกับกระทรวงกลาโหม

๕.๔ การนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาปฏิบัติราชการ ส่งผลกระทบต่อชีวิต อาชีพ หรือหน่วยงานของกำลังพลสำรอง เช่น นักโปรแกรมเมอร์ ช่างฝีมือ เมื่อถูกเรียกมาปฏิบัติราชการ อาจทำให้เขาขาดรายได้ เนื่องจากค่าตอบแทนที่เขาได้รับเมื่อมาปฏิบัติราชการต่ำกว่ารายได้ที่เขาได้จากการรับจ้างทำงานปกติ หรือกรณีที่กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางเป็นพนักงานประจำหรือทำงานอยู่ในหน่วยงานองค์กร เมื่อถูกเรียกมาปฏิบัติราชการ อาจส่งผลต่อการประเมินผลงาน โบนัส หรือการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งในหน่วยงานได้ หรือกรณีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ หากกองทัพเรียกกำลังพลสำรองที่เป็นแพทย์เข้ามาปฏิบัติราชการ ทำให้โรงพยาบาลที่แพทย์ผู้นั้นทำงานอยู่ ขาดบุคลากรที่ต้องใช้ในการดูแลรักษาผู้ป่วย และได้รับความเดือดร้อน

๕.๕ กระทรวงกลาโหมมีการผลิตผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการภารกิจของกระทรวงกลาโหม รวมทั้งมีการสรรหากุศลากรจากภายนอก เพื่อมาบรรจุเป็นกำลังพลประจำการครบเกือบทุกด้าน ถึงแม้จะมีจำนวนน้อย การใช้กำลังพลประจำการในการปฏิบัติการที่ผ่านมายังเพียงพอ ทำให้การที่จะนำเอากำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาปฏิบัติงานร่วมหรือเสริมกำลังพลประจำการ ยังไม่เกิดขึ้นมากนัก จึงยังไม่ทราบผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้น อีกทั้งกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง อาจไม่เคยผ่านหรือว่างเว้นการฝึกด้านทหาร ส่งผลให้เกิดปัญหาในการบังคับบัญชาหรือการติดต่อประสานงานระหว่างกำลังพลสำรองกับกำลังพลประจำการได้ รวมถึงกำลังพลประจำการอาจมีความรู้สึกไม่ดีต่อกำลังพลสำรองที่มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะทาง เนื่องจากคิดว่า กำลังพลสำรองมีสิทธิประโยชน์หรือสถานะที่ดีกว่า หรือกลัวว่ากำลังพลสำรองจะมาทดแทนตำแหน่งกำลังพลประจำการในอนาคต ทำให้เกิด

ความไม่ลงรอยและสร้างปัญหาในการทำงานร่วมกันของกำลังพลสำรองกับกำลังพลประจำการได้ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติภารกิจต่อไปได้

๕.๖ หน่วยงานหรือองค์กรของกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง อาจไม่เห็นความสำคัญของความจำเป็นของกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางที่มีต่อกระทรวงกลาโหม รวมทั้งกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง เป็นทรัพยากรที่มีค่าขององค์กร และมีค่าจ้างที่สูง เมื่อมีการเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาปฏิบัติราชการ ทำให้องค์กรรู้สึกเสียประโยชน์หรือขาดทุน เพราะขาดคนทำงาน ไม่ได้งาน แต่ยังคงจ่ายค่าจ้างตามปกติ ไม่ได้อะไรตอบแทนกลับมา จึงอาจไม่สนับสนุนในการปฏิบัติหน้าที่กำลังพลสำรอง ทำให้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางไม่พร้อมหรือเต็มใจที่จะเข้าปฏิบัติราชการ

๕.๗ ด้วยข้อจำกัดด้านงบประมาณ ทำให้ไม่สามารถเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาตรวจสอบได้ครบทุกหน่วย จึงอาจไม่ทราบสถานการณ์ปัจจุบันของกำลังพลสำรองฯ ว่าพร้อมปฏิบัติราชการหรือไม่ กรณีมีความจำเป็น อีกทั้งไม่สามารถจัดการฝึกกำลังพลสำรองให้ปฏิบัติงานร่วมกับกำลังพลประจำการได้บ่อยครั้ง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความราบรื่นเมื่อต้องปฏิบัติงานจริง และในแต่ละปี กระทรวงกลาโหมมีการจัดเตรียมงบประมาณในการเรียกกำลังพลสำรองเข้ารับราชการเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร เพื่อปฏิบัติราชการ เช่น ทำหน้าที่ครูฝึก แต่ไม่ได้จัดเตรียมงบประมาณสำหรับการเรียกกำลังพลสำรองเข้าปฏิบัติราชการ ในกรณีที่เป็นการปฏิบัติภารกิจที่ต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นการเฉพาะ หรือเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ ตามมาตรา ๒๔ ของพระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. ๒๕๕๘ ทำให้เมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน กระทรวงกลาโหมอาจไม่สามารถเรียกใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางได้ทันที หรือไม่มีการเรียกใช้เลย เนื่องจากต้องมีการจัดสรรโยกย้ายงบประมาณใหม่หรือขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติม

บทที่ ๔

แนวทางการใช้และแก้ไขปัญหาในการนำกำลังพลสำรอง ที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจ ของกระทรวงกลาโหม

ในบทนี้ ผู้ศึกษาวิจัยจะนำข้อมูลการใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ปัญหาข้อจำกัดในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมที่ได้ศึกษาไว้ในบทที่ ๓ ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกำลังพลสำรอง รวมทั้งข้อมูลแนวความคิดและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับกลาโหม ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ได้ศึกษาไว้ในบทที่ ๒ มาใช้ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ ๓ “เพื่อเสนอแนวทางการใช้และแก้ไขปัญหาในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม” โดยจะนำเสนอลักษณะงานที่สมควรนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม การเตรียมและเรียกใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม รวมทั้งแนวทางการแก้ไขปัญหาในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม

ลักษณะงานที่สมควรนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม

จากการศึกษาข้อมูลการใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศในบทที่ ๓ ทำให้ได้ข้อสรุปว่า ความเชี่ยวชาญของกำลังพลสำรองที่กระทรวงกลาโหมไทยและต่างประเทศต้องการนำมาใช้สนับสนุนภารกิจกระทรวงกลาโหมนั้น มีความใกล้เคียงกัน ได้แก่ ด้านการบิน ด้านช่าง/วิศวกรรม ด้านการแพทย์และสาธารณสุข ด้านการสื่อสาร ด้านคอมพิวเตอร์/ไซเบอร์ ด้านเชี่ยวชาญพิเศษ เช่น นักดำน้ำ ผู้เชี่ยวชาญเคมี ชีวะ ระเบิด นิวเคลียร์ (CBRN) และในต่างประเทศยังมีการใช้ความเชี่ยวชาญด้านการส่งกำลังบำรุง ด้านการคมนาคมขนส่งอีกด้วย โดยมุ่งเน้นที่จะนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้

ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การสนับสนุนการช่วยรบ การบรรเทาสาธารณภัยและช่วยเหลือประชาชน การรับมือกับการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ การเตรียมการและตอบสนองต่อภัยคุกคามหรือการรบบรูปแบบใหม่ และในต่างประเทศยังมีการใช้ในภารกิจอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาด้วย ได้แก่ การฟื้นฟูสิ่งเสียหายจากภัยพิบัติต่าง ๆ รวมทั้งภารกิจอื่น ๆ ตามที่ร้องขอสนับสนุนมาจากหน่วยงานพลเรือน

ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกำลังพลสำรอง โดยผู้ทรงคุณวุฒิฯ ที่ให้ความคิดเห็นต่อประเด็นคำถามที่ว่า “ท่านคิดว่า การนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม จำเป็นหรือไม่ อย่างไร” และ “ลักษณะงานที่สมควรนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม ควรเป็นงานประเภทใด” ดังนี้

๑. ผู้ที่ศึกษาหรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับกำลังพลสำรอง

๑.๑ ข้าราชการบำนาญ อดีตรองเจ้ากรมการสรรพกำลังกลาโหม ให้ความเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นว่า “ปัจจุบันมีความจำเป็นน้อย เนื่องจากมีการผลิตทหารประจำการในสายงานเฉพาะทางเป็นจำนวนมากแล้ว เช่น งานช่าง วิศวกร แพทย์ นักวิทยาศาสตร์ นักกฎหมาย เราผลิตเป็นทหารประจำการไปแล้ว ถ้าจะนำกำลังพลสำรองมาใช้ก็จะเป็นการเพิ่มจำนวนมากขึ้นไปอีก ในต่างประเทศจะใช้กำลังพลสำรองในสายงานเฉพาะทางเหล่านี้ ทหารประจำการจะใช้ในส่วนกำลังรบ หากประเทศไทยจะผลิตกำลังพลสำรองเพิ่มขึ้นอีกก็จะมีจำนวนมากเกินไป” และเสนอเกี่ยวกับลักษณะงานว่า “กำลังทหารแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ได้แก่ ส่วนกำลังรบ ส่วนสนับสนุนการรบ และส่วนสนับสนุนการช่วยรบ ซึ่งกำลังพลสำรองสามารถนำไปใช้ในส่วนสนับสนุนการช่วยรบได้ และนำไปใช้ในส่วนสนับสนุนการรบได้บางส่วน” (ดร.ณ ยูทวงษ์สุข, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๑.๒ ผู้อำนวยการกองกำลังสำรอง สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการกำลังพลสำรอง กรมการสรรพกำลังกลาโหม ให้ความเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นว่า “มีความจำเป็นมาก เนื่องจากรูปแบบของ ภัยคุกคามสมัยใหม่มีการพัฒนาไปมาก และภัยคุกคามมีหลากหลายรูปแบบยิ่งขึ้น ดังนั้นบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ที่กองทัพขาดแคลน มีไม่เพียงพอ กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะทางจึงเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด และประหยัดงบประมาณในการพัฒนา กำลังประจำการของกองทัพ” และเสนอเกี่ยวกับลักษณะงานว่า “งานที่เหมาะสมสามารถแยกได้หลายประเภท เช่น ด้านการแพทย์ ด้านคอมพิวเตอร์ ด้านเคมี ชีวะ วัสดุ ด้านช่างสาขาต่าง ๆ ด้านภาษาศาสตร์ เป็นต้น” (สมพร รื่นญาติ, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๑.๓ รองเสนาธิการหน่วยบัญชาการรักษาดินแดน ให้ความเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นว่า “มีความจำเป็น เพราะจะทำให้การปฏิบัติการในด้านต่าง ๆ ของกระทรวงกลาโหมซึ่งจำเป็นต้องใช้ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเกิดประสิทธิภาพ และบรรลุผลตามภารกิจได้

อย่างสมบูรณ์มากขึ้น” และเสนอเกี่ยวกับลักษณะงานว่า “งานด้านบรรเทาสาธารณภัยต่าง ๆ เช่น ไฟป่า, หมอกควัน, PM 2.5” (สมพล ปะละไทย, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๑.๔ รองผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน สำนักบริหารกำลังพล กรมกำลังพลทหารเรือ ให้ความเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นว่า “มีความจำเป็น เนื่องจากในภาวะปกติ การที่จะบรรจุกองทหารประจำการที่มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะทางไว้จำนวนมาก จะทำให้ กท. ต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ซึ่งในภาวะปัจจุบัน กท. ถูกปรับลดงบประมาณจำนวนมาก ทำได้แค่การดำรงสภาพให้มีความพร้อมรบในระดับหนึ่ง ในภาวะขั้นสถานการณ์วิกฤติถึงสถานการณ์ขั้นป้องกันประเทศ จึงมีความจำเป็นต้องมีการระดมทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางจำนวนมาก ในแต่ละสาขาที่จำเป็นให้มีความเพียงพอในการปฏิบัติการกิจให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดได้” และเสนอเกี่ยวกับลักษณะงานว่า “งานด้านการวิจัยและพัฒนาทางทหาร งานด้านสงครามอิเล็กทรอนิกส์ และไซเบอร์ งานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร งานซ่อมและสร้างเครื่องจักรกล การใช้อาวุธเคมี ชีวะ และรังสี งานด้านการแพทย์และสาธารณสุข” (พีร์ศร คงปิ่น, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๑.๕ หัวหน้าแผนก หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน ให้ความเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นว่า “ควรมี ซึ่งกำลังพลสำรองรุ่นใหม่ อาจใช้ความรู้และเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ในการทำงานปัจจุบันได้” และเสนอเกี่ยวกับลักษณะงานว่า “วิศวกรรมโยธา บัญชี” (สุรินทร์ กุหลาบ, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๑.๖ หัวหน้ากำลังสำรอง กองกำลังสำรอง สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมาธิการกำลังพลสำรอง กรมการสรรพกำลังกลาโหม ให้ความเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นว่า “เนื่องจากกำลังพลสำรองที่มีอยู่มีจำนวนมาก โดยกองทัพได้ฝึกชาวไทยให้มีความรู้ความชำนาญทางทหาร แต่การที่จะนำกำลังพลสำรองมาใช้ในการทำสงครามเพื่อป้องกันประเทศนั้นมีโอกาสที่เกิดขึ้นน้อย ดังนั้นการนำกำลังพลสำรองที่มีอยู่มาใช้งานนอกเหนือจากการสงคราม ได้แก่ การช่วยเหลือและการแก้ปัญหาภัยพิบัติสาธารณะ จึงเป็นการเพิ่มศักยภาพในการป้องกันประเทศด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากการทำสงคราม อันจะเป็นประโยชน์ให้กับประเทศชาติเพิ่มขึ้น โดยที่กองทัพเป็นหน่วยงานกลางเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาช่วยประเทศชาติ ยามที่ประสบปัญหาภัยพิบัติสาธารณะขนาดใหญ่ได้อย่างทันเวลา รวมถึงนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาเป็นผู้ให้ความรู้กับกำลังพลของกองทัพได้อีกด้วย ฯลฯ” และเสนอเกี่ยวกับลักษณะงานว่า “งานที่เพิ่มความรู้ความสามารถให้ทหารประจำการ ทหารกองประจำการ ให้มีความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับงานที่กระทรวงกลาโหมรับผิดชอบ งานด้านบริการช่วยเหลือประชาชนเพื่อแก้ปัญหาภัยพิบัติสาธารณะ งานที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการและช่วยเหลือประชาชน งานที่สนับสนุนการปฏิบัติการทางทหารด้านข่าวสาร ฯลฯ” (ปวิช บำรุงศรี, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๑.๗ ข้าราชการทหาร ประจำแผนก หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน ให้ความเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นว่า “จำเป็น เห็นได้จากปัจจุบันกำลังพลสำรองเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้านมากกว่าข้าราชการทหารประจำการ หากนำมาใช้ให้ถูกทาง งานด้านที่จะต้องใช้ความรู้ความชำนาญเฉพาะหรือพิเศษ จะเป็นการช่วยพัฒนากระทรวงกลาโหม กองทัพ และเพิ่มขีดความสามารถเฉพาะด้านที่เป็นประโยชน์ต่อ กท. มากขึ้น” และเสนอเกี่ยวกับลักษณะงานว่า “๑. งานด้านวิศวกรรมในการผลิตอาวุธยุทโธปกรณ์ในกองทัพ ๒. งานด้านเทคโนโลยี และ ๓. งานด้านโลจิสติกส์” (ปรินทร สารบูรณ, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๒. ผู้บังคับบัญชาของหน่วยกำลังพลสำรอง (หน่วยกำลังพลสำรองของสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม)

๒.๑ ผู้อำนวยการกองตรวจรักษาและเวชกรรมป้องกัน สำนักงานแพทย์ สำนักงานสนับสนุน สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ให้ความเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นว่า “จำเป็น เนื่องจากแนวคิดเรื่องกำลังพลสำรองของ กท. มีไว้เพื่อใช้ในการสนับสนุนภารกิจของ กท. ด้านการป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคง การพิทักษ์รักษาสถาบันพระมหากษัตริย์ และการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ในกรณีเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือภาวะไม่ปกติ หรือมีการรบ การทำสงคราม เพื่อเพิ่มเติมกำลังประจำการหลักตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายเพิ่มเติม โดยกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง เป็นบุคคล ที่ประกอบอาชีพที่มีความสำคัญต่อกิจกรรมทางทหารและกิจกรรมพลเรือน มีความชำนาญเป็นพิเศษ ผู้ที่ปฏิบัติการในอาชีพนั้นต้องใช้ระยะเวลาฝึกอบรม และเป็นวิชาชีพที่มีความจำเป็นต่อกิจกรรมสำคัญในการเตรียมพร้อมของชาติ โดยในกรณีกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง ต้องมีการเตรียม การฝึกอบรมทบทวน และวางแผนการใช้กำลังพลสำรอง เพื่อจะช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานในยามที่มีความจำเป็นได้” และเสนอเกี่ยวกับลักษณะงานว่า “งานทางด้านการแพทย์ งานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และงานด้านอื่น ๆ ที่ผู้ปฏิบัติการในอาชีพนั้นต้องมีคุณสมบัติของตัวบุคคลเป็นพิเศษ หรือจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการฝึกอบรมสร้างเสริมความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง หรือเป็นงานด้านวิชาชีพที่มีความจำเป็นต่อกิจกรรมสำคัญในการเตรียมพร้อมของชาติ” (สาธิต แก่นสิงห์, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๒.๒ ผู้อำนวยการกองแผนไซเบอร์ ศูนย์ไซเบอร์ กรมเทคโนโลยีสารสนเทศและอวกาศกลาโหม ให้ความเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นว่า “จำเป็น เพราะกระทรวงกลาโหมเป็นหน่วยงานด้านความมั่นคง รับผิดชอบความมั่นคงของประเทศ ต้องมีความพร้อมในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านไซเบอร์ และดิจิทัล จึงต้องมีกำลังพลสำรองที่มีความรู้เฉพาะทางและปฏิบัติการต่อเนื่อง ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กำลังพลสำรองด้านไซเบอร์เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้านไซเบอร์ของกระทรวงกลาโหม” และเสนอเกี่ยวกับลักษณะงานว่า “งานเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่

เช่น งานด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารราชการทั่วไปและสนับสนุนภารกิจด้านความมั่นคง งานด้านไซเบอร์เชิงรับ งานตรวจมาตรฐานสารสนเทศ เช่น ISO27001 และ ISO27701 งานวิทยาการไซเบอร์เชิงรุก โดยยกตัวอย่างลักษณะงาน เช่น สามารถปฏิบัติงานและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านมัลแวร์ ด้านการสืบสวนทางดิจิทัล ด้านการตรวจสอบทางสารสนเทศตามแนวทางมาตรฐานสากล และด้านมาตรฐานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์” (วิรัตน์ ดุสิตา, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๓. ครูฝึกของหน่วยกำลังพลสำรอง

หัวหน้ากำลังพลสำรอง กองกำลังพล กองบัญชาการ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ให้ความเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นว่า “จำเป็น หากตำแหน่งงานนั้น เป็นตำแหน่งงาน กห. ขาดแคลน” และเสนอเกี่ยวกับลักษณะงานว่า “งานด้านเทคนิค เช่น IT” (ภิญโญ ทิฆัมพรธีรวงศ์, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๔. กำลังพลสำรอง

นักวิชาการ/วิศวกรเครื่องกล และมีตำแหน่ง เลขาธิการสถานักวิชาการประจำคณะกรรมการสมัชชามวลชนเพื่อความมั่นคงภายใน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร และประธานชมรมการกำลังสำรองแห่งประเทศไทย หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน (ส่วนกลาง) ให้ความเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นว่า “จำเป็นอย่างยิ่ง ด้วยสถานการณ์ปัจจุบัน รวมถึงการพัฒนาด้านเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ กำลังพลสำรองของประเทศไทยเรา มีความรู้ความสามารถเฉพาะบุคคลถึงระดับเชี่ยวชาญพิเศษมากมาย บางนายมีคุณวุฒิระดับศาสตราจารย์เฉพาะทาง บางนายเชี่ยวชาญในสาขาที่ไม่มีในตำรา บางนายมีทรัพย์สินและยุทธโศปกรณ์พร้อมสรรพในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเมื่อบ้านเมืองมีความจำเป็นเร่งด่วน การเคลื่อนตัวรวดเร็วและอยู่ในวินัย” และเสนอเกี่ยวกับลักษณะงานว่า “งานที่มีลักษณะงานที่สมควรนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม เหมาะสมและเป็นไปตามภารกิจความจำเป็นด้านความมั่นคงภายในประเทศ ภารกิจ ๑. งานสนับสนุนการเทิดทูนสถาบันหลักของชาติ ๒. งานสนับสนุนการข่าวรูปแบบใหม่ งานไซเบอร์ งานรวบรวมข้อมูลสถานการณ์ปัจจุบัน วิเคราะห์สถานการณ์ร่วม งานเผยแพร่และต่อต้านการข่าวภัยต่อความมั่นคงภายในทุกมิติ ๓. งานสนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในทุกลมิตี ๔. งานสนับสนุนภารกิจกรมอาสาสมัครและการสังคมสงเคราะห์ ๕. งานสนับสนุนการมวลชนสัมพันธ์ ๖. งานแผนงานโครงการ งบประมาณ และ ติดตามประเมินผล ๗. งานสนับสนุนการสรรพกำลัง” (กิติเฉลิม โครงกาพย์, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้ศึกษาวิจัยจึงขอเสนอลักษณะงานที่สมควรนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม ดังนี้

๑. ลักษณะด้านความเชี่ยวชาญของกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางที่ควรนำมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม

ความเชี่ยวชาญของกำลังพลสำรองที่กระทรวงกลาโหมควรนำมาใช้สนับสนุนภารกิจกระทรวงกลาโหมนั้น ควรเป็นด้านที่กระทรวงกลาโหมขาดแคลน อาจไม่มีกำลังพลประจำการด้านนั้นอยู่แล้ว หรือหากมีก็จำนวนน้อย ไม่เพียงพอเมื่อต้องมีการปฏิบัติงานในวงกว้าง ได้แก่

- ๑.๑ ด้านการบิน เช่น นักบิน คนขับเฮลิคอปเตอร์ และเจ้าหน้าที่การบิน เป็นต้น
- ๑.๒ ด้านช่าง/วิศวกรรม เช่น ผู้เชี่ยวชาญด้านไฟฟ้า ช่างก่อสร้าง ช่างประปา ช่างเชื่อม ช่างกลประเภทต่าง ๆ และวิศวกรสาขาต่าง ๆ เป็นต้น
- ๑.๓ ด้านการแพทย์และสาธารณสุข เช่น แพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร เจ้าหน้าที่เทคนิคทางการแพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยาคลินิก จิตแพทย์ นักกายภาพบำบัด นักโภชนาการ ผู้เชี่ยวชาญโรคติดเชื้อ และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับโรคของสัตว์ เป็นต้น
- ๑.๔ ด้านการสื่อสาร เช่น ผู้เชี่ยวชาญวิทยุสื่อสาร โทรศัพท์ เรดาร์ และดาวเทียม เป็นต้น
- ๑.๕ ด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์และไซเบอร์ เช่น โปรแกรมเมอร์ นักแฮกเกอร์ และผู้เชี่ยวชาญเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) เป็นต้น
- ๑.๖ ด้านการส่งกำลังบำรุง เช่น นักโลจิสติกส์ เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการบริการสาธารณะ/สิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น
- ๑.๗ ด้านการคมนาคมขนส่ง เช่น คนขับรถบรรทุกขนาดใหญ่ คนบังคับเรือ เป็นต้น
- ๑.๘ ด้านการประชาสัมพันธ์ เช่น เจ้าหน้าที่วิทยุโทรทัศน์ นักประชาสัมพันธ์ และผู้เชี่ยวชาญด้านโฆษณา เป็นต้น
- ๑.๙ ผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชา เช่น นักเคมี ชีวะ ริงส์ นิวเคลียร์ (CBRN) ผู้เชี่ยวชาญภาษาต่างประเทศหรือภาษาพื้นเมืองของชนพื้นเมือง/ชนเผ่าต่าง ๆ ผู้เชี่ยวชาญด้านอวกาศ ผู้เชี่ยวชาญวัตถุระเบิด เป็นต้น
- ๑.๑๐ ด้านหลักสูตรพิเศษ เช่น นักดำน้ำ นักทำลายใต้น้ำจู่โจม นักโดรน และนักดับเพลิง/ผจญเพลิง เป็นต้น

๒. ลักษณะประเภทภารกิจที่ควรนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุน

ภารกิจที่กระทรวงกลาโหมควรนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุน ควรเป็นภารกิจตามอำนาจหน้าที่ที่อยู่ในขอบเขตแห่งกฎหมาย หรือภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลโดยมีกฎหมายรับรอง ได้แก่

๒.๑ การสนับสนุนการช่วยรบ

นำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนการช่วยรบทางตรง อาทิ นักโลจิสติกส์มาช่วยวางแผนการส่งกำลัง (Supply), คนขับเฮลิคอปเตอร์ คนขับรถบรรทุกขนาดใหญ่ คนบังคับเรือมาปฏิบัติงานด้านการขนส่ง (Transportation), ช่างกล ช่างเครื่อง มาปฏิบัติงานด้านการซ่อมบำรุง (Maintenance), บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขมาปฏิบัติงานภาคสนามด้านการแพทย์ (Medical)/การสุขอนามัย (Hygiene) เช่น การจัดตั้งโรงพยาบาลสนาม และช่างก่อสร้างมาวางแผนหรือปฏิบัติงานด้านการยุทธโยธา (Construction) เช่น การสร้างหรือทำลายสิ่งกีดขวาง เป็นต้น

นำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนการช่วยรบทางอ้อม อาทิ นักคอมพิวเตอร์มาปฏิบัติงานสารสนเทศ (information), เจ้าหน้าที่เรดาร์/ดาวเทียม มาปฏิบัติงานด้านการสื่อสาร (communication), นักเคมี ชีวะ รั้งสี นิวเคลียร์ (CBRN) มาปฏิบัติงานเกี่ยวกับการวิจัย (research) การอบรม (education) ด้าน CBRN ในการรบ และนักจิตวิทยาหรือนักประสัมพันธ์มาปฏิบัติงานเกี่ยวกับสงครามสื่อ เป็นต้น

๒.๒ การบรรเทาสาธารณภัยและช่วยเหลือประชาชน

นำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยทหารด้านการบรรเทาสาธารณภัยและช่วยเหลือประชาชน ตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล หรือได้รับการร้องขอจากหน่วยงานพลเรือน ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หรือพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขมาสนับสนุนหน่วยทางการแพทย์ของทหารในการรักษาพยาบาลฉุกเฉิน, นักบินมาสนับสนุนหน่วยบินของกองทัพอากาศและนักดำน้ำมาสนับสนุนหน่วยซีลของกองทัพเรือในการปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัย, คนขับเฮลิคอปเตอร์ คนขับรถบรรทุกขนาดใหญ่มาสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยส่งกำลังบำรุงหรือหน่วยพลากิการในการขนส่งสิ่งของและอพยพบุคคล และช่างก่อสร้างมาสนับสนุนหน่วยทหารช่างหรือหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาในการก่อสร้างสะพานหรือสิ่งอำนวยความสะดวก ความสะดวกชั่วคราวสำหรับศูนย์พักพิง เป็นต้น

๒.๓ การรับมือกับการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่

นำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยทหารในการรับมือกับการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ ตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล หรือได้รับการร้องขอจากหน่วยงานพลเรือน ซึ่งเป็นไปตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น ผู้เชี่ยวชาญภาษาต่างประเทศ นักจิตวิทยา มาช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานของทีมทหารที่ปฏิบัติงาน ณ สถานที่กักกันโรคแห่งรัฐ (State Quarantine) ในการรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 เป็นต้น

๒.๔ การเตรียมการและตอบสนองต่อภัยคุกคามหรือการรบบรูปแบบใหม่

นำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยทหารในการเตรียมการและตอบสนองต่อภัยคุกคามหรือการรบบรูปแบบใหม่ เช่น ผู้เชี่ยวชาญด้านไซเบอร์เชิงรับหรือนักแฮกเกอร์มาปฏิบัติงานกับหน่วยทหารด้านไซเบอร์เพื่อดำเนินการป้องกันหรือโจมตีในสงครามไซเบอร์ หรือนักเคมี ชีวะ รั้งสี นิวเคลียร์ (CBRN) มาปฏิบัติงานกับหน่วยทหารทางวิทยาศาสตร์เพื่อดำเนินการป้องกันหรือแก้ไขสถานการณ์ในสงครามอาวุธชีวภาพ เป็นต้น

๒.๕ การกิจพิเศษอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล

นำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยทหารในการปฏิบัติภารกิจพิเศษที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลโดยตรง อาทิ ผู้เชี่ยวชาญด้านไฟฟ้า ช่างก่อสร้าง ช่างประปา ช่างกล และช่างโทรศัพท์ มาสนับสนุนหน่วยทหารช่างหรือหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ในการกำจัดซากปรักหักพัง เคลียร์ถนน และฟื้นฟูบริการที่จำเป็น เช่น ระบบไฟฟ้า โทรศัพท์ เพื่อฟื้นฟูสิ่งเสียหายจากภัยพิบัติต่าง ๆ ในพื้นที่เร่งด่วน เป็นต้น

๓. ลักษณะการปฏิบัติงานของกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางในการนำมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม

ในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมนั้น กระทรวงกลาโหมควรให้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาปฏิบัติงานในลักษณะ ดังนี้

๓.๑ ปฏิบัติงานทดแทนกำลังพลประจำการ

กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาปฏิบัติงานในด้านที่ไม่มีกำลังพลประจำการปฏิบัติงานได้ หรือมีการสูญเสียกำลังพลประจำการที่ปฏิบัติงานในด้านนั้น ในกรณีที่กระทรวงกลาโหมจำเป็นต้องใช้งาน เช่น ผู้เชี่ยวชาญภาษาต่างประเทศหรือภาษาพื้นเมืองของชนพื้นเมือง/ชนเผ่าต่าง ๆ หรือนักเคมี ชีวะ รั้งสี นิวเคลียร์ (CBRN) เป็นต้น

๓.๒ ปฏิบัติงานเสริมกำลังพลประจำการ

กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาปฏิบัติงานเสริมกำลังพลประจำการในด้านนั้น ในกรณีที่กระทรวงกลาโหมมีความจำเป็นต้องใช้กำลังพลเป็นจำนวนมาก และกำลังพลประจำการไม่เพียงพอ เช่น นักบิน นักดำน้ำ หรือช่างยนต์ เป็นต้น

๓.๓ ปฏิบัติงานในการร่วมจัดทำแผนการปฏิบัติ

กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางร่วมจัดทำแผนการปฏิบัติงานต่าง ๆ เช่น นักโลจิสติกส์มาช่วยหน่วยส่งกำลังบำรุง ในการวางแผนเส้นทางส่งกำลังบำรุง

หรือผู้เชี่ยวชาญด้านไซเบอร์มาช่วยหน่วยทหารด้านไซเบอร์ ในการจัดทำแผนปฏิบัติเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ เป็นต้น

๓.๔ ปฏิบัติงานในฐานะที่ปรึกษาหรือผู้ให้ความรู้

กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง อาจเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำหรือสอนให้ความรู้ที่เกี่ยวกับวิชาชีพหรือความเชี่ยวชาญเฉพาะทางพลเรือนของกำลังพลสำรองแก่หน่วยทหาร เพื่อให้กำลังพลประจำการสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางด้านเคมี ชีวะ รั้งสี นิวเคลียร์ (CBRN) ให้คำแนะนำในการปฏิบัติแก่ทหาร กรณีเกิดเหตุฉุกเฉินอันเนื่องมาจากเคมี ชีวะ รั้งสี นิวเคลียร์ (CBRN) หรือกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางด้านไซเบอร์มาสอนให้ความรู้แก่กำลังพลประจำการในหน่วยไซเบอร์ในหลักสูตรหรือการฝึกอบรม เป็นต้น

การเตรียมและเรียกใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง มาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกำลังพลสำรอง ต่อประเด็นคำถามที่ว่า “ท่านคิดว่า กระทรวงกลาโหมควรจัดเตรียมกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางอย่างไร” และ “ท่านคิดว่า กระทรวงกลาโหมควรเรียกใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางเมื่อไรและอย่างไร” ผู้ทรงคุณวุฒิฯ ได้ให้ความคิดเห็น ดังนี้

๑. ผู้ที่ศึกษาหรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับกำลังพลสำรอง

๑.๑ ข้าราชการบำนาญ อดีตรองเจ้ากรมการสรรพกำลังกลาโหม ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเตรียมฯ ว่า “ที่ผ่านมาระดับเราใช้กลุ่ม รด. เป็นกำลังพลสำรองหลัก ซึ่งก็คือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นกลุ่มที่ยังไม่ทราบว่าจะไปศึกษาหรือปฏิบัติงานด้านใดต่อไป แต่ในต่างประเทศจะใช้กลุ่มเด็กที่ศึกษาสายอาชีพ หรือสายอาชีพเฉพาะทาง การเตรียมกำลังพลสำรองจึงกระทำได้ในลักษณะของการเปิดโอกาสให้เด็กสามารถขอรับทุนการศึกษาไปเรียนต่อในสายงานเฉพาะทางได้ เช่น หากต้องการเรียนสายงานช่างยนต์ ก็สามารถขอรับทุนการศึกษา เมื่อศึกษาจบและทำงานประจำแล้ว ก็จะเป็นกำลังพลสำรองในลักษณะ part time ที่มีความชำนาญในสายงานช่างยนต์ให้กับกองทัพได้อีกด้วย” และเสนอเกี่ยวกับการเรียกใช้ฯ ว่า “การเรียกกำลังพลสำรองสามารถกระทำในยามปกติได้ ไม่จำเป็นต้องเรียกใช้ในการรบอย่างเดียว ภัยคุกคามสมัยใหม่ ภัยธรรมชาติ การก่อการร้าย ก็สามารถใช้กำลังพลสำรองได้ ยิ่งเรียกใช้กำลังพลสำรอง กำลังพลสำรองก็จะเกิดความผูกพันกัน โดยสามารถบริหารจัดการให้มีการทำงานร่วมกันระหว่างกำลังประจำการและกำลังพลสำรองได้ด้วย เช่น จัดตารางการปฏิบัติงานโดยให้กำลังประจำการทำงานในช่วงกลางวัน

และใช้กำลังพลสำรองทำงานหรือเข้าเวรในช่วงกลางคืน เป็นต้น” (ดรณ ยูทวงษ์สุข, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๑.๒ ผู้อำนวยการกองการกำลังสำรอง สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการกำลังพลสำรอง กรมการสรรพกำลังกลาโหม ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเตรียมฯ ว่า “แบ่งได้ ๓ ประการ ๑. กำหนดหน่วย ตำแหน่ง อัตรา ที่เหมาะสมและจำเป็นต้องใช้กำลังพลสำรองที่มีความชำนาญเฉพาะทาง ๒. เรียกกำลังพลสำรองกลุ่มนี้เข้ารับราชการร่วมกับกำลังประจำการอย่างสม่ำเสมอ ๓. ดำรงการติดต่อและพัฒนาสัมพันธ์กับกำลังพลสำรองอย่างใกล้ชิด เพื่อสะดวกในการเรียกใช้ต่อไป” และเสนอเกี่ยวกับการเรียกใช้ฯ ว่า “ในช่วงระยะแรกของการเรียกใช้ฝึกให้มีความรู้ด้านการทหาร ครั้งต่อ ๆ ไปให้ฝึกความชำนาญในการใช้เครื่องมือทางทหารที่กำลังพลสำรองผู้นั้นมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ เพื่อให้เกิดความชำนาญในการใช้เครื่องมืออื่น ๆ” (สมพร รื่นญาติ, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๑.๓ รองเสนาธิการหน่วยบัญชาการรักษาดินแดน ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเตรียมฯ ว่า “ให้มีแผนการฝึกกำลังพลสำรองประจำปี โดยขอรับการสนับสนุนครูฝึกฯ จากหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง มาช่วยฝึกอบรมให้กับกำลังพลสำรอง ได้มีความรู้ และสามารถปฏิบัติการกิจดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ” และเสนอเกี่ยวกับการเรียกใช้ฯ ว่า “ยามปกติ ให้มีการฝึก อบรม กำลังพลสำรอง ให้มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้านเป็นประจำ ยามฉุกเฉิน เมื่อเกิดภัยพิบัติ ขนาดใหญ่ขึ้น ก็ดำเนินการเรียกกำลังพลสำรองที่ได้ทำการฝึกอบรมไว้แล้ว มาร่วมกันกับทางราชการ เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว” (สมพล ปะละไทย, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๑.๔ รองผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน สำนักบริหารกำลังพล กรมกำลังพลทหารเรือ ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเตรียมฯ ว่า “มีดำเนินการสำรวจความต้องการของกองทัพ รวบรวม จัดทำ และเชื่อมโยงข้อมูลด้านกำลังคนจากส่วนราชการพลเรือน รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน เพื่อสนับสนุน การปฏิบัติทางทหารตั้งแต่ภาวะปกติ” และเสนอเกี่ยวกับการเรียกใช้ฯ ว่า “ตั้งแต่ภาวะปกติ กท. จะต้องดำเนินการจัดกำลังตามยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ ในขณะเดียวกัน หน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรเอกชน และภาคประชาชน ควรจะต้องรับรู้การจัดกำลังตามยุทธศาสตร์ ของกองทัพ และเตรียมความพร้อมร่วมกับ กท. เพื่อให้สามารถเผชิญกับภัยคุกคามที่จะเกิดจากการ สงครามตามขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน โดย กท. ประสานงาน ร่วมมือ วางแผน ดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลและเชื่อมโยงข้อมูลด้านกำลังคน ดำเนินการฝึก ชักซ้อม และ ทดสอบการปฏิบัติตามแผน เพื่อให้มีความพร้อมตั้งแต่ภาวะปกติ” (พีร์ศร คงปิ่น, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๑.๕ หัวหน้าแผนก หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเตรียมฯ ว่า “รับสมัครและคัดเลือกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญให้ตรงกับตำแหน่งและหน้าที่นั้น

เรื่องสิทธิประโยชน์ที่กำลังพลสำรองจะได้รับ” และเสนอเกี่ยวกับการเรียกใช้ฯ ว่า “ห้วงเดือน พ.ค.” (สุรินทร์ กุหลาบ, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๑.๖ หัวหน้ากำลังสำรอง กองกำลังสำรอง สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการกำลังพลสำรอง กรมการสรรพกำลังกลาโหม ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเตรียมฯ ว่า “ควรมีการขึ้นบัญชีกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางให้ชัดเจน มีข้อมูลที่ต้อง ทันสมัย และมีการแยกออกจากบัญชีกำลังพลสำรองปกติ มีการให้สิทธิและสวัสดิการที่เหมาะสม รวมถึงการกำหนดแนวทางการเลื่อนยศเลื่อนฐานะเพื่อสร้างแรงจูงใจ และสร้างความผูกพันกับกองทัพอย่างต่อเนื่อง” และเสนอเกี่ยวกับการเรียกใช้ฯ ว่า “เมื่อกระทรวงกลาโหมต้องรับภารกิจภัยคุกคามรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติ รวมถึงเมื่อต้องการพัฒนากองทัพให้มีความรู้ความชำนาญเพิ่มขึ้น เพื่อรองรับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ โดยมีการจัดทำแผนรองรับการใช้กำลังพลสำรองให้ครอบคลุมทุกภาคส่วนของกระทรวงกลาโหม” (ปวิช บำรุงศรี, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๑.๗ ข้าราชการทหาร ประจำแผนก หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเตรียมฯ ว่า “เห็นควรรายงานสถานภาพกำลังพลสำรองในทุกรอบ ๓ เดือน หรือ ๖ เดือน เพื่อให้มีความพร้อมและสามารถรับทราบถึงความพร้อมของสภาพกำลังพลสำรอง” และเสนอเกี่ยวกับการเรียกใช้ฯ ว่า “เมื่อเกิดภัยพิบัติ เมื่อเกิดกรณีเร่งด่วนหรือมีความจำเป็นที่ต้องใช้ โดยการเรียกกำลังพลสำรองตาม พ.ร.บ.กำลังพลสำรอง พ.ศ.๒๕๕๘” (ปรินทร สารบุรณ, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๒. ผู้บังคับบัญชาของหน่วยกำลังพลสำรอง (หน่วยกำลังพลสำรองของสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม)

๒.๑ ผู้อำนวยการกองตรวจรักษาและเวชกรรมป้องกัน สำนักงานแพทย์ สำนักงานสนับสนุน สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเตรียมฯ ว่า “สำหรับในส่วน ของ สป. สามารถเตรียมกำลังพลสำรองได้ ๒ รูปแบบ โดยรูปแบบแรก สนับสนุนภารกิจหลักภายใน สป. และ นขต.สป ตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา ของ สป. (ส่วนสนับสนุนเพิ่มเติมกำลังภายใน สป.) รูปแบบที่สอง สนับสนุนภารกิจในภาพรวมของกระทรวงกลาโหม โดยทำงานร่วมกับเหล่าทัพ (ส่วนสนับสนุนเพิ่มเติมกำลังในภาพรวมให้เหล่าทัพ)” และเสนอเกี่ยวกับการเรียกใช้ฯ ว่า “เมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือภาวะไม่ปกติ หรือมีการรบ การทำสงคราม โดยสถานการณ์ดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อกำลังพลประจำการที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางที่บรรจुरาชการ ไม่สามารถปฏิบัติงานเพื่อควบคุมสถานการณ์ได้ เนื่องจากกำลังพลที่มีอยู่ไม่เพียงพอใน การตอบสนองภารกิจ ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย อาทิเช่น กรณีเกิดเหตุการณ์โรคอุบัติใหม่ที่เป็นสถานการณ์การ ติดเชื้อโควิด-๑๙ ที่เกิดปัญหาสาธารณสุข หรือกรณีสถานการณ์สงครามที่ต้องใช้กำลังพลสำรอง

ที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางในการช่วยสนับสนุนเพิ่มเติมกำลังจากกำลังประจำการปกติ” (สาธิต แก่นสิงห์, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๒.๒ ผู้อำนวยการกองแผนไซเบอร์ ศูนย์ไซเบอร์ กรมเทคโนโลยีสารสนเทศและ อวกาศกลาโหม ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเตรียมฯ ว่า “การจัดเตรียมกำลังพลสำรองที่มีความรู้ชำนาญ เฉพาะทาง เป็นแนวทางที่ใช้ในการเตรียมความพร้อมด้านความมั่นคง โดยเฉพาะอย่างยิ่งทั้งในยาม ปกติและยามสงคราม ในยามปกติ กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง มีความจำเป็น อย่างยิ่งกับการดำเนินการในส่วนที่กระทรวงกลาโหมขาดแคลน เช่น กำลังพลด้านการปฏิบัติการ ไซเบอร์เชิงรับที่ต้องการกำลังพลที่มีความรู้ความชำนาญ เพื่อทดแทนกำลังพลหลักในการดำเนินการ ไซเบอร์เชิงรับ โดยขั้นตอนการเตรียม คือ การประกาศรับสมัครในระดับผู้เชี่ยวชาญหรือที่ปรึกษา จนไปถึงเจ้าหน้าที่ในระดับปฏิบัติการ โดยผ่านกระบวนการทั้งการบรรจุและการใช้กำลังพลสำรอง การผลิตกำลังพลสำรอง การฝึกศึกษากำลังพลสำรองตามปกติ” และเสนอเกี่ยวกับการเรียกใช้ฯ ว่า “กระทรวงกลาโหมควรเรียกใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง ทั้งในยามปกติ เพื่อปฏิบัติการไซเบอร์เชิงรับ ที่มีความขาดแคลนรวมถึงการปฏิบัติการไซเบอร์ระดับชาติ เมื่อเกิด สงคราม” (วิรัตน์ ดุสิตา, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๓. ครูฝึกของหน่วยกำลังพลสำรอง

หัวหน้ากำลังพลสำรอง กองกำลังพล กองบัญชาการ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเตรียมฯ ว่า “จัดทำบัญชีกำลังพลสำรองที่มีความชำนาญเฉพาะ และดำเนินการ ควบคุมทางบัญชี โดยดำเนินการตรวจสอบสภาพ ติดต่อกับกำลังพลสำรองสม่ำเสมอ” และเสนอ เกี่ยวกับการเรียกใช้ฯ ว่า “เรียกเพื่อตรวจสอบ ปีละ ๑ ครั้ง” (ภิญโญ ทิฆัมพรธีรวงศ์, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๔. กำลังพลสำรอง

นักวิชาการ/วิศวกรเครื่องกล และมีตำแหน่ง เลขาธิการสถานักวิชาการประจำ คณะกรรมการสมัชชามวลชนเพื่อความมั่นคงภายใน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ราชาอาณาจักร และประธานชมรมการกำลังสำรองแห่งประเทศไทย หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน (ส่วนกลาง) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเตรียมฯ ว่า “กระทรวงกลาโหมควรจัดเตรียมกำลังพลสำรองที่มี ความรู้ความชำนาญเฉพาะทางอย่างเป็นระบบ เร่งด่วน และเป็นไปตามกฎหมาย เพื่อให้กำลังพล สำรองที่มีความรักในกองทัพมี ความภาคภูมิใจ และพร้อมพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของ ตนเองเพื่อส่วนรวม สามารถแยกกลุ่มที่มีความรู้ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ ประเภทการใช้งาน การเรียกใช้ทั้งแบบในระบบกำลังพลสำรองและระบบแบบจิตอาสา มีสายการบังคับบัญชา มีศูนย์ พัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถ มีฐานข้อมูลกำลังพลสำรองและกำลังสำรองพร้อมใช้งานอย่าง กว้างขวางไปถึงระดับชุมชน/หมู่บ้าน เพื่อให้เกิดความมั่นคง ยั่งยืน ปลอดภัย ข้อเสนอแนะของ ข้าพเจ้าและชมรมการกำลังสำรองแห่งประเทศไทย มีข้อเสนอตั้งนี้กระทรวงกลาโหมควรดำเนินการ

เร่งด่วน ๒ เรื่องสำคัญ ในด้านการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถกำลังพลสำรองและกำลังสำรอง อันเป็นมวลชนของกองทัพ คือ (ก) การจัดตั้งศูนย์ประสานการปฏิบัติกำลังพลสำรอง (ศปป.กสร.) (พัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถเทียบเท่าระดับกองพล) และ (ข) ระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยอาสาสมัครกำลังสำรองเพื่อความมั่นคงประจำหมู่บ้าน/ชุมชน พ.ศ. ๒๕๖.... เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ให้กำลังสำรองมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการความมั่นคงประเทศอย่างสมดุล มั่นคง ยั่งยืน และสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์ในด้านความมั่นคงในชุมชนท้องถิ่น ตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ” และเสนอเกี่ยวกับการเรียกใช้ฯ ว่า “๑. หวังปกติ เรียกเพื่อพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปของปัจจุบันและอนาคต ๒. หวังไม่ปกติ เพื่อสนับสนุนกำลังหลักในการดำเนินภารกิจให้สำเร็จอันรวดเร็วและปลอดภัย ๓. ตามนโยบาย ผบช./ความเร่งด่วน เฉพาะกิจของหน่วย” (กิตติเฉลิม โครงกาพย์, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

จากข้อมูลดังกล่าว ประกอบกับแนวความคิดและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับกลาโหม ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ได้ศึกษาไว้ในบทที่ ๒ ผู้ศึกษาวิจัยจึงขอเสนอแนวทางการเตรียม และเรียกใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม ดังนี้

๑. การเตรียมกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม

๑.๑ กำหนดหน่วย ตำแหน่ง อัตรา ที่เหมาะสมและจำเป็นต้องใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง

โดยดำเนินการสำรวจและรวบรวมความต้องการและความจำเป็นของหน่วยงานในกระทรวงกลาโหมเกี่ยวกับกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางต่อภารกิจของหน่วยงานนั้น แล้วพิจารณาหน่วยที่สมควรมีหรือจำเป็นต้องมีกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจ เพื่อกำหนดหน่วยกำลังพลสำรอง ตำแหน่งและอัตราที่เหมาะสมสำหรับกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางที่ต้องการใช้

๑.๒ รับสมัครและคัดเลือกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางให้ตรงกับตำแหน่งและหน้าที่นั้น

เมื่อกำหนดหน่วยกำลังพลสำรอง ตำแหน่งและอัตราที่เหมาะสมสำหรับกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางที่ต้องการใช้เรียบร้อยแล้ว ควรบรรจุกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางให้ตรงกับตำแหน่งและหน้าที่นั้น โดยดำเนินการรับสมัครเป็นลำดับแรก และใช้ระบบคัดเลือกโดยพิจารณาจากคุณสมบัติและอาชีพการงานเพื่อให้ครบอัตรา

๑.๓ จัดทำบัญชีกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง

ควรมีการจัดทำบัญชีกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางให้ชัดเจน มีข้อมูลที่ถูกต้อง ทันสมัย เพื่อให้สะดวกต่อการเรียกใช้ต่อไป

๑.๔ ดำเนินการควบคุมทางบัญชีกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง

ควรมีการเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาตรวจสอบสภาพ และรายงานสถานภาพ อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง เพื่อรับทราบถึงความพร้อมของกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง

๑.๕ จัดการฝึกอบรมให้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง

ควรมีการเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมารับการฝึกทางทหารเพื่อให้กำลังพลสำรองมีร่างกายและจิตใจที่แข็งแรงสามารถปฏิบัติภารกิจทางทหาร รวมทั้งเข้าใจระบบของทหาร และจัดอบรมเพิ่มพูนความรู้ความเชี่ยวชาญให้แก่กำลังพลสำรองที่มีความชำนาญเฉพาะทาง เพื่อให้สามารถปฏิบัติภารกิจด้านนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๑.๖ ดำรงการติดต่อและพัฒนาสัมพันธ์กับกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง

กระทรวงกลาโหมควรดำรงการติดต่อและพัฒนาสัมพันธ์กับกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถเรียกกำลังพลสำรองมาปฏิบัติงานได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

๒. การเรียกใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม

๒.๑ ภาวะปกติ

ในภาวะปกติ กระทรวงกลาโหมอาจเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาปฏิบัติราชการในบางตำแหน่งตามความจำเป็นและความเหมาะสม เช่น ครูฝึกทหารที่ปรึกษา หรือมาฝึกพร้อมกับกำลังพลประจำการ เพื่อเพิ่มความผูกพัน และโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ระหว่างกำลังพลสำรองกับกำลังพลประจำการ

๒.๒ ภาวะไม่ปกติ

เมื่ออยู่ในภาวะไม่ปกติ เช่น มีสงครามหรือการรบ มีภัยพิบัติทางธรรมชาติขนาดใหญ่ ภัยก่อการร้าย การคุกคามทางไซเบอร์ หรือกรณีเกิดเหตุการณ์โรคอุบัติใหม่ระบาด เป็นต้น และกระทรวงกลาโหมมีกำลังพลประจำการไม่เพียงพอที่จะรับมือกับภารกิจตามอำนาจหน้าที่ที่อยู่ในขอบเขตแห่งกฎหมาย หรือภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลโดยมีกฎหมายรับรองแล้ว

กระทรวงกลาโหมควรเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนในการปฏิบัติภารกิจเหล่านั้น

แนวทางการแก้ไขปัญหาในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม

ในบทที่ ๓ ผู้ศึกษาวิจัยได้สรุปถึงปัญหาและข้อจำกัดในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมไว้ใน ๗ ประเด็นหลัก ๆ คือ

๑. การบรรจุกำลังพลสำรองยังไม่ตรงตามความรู้ความสามารถในอาชีพทางพลเรือน
๒. ทักษะที่ไม่ดีของกำลังสำรองและกำลังพลสำรอง
๓. การขาดแรงจูงใจในการเข้ามาเป็นกำลังพลสำรอง
๔. การนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาปฏิบัติราชการ ส่งผล

กระทบต่อชีวิต อาชีพ หรือหน่วยงานของกำลังพลสำรอง

๕. ความขัดข้องของการทำงานร่วมกันระหว่างกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางกับกำลังพลประจำการ

๖. การไม่ให้ความร่วมมือจากหน่วยงานหรือองค์กรของกำลังพลสำรอง
๗. ข้อจำกัดด้านงบประมาณ

ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกำลังพลสำรอง ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาและข้อจำกัดในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมดังกล่าว ดังนี้

๑. ผู้ที่ศึกษาหรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับกำลังพลสำรอง

๑.๑ ข้าราชการบำนาญ อดีตรองเจ้ากรมการสรรพกำลังกลาโหม ให้ความเห็นว่า “๑. แก้ไขปัญหาในเรื่องการบริหารจัดการงบประมาณ ๒. บริหารจัดการในเรื่องการบรรจุตำแหน่งข้อเสนอแนะ กองทัพต้องศึกษาอย่างจริงจัง เนื่องจากเราเป็นผู้กำกับดูแลกำลังพลสำรองทุกชั้นตอน” (ดริณ ยูทรวงษ์สุข, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๑.๒ ผู้อำนวยการกองกำลังสำรอง สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการกำลังพลสำรอง กรมการสรรพกำลังกลาโหม ให้ความเห็นว่า “ต้องพิจารณาจากสถานการณ์ของประเทศเป็นหลัก ในภาวะปกติ ทหารก็คือประชาชนคนหนึ่ง แพทย์ก็ต้องรักษาประชาชน ในภาวะสงครามเพื่อความอยู่รอดของประเทศ แพทย์ที่เป็นกำลังพลสำรองก็ต้องมารักษาพยาบาลกำลังทหารก่อนเป็นประการแรก” (สมพร รื่นญาติ, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๑.๓ รองเสนาธิการหน่วยบัญชาการรักษาดินแดน ให้ความเห็นว่า “เพิ่มสิทธิ และสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับกำลังพลสำรอง นายจ้าง หรือผู้ประกอบการ ให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดความร่วมมือและเต็มใจในการเข้ารับการเรียกพลเพื่อมาปฏิบัติภารกิจดังกล่าว” (สมพล ปะละไทย, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๑.๔ รองผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน สำนักบริหารกำลังพล กรมกำลังพลทหารเรือ ให้ความเห็นว่า “๑. กท. ต้องดำเนินการจัดทำแผนการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้กับทุกภาคส่วนได้ตระหนักรู้ถึงความจำเป็นทางทหารที่จะต้องเตรียมการ ดำเนินการตามแผนให้มีความพร้อมรองรับในภาวะสถานการณ์ระดับต่าง ๆ และพร้อมที่จะให้การสนับสนุนกองทัพ ๒. ดำเนินการวางแผน ฝึกซ้อมร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถปฏิบัติตามแผนเตรียมพร้อมในการสนับสนุนการเรียกกำลังพลสำรอง ตั้งแต่ภาวะปกติ ๓. จัดทำแผนด้านงบประมาณให้พร้อมสำหรับการเรียกกำลังพลสำรองเพื่อทดลองความพร้อม ให้กระทำตั้งแต่ในเวลาปกติ ๔. การเรียกกำลังพลสำรองตามบัญชีบรรจุกำลังเข้าประจำหน่วยเพื่อทดสอบแผนหรือเตรียมรับสถานการณ์ เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามแผนที่กำหนดได้” (พีร์ศร คงปิ่น, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๑.๕ หัวหน้าแผนก หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน ให้ความเห็นว่า “ประชุมหารือเรื่องค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ที่กำลังพลสำรองได้รับ” (สุรินทร์ กุหลาบ, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๑.๖ หัวหน้ากำลังสำรอง กองกำลังสำรอง สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการกำลังพลสำรอง กรมการสรรพกำลังกลาโหม ให้ความเห็นว่า “การพัฒนาฐานข้อมูลกำลังพลสำรองให้สามารถใช้งานได้จริง โดยเพิ่มงบประมาณด้านกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะให้เป็นรูปธรรม โดยการลดกำลังประจำการบางตำแหน่งลงที่ต้องใช้ความชำนาญสูงแต่มีงานเป็นครั้งคราว โดยนำกำลังพลสำรองฯ มาทำงานเป็นครั้งคราวแทน” (ปวิช บำรุงศรี, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๑.๗ ข้าราชการทหาร ประจำแผนก หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน ให้ความเห็นว่า “เห็นควรบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังจ้ององค์กร/นายจ้างที่กำลังพลสำรองสังกัดอยู่ และเห็นควรเพิ่มสิทธิประโยชน์และสวัสดิการที่ชัดเจนกรณีถูกเรียกเข้ารับราชการ เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการเข้ารับราชการกรณีดังกล่าว” (ปรินทร สารบูรณ์, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๒. ผู้บังคับบัญชาของหน่วยกำลังพลสำรอง (หน่วยกำลังพลสำรองของสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม)

๒.๑ ผู้อำนวยการกองตรวจรักษาและเวชกรรมป้องกัน สำนักงานแพทย์ สำนักงานสนับสนุน สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ให้ความเห็นว่า “ใช้การหมุนเวียนการฝึกกำลังพลสำรองตามผลัดรอบปี หรือตามลำดับความสำคัญ เพื่อการใช้งานให้ประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด และให้การฝึกพัฒนากำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง สำหรับผู้ที่ไม่เคยมีความรู้ทางการทหาร ต้องมีการส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับทางการทหารเพิ่มเติมร่วมด้วย เพื่อให้สื่อสาร

ความเข้าใจระบบงาน รวมทั้งการประสานงานการปฏิบัติภารกิจทางทหารได้” (สาธิต แก่นสิงห์, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๒.๒ ผู้อำนวยการกองแผนไซเบอร์ ศูนย์ไซเบอร์ กรมเทคโนโลยีสารสนเทศ และอวกาศกลาโหม ให้ความเห็นว่า “๑. ควรตั้งหน่วยงานหรือสายการบังคับบัญชาแยกจากข้าราชการ เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนของงานและกระทบต่อขวัญกำลังใจของกำลังพลทั้ง ๒ ประเภท
๒. ควรกำหนดค่าตอบแทนตามมูลค่าของงานที่ปฏิบัติจริง เพื่อให้มีความอ่อนตัว และเป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน รวมทั้งเสนอค่าตอบแทนที่ไม่เป็นตัวเงิน เช่น จำนวนวันทำงาน หรือโบนัส เป็นต้น
๓. การวัดผล ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานก่อนการต่อสัญญา โดยมีสัญญาจ้างงาน ปีละ ๑ ครั้ง” (วิรัตน์ ดุสิตา, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๓. ครูฝึกของหน่วยกำลังพลสำรอง

หัวหน้ากำลังพลสำรอง กองกำลังพล กองบัญชาการ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ให้ความเห็นว่า “เพิ่มสิทธิประโยชน์ให้กับกำลังพลสำรอง เช่น ค่าตอบแทนเงินเดือนให้มากขึ้น” (ภิญโญ ทิฆัมพรธีรวงศ์, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

๔. กำลังพลสำรอง

นักวิชาการ/วิศวกรเครื่องกล และมีตำแหน่ง เลขาธิการสถานักวิชาการประจำ คณะกรรมการสมัชชามวลชนเพื่อความมั่นคงภายใน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร และประธานชมรมการกำลังสำรองแห่งประเทศไทย หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน (ส่วนกลาง) ให้ความเห็นว่า “กระทรวงกลาโหมดำเนินการตามข้อ ๓ (ข้อเสนอของกำลังพลสำรองที่ต้องการให้กระทรวงกลาโหมดำเนินการในการจัดเตรียมกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง) อย่างสมบูรณ์ เพราะเป็นอำนาจของกระทรวงกลาโหมโดยตรง ในการตรา/ออก ระเบียบ, คำสั่ง, กฎหมายที่เกี่ยวข้องรองรับการใช้งานกำลังพลสำรองและกำลังสำรองอย่างถูกต้องและมีความจริงจัง เสริมสร้างและส่งเสริมเกียรติยศศักดิ์ศรีกำลังพลสำรองและกำลังสำรอง” (กิติเฉลิม โครงกาพย์, สัมภาษณ์, ๒๕๖๕)

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ ประกอบกับแนวความคิดและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับกลาโหม ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ได้ศึกษาไว้ในบทที่ ๒ ผู้ศึกษาวิจัยจึงขอเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม ดังนี้

๑. ใช้ระบบรับสมัครก่อนระบบคัดเลือกในการสรรหากำลังสำรอง เพื่อมาบรรจุในตำแหน่งกำลังพลสำรอง

ระบบรับสมัคร จะทำให้กระทรวงกลาโหมกำลังพลสำรองที่มีคุณสมบัติและความรู้ความสามารถในอาชีพพลเรือนตรงกับตำแหน่งที่ต้องการ ด้วยความยินดีพร้อมใจของกำลังพลสำรอง

ส่งผลให้กำลังพลสำรองเต็มใจและพร้อมที่จะปฏิบัติราชการเมื่อมีการเรียกฯ อย่างเต็มความสามารถ ซึ่งหน่วยกำลังพลสำรองอาจจะใช้วิธีเชื้อเชิญผู้ที่มีคุณสมบัติและความรู้ความชำนาญตรงกับที่ต้องการ มาสมัครในตำแหน่งกำลังพลสำรองของหน่วย

๒. ในระบบคัดเลือกอาจบรรจุกำลังสำรองที่มาจากกำลังประจำการและมีความรู้ความชำนาญตรงกับตำแหน่งกำลังพลสำรองก่อนกำลังสำรองกลุ่มอื่น

หากหน่วยกำลังพลสำรองได้กำลังพลสำรองจากระบบรับสมัครไม่ครบอัตรา จำเป็นต้องใช้ระบบคัดเลือก อาจบรรจุกำลังสำรองที่มาจากกำลังประจำการและมีความรู้ความชำนาญตรงกับตำแหน่งกำลังพลสำรองก่อนกำลังสำรองกลุ่มอื่น เช่น หน่วยบินของ กองทัพอากาศ อาจบรรจุนักบินประจำการที่ลาออกจากราชการลงในตำแหน่งนักบินกำลังพลสำรอง ถ้าไม่มีจึงคัดเลือกจากกำลังสำรองที่เป็นนักบินพลเรือน เป็นต้น

๓. จัดทำระบบฐานข้อมูลกำลังสำรองให้มีข้อมูลครบถ้วนและทันสมัย

กระทรวงกลาโหม ควรมีการจัดทำระบบฐานข้อมูลของกำลังสำรองให้มีข้อมูลต่าง ๆ เช่น ที่อยู่ติดต่อ คุณวุฒิการศึกษา ความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง เป็นต้น ครบถ้วนและทันสมัย เพื่อให้สามารถคัดเลือกกำลังสำรองมาบรรจุในตำแหน่งกำลังพลสำรองได้ตรงกับความต้องการ หากกำลังพลสำรองที่มาจากระบบรับสมัครไม่เพียงพอ และสามารถเรียกใช้กำลังสำรองหรือกำลังพลสำรองได้ตรงกับความรู้ความชำนาญและสะดวกขึ้น

๔. ปรับแก้กฎระเบียบเกี่ยวกับการกำหนดเหล่าของกำลังพลสำรอง

กระทรวงกลาโหม ควรมีการปรับแก้กฎระเบียบเกี่ยวกับการกำหนดเหล่าของกำลังพลสำรอง ให้สามารถขอแก้ไขหรือเปลี่ยนเหล่าได้ หากมีคุณวุฒิหรือความเชี่ยวชาญตรงกับเหล่านั้น เพื่อให้เหล่าทหารมีกำลังสำรองที่มีคุณวุฒิหรือความเชี่ยวชาญตรงตามภารกิจ และสามารถบรรจุในอัตรากำลังพลสำรองและสามารถเรียกใช้ปฏิบัติงานได้ตรงตามความชำนาญ

๕. เพิ่มสิทธิประโยชน์ให้กับกำลังพลสำรองและนายจ้างในรูปแบบต่าง ๆ

กระทรวงกลาโหม ควรพิจารณาเพิ่มสิทธิประโยชน์ที่มีในปัจจุบัน เช่น ค่าตอบแทน, ค่าเบี้ยเลี้ยง, ค่าอาหาร, ค่าพาหนะ, ค่าเช่าที่พัก, การรักษาพยาบาล, เครื่องแต่งกาย, การแต่งตั้งยศ การเลื่อนยศ และการเลื่อนฐานะ, การขอใช้สวัสดิการของส่วนราชการ,ทุนการศึกษา, การขอกองทหารเกียรติยศ, คະแนนเพิ่มพิเศษ กรณีสอบบรรจุเข้าเป็นทหารประจำการ หรือสอบบรรจุเป็นข้าราชการ กลาโหมพลเรือน และการรับเงินช่วยเหลือกรณีเสียชีวิต พิการ หรือทุพพลภาพ ให้มีอัตราที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน และมีแรงดึงดูดสำหรับกำลังสำรองในการเข้ามาเป็นและปฏิบัติงานในฐานะกำลังพลสำรอง และเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้นายจ้างยินดีสนับสนุนให้ลูกจ้างมาปฏิบัติหน้าที่กำลังพลสำรอง

รวมถึง อาจพิจารณาเพิ่มสิทธิประโยชน์อื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมา แต่อาจเป็นปัจจัยดึงดูดที่แท้จริงสำหรับผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางในการเข้ามาเป็นและปฏิบัติงานในฐานะกำลังพลสำรอง และนายจ้างยินดีสนับสนุนให้ลูกจ้างมาปฏิบัติหน้าที่กำลังพลสำรอง เช่น การขอเครื่องราชอิสริยาภรณ์ การลดหย่อนภาษี หรือการมอบโล่ประกาศเกียรติคุณ เป็นต้น

๖. จัดหลักสูตรหรือการฝึกอบรมให้กับกำลังพลสำรอง

กระทรวงกลาโหม ควรมีการจัดหลักสูตรหรือการฝึกอบรมที่เพิ่มพูนความรู้ความชำนาญทั้งในทางทหารและทักษะอาชีพของกำลังพลสำรอง รวมทั้งให้กำลังพลสำรองได้ปฏิบัติงานร่วมกับกำลังพลประจำการ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกำลังพลสำรองกับกำลังพลประจำการ ทำให้ปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดปัญหาในการบังคับบัญชาหรือการติดต่อประสานงานระหว่างกำลังพลสำรองกับกำลังพลประจำการ รวมถึงเป็นแรงดึงดูดสำหรับผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางว่า การเข้ามาเป็นกำลังพลสำรองจะได้รับความรู้เพิ่มขึ้นและมีประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่ออาชีพการงานของเขา และเป็นแรงดึงดูดสำหรับนายจ้างว่า เขาจะได้รับประโยชน์จากการที่ลูกจ้างเข้าเป็นหรือปฏิบัติงานกำลังพลสำรอง เพราะได้เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

๗. ทำการประชาสัมพันธ์เรื่องกำลังพลสำรองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

กระทรวงกลาโหม ควรทำการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อปลูกอุดมการณ์ความรักชาติ ความรู้สึกถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การเสียสละเพื่อส่วนรวม และให้เห็นถึงความจำเป็นและความสำคัญของกำลังพลสำรอง เพื่อกระตุ้นให้ผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางสนใจและอยากสมัครเข้ามาทำหน้าที่กำลังพลสำรอง นายจ้างเต็มใจให้ความร่วมมือและสนับสนุนกับการปฏิบัติหน้าที่ของกำลังพลสำรอง

๘. พัฒนาสัมพันธ์และสร้างเครือข่ายกำลังสำรอง/กำลังพลสำรอง

กระทรวงกลาโหม ควรจัดหรือส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาสัมพันธ์และสร้างเครือข่ายกำลังสำรอง/กำลังพลสำรอง เพื่อเป็นการดำรงการติดต่อและสร้างความผูกพันของกำลังสำรอง/กำลังพลสำรองกับกระทรวงกลาโหม ทำให้กระทรวงกลาโหมสามารถเรียกกำลังพลสำรองมาปฏิบัติงานได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

๙. จัดลำดับและระยะเวลาในการเรียกใช้กำลังพลสำรองอย่างเหมาะสม

เนื่องจากกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมักเป็นผู้ที่มีความจำเป็นต่อหน่วยงานองค์กรที่เขาทำงานอยู่ หรือจำเป็นต่อพื้นที่ที่เกิดสถานการณ์ไม่ปกติ การเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาตรวจสอบหรือฝึกหรือปฏิบัติราชการ ต้องพิจารณาเทียบความจำเป็นและความเร่งด่วนในการใช้กำลังพลสำรองคนนั้น ระหว่างของหน่วยงานทหารกับหน่วยงานพลเรือนต้นสังกัด เช่น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ กำลังพลสำรอง

ที่เป็นแพทย์ประจำโรงพยาบาลต่าง ๆ มีความจำเป็นกับโรงพยาบาลมากกว่ากระทรวงกลาโหม กระทรวงกลาโหมจึงอาจเรียกกำลังพลสำรองที่เป็นแพทย์ประจำคลินิกอิสระทั่วไปมาปฏิบัติราชการ รวมทั้ง การเรียกใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาปฏิบัติงาน ไม่ควรมีห้วงระยะเวลายาวนานเกินไป และควรเรียกเท่าที่จำเป็น เพราะอาจส่งผลกระทบต่อหน่วยงานของเขาได้

๑๐. วางแผนและจัดสรรการใช้งบประมาณเกี่ยวกับกำลังพลสำรองอย่างเหมาะสม

ด้วยข้อจำกัดด้านงบประมาณ กระทรวงกลาโหม จึงควรวางแผนและจัดสรรการใช้งบประมาณในการเรียกกำลังพลสำรองเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร เพื่อทดลองความพร้อมหรือเพื่อปฏิบัติราชการ ให้มีการหมุนเวียนครบทุกหน่วย โดยพิจารณาตามลำดับความจำเป็นเร่งด่วน และโอกาสที่จะใช้กำลังพลสำรองประจำหน่วยกำลังพลสำรองนั้น ๆ

และในกรณีภาวะไม่ปกติหรือเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน กระทรวงกลาโหม ควรพิจารณาจัดเตรียมหรือเสนอของบประมาณสำหรับการเรียกกำลังพลสำรองเข้าปฏิบัติราชการ ในกรณีที่เป็นการปฏิบัติภารกิจที่ต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นการเฉพาะ หรือเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ ตามมาตรา ๒๔ ของพระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. ๒๕๕๘ ไว้ด้วย

สรุป

การศึกษาในบทที่ ๔ มีความมุ่งหมายเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ ๓ “เพื่อเสนอแนวทางการใช้และแก้ไขปัญหาในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง มาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม” ผลการศึกษาตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังกล่าวสรุปได้ดังนี้

๑. ผู้ศึกษาวิจัยขอเสนอลักษณะงานที่สมควรนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม ดังนี้

๑.๑ ลักษณะด้านความเชี่ยวชาญของกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางที่ควรนำมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม ควรเป็นด้านที่กระทรวงกลาโหมขาดแคลนอาจไม่มีกำลังพลประจำการด้านนั้นอยู่เลย หรือหากมีก็จำนวนน้อย ไม่เพียงพอ เมื่อต้องมีการปฏิบัติงานในวงกว้าง ได้แก่ ด้านการบิน, ด้านช่าง/วิศวกรรม, ด้านการแพทย์และสาธารณสุข, ด้านการสื่อสาร, ด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์และไซเบอร์, ด้านการส่งกำลังบำรุง, ด้านการคมนาคม

ขนส่ง, ด้านการประชาสัมพันธ์, ผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชา เช่น นักเคมี และด้านหลักสูตรพิเศษ เช่น นักดำน้ำ

๑.๒ ลักษณะประเภทภารกิจที่ควรนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุน ควรเป็นภารกิจตามอำนาจหน้าที่ที่อยู่ในขอบเขตแห่งกฎหมาย หรือภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลโดยมีกฎหมายรับรอง ได้แก่ การสนับสนุนการช่วยรบ ทั้งทางตรงและทางอ้อม, การสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยทหารในการบรรเทาสาธารณภัยและช่วยเหลือประชาชน หรือการรับมือกับการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ ตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล หรือได้รับการร้องขอจากหน่วยงานพลเรือน ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หรือพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน, การเตรียมการและตอบสนองต่อภัยคุกคามหรือการรบบรูปแบบใหม่ และภารกิจพิเศษอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล

๑.๓ ลักษณะการปฏิบัติงานของกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางในการนำมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม ควรเป็นในลักษณะปฏิบัติงานทดแทนกำลังพลประจำการ, ปฏิบัติงานเสริมกำลังพลประจำการ, ปฏิบัติงานในการร่วมจัดทำแผนการปฏิบัติ และปฏิบัติงานในฐานะที่ปรึกษาหรือผู้ให้ความรู้

๒. ผู้ศึกษาวิจัยขอเสนอแนวทางการเตรียมและเรียกใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม ดังนี้

๒.๑ ในการเตรียมกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม นั้น ควรมีการดำเนินการ ดังนี้

๒.๑.๑ กำหนดหน่วย ตำแหน่ง อัตรา ที่เหมาะสมและจำเป็นต้องใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง

๒.๑.๒ รับสมัครและคัดเลือกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางให้ตรงกับตำแหน่งและหน้าที่นั้น

๒.๑.๓ จัดทำบัญชีกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง

๒.๑.๔ ดำเนินการควบคุมทางบัญชีกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง

๒.๑.๕ จัดการฝึกอบรมให้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง

๒.๑.๖ ดำรงการติดต่อและพัฒนาสัมพันธ์กับกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง

๒.๒ ในการเรียกใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม สามารถทำได้ทั้งในภาวะปกติ โดยกระทรวงกลาโหมอาจเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาปฏิบัติราชการในบางตำแหน่งตามความจำเป็นและ

ความเหมาะสม และเมื่ออยู่ในภาวะไม่ปกติ เช่น มีสงครามหรือการรบ มีภัยพิบัติทางธรรมชาติ ขนาดใหญ่ ภัยก่อการร้าย การคุกคามทางไซเบอร์ หรือกรณีเกิดเหตุการณ์โรคอุบัติใหม่ระบาด และ กระทรวงกลาโหมมีกำลังพลประจำการไม่เพียงพอที่จะรับมือกับภารกิจตามอำนาจหน้าที่ที่อยู่ในขอบเขตแห่งกฎหมาย หรือภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลโดยมีกฎหมายรับรอง

๓. จากปัญหาและข้อจำกัดในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง มาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม ที่ผู้ศึกษาวิจัยได้บ่งชี้ไว้ในการศึกษาบทที่ ๓ ผู้ศึกษาวิจัย จึงได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาฯ ดังกล่าว ดังนี้

๓.๑ ใช้ระบบรับสมัครก่อนระบบคัดเลือกในการสรรหากำลังสำรองเพื่อมาบรรจุ ในตำแหน่งกำลังพลสำรอง

๓.๒ ในระบบคัดเลือกอาจบรรจุกำลังสำรองที่มาจากกำลังประจำการและมีความรู้ ความชำนาญตรงกับตำแหน่งกำลังพลสำรองก่อนกำลังสำรองกลุ่มอื่น

๓.๓ จัดทำระบบฐานข้อมูลกำลังสำรองให้มีข้อมูลครบถ้วนและทันสมัย

๓.๔ ปรับแก้กฎระเบียบเกี่ยวกับการกำหนดเหล่าของกำลังพลสำรอง

๓.๕ เพิ่มสิทธิประโยชน์ให้กับกำลังพลสำรองและนายจ้างในรูปแบบต่าง ๆ

๓.๖ จัดหลักสูตรหรือการฝึกอบรมให้กับกำลังพลสำรอง

๓.๗ ทำการประชาสัมพันธ์เรื่องกำลังพลสำรองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

๓.๘ พัฒนาสัมพันธ์และสร้างเครือข่ายกำลังสำรอง/กำลังพลสำรอง

๓.๙ จัดลำดับและระยะเวลาในการเรียกใช้กำลังพลสำรองอย่างเหมาะสม

๓.๑๐ วางแผนและจัดสรรการใช้งบประมาณเกี่ยวกับกำลังพลสำรองอย่างเหมาะสม

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางเพื่อสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม โดยการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์ การวิจัยไว้ ๓ ข้อ คือ

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ ๑ เพื่อศึกษาการใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางเพื่อสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ ๒ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาและข้อจำกัดในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ ๓ เพื่อเสนอแนวทางการใช้และแก้ไขปัญหาในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม

จากผลการวิจัยสามารถตอบวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง ๓ ข้อดังกล่าวข้างต้น โดยมีรายละเอียดข้อสรุป ดังนี้

๑. ผลการศึกษาที่ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ ๑

ผู้ศึกษาวิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางเพื่อสนับสนุนภารกิจกระทรวงกลาโหมทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ แล้วนำมาเปรียบเทียบกัน เพื่อให้ได้ทราบสิ่งที่เหมือนกันและสิ่งที่แตกต่างกัน ซึ่งผลการศึกษาสรุปได้ใน ๔ ประเด็น ดังนี้

๑.๑ การเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาปฏิบัติงาน

กระทรวงกลาโหมไทยยังไม่มีมีการเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาปฏิบัติงานในเหตุการณ์จริงอย่างแน่ชัด ที่ผ่านมาจะเป็นการเรียกพลมาเพื่อตรวจสอบเพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพร้อม เท่านั้น ยังไม่มีมีการเรียกเพื่อปฏิบัติราชการ หรือระดมพล ตัวอย่างเช่น การนำกำลังพลสำรองมาสาธิตการปฏิบัติร่วมกับทหารกองประจำการ ในภารกิจของ ๓ เหล่าทัพ ในการจัดการแสดงศักยภาพของกำลังพลสำรอง ๓ เหล่าทัพ และมีบางกรณีที่บุคคล ผู้เป็นกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางได้เข้าร่วมปฏิบัติงานจริง เช่น กรณีที่พนักงานของ ทอท. ซึ่งเป็นกำลังพลสำรองที่จบหลักสูตรนักทำลายใต้น้ำจู่โจมของทหารเรือ

มาก่อน เข้าร่วมเป็นหน่วยซีลปฏิบัติภารกิจค้นหาทีมหมูป่าอะคาเดมีแม่สาย แต่กรณีนั้นก็ไม่ได้เป็นการออกคำสั่งเรียกโดยกระทรวงกลาโหมให้มาปฏิบัติราชการ แต่เป็นในลักษณะของจิตอาสา มากกว่า ในขณะที่ กระทรวงกลาโหมต่างประเทศ มีการเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญ เฉพาะทางมาปฏิบัติงานในหลากหลายเหตุการณ์จริง โดยมีการปฏิบัติงานทั้งในประเทศและนอกประเทศ ตัวอย่างเช่น การส่งกำลังพลสำรองผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ไปยังอิรัก หรือการส่งกำลังพลสำรองกองทัพบกเข้าช่วยเหลือต่อเหตุระเบิดในการแข่งขันบอสตันมาราธอน และเข้าช่วยเหลือในเหตุอุกฉกฉกจากพายุเฮอริเคน เป็นต้น

๑.๒ ด้านความเชี่ยวชาญของกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางที่นำมาสนับสนุนภารกิจกระทรวงกลาโหม

ความเชี่ยวชาญของกำลังพลสำรองที่กระทรวงกลาโหมไทยและต่างประเทศ ต้องการนำมาใช้สนับสนุนภารกิจกระทรวงกลาโหมนั้น มีความใกล้เคียงกัน ได้แก่ ด้านการบิน ด้านช่าง/วิศวกรรม ด้านการแพทย์และสาธารณสุข ด้านการสื่อสาร ด้านคอมพิวเตอร์/ไซเบอร์ ด้านเชี่ยวชาญพิเศษ เช่น นักดำน้ำ นักทำลายใต้น้ำจู่โจม ผู้เชี่ยวชาญเคมี ชีวะ รั้งสี นิวเคลียร์ (CBRN) และสำหรับ ในต่างประเทศ ยังมีการใช้ความเชี่ยวชาญของกำลังพลสำรองนอกเหนือจากที่กล่าวมาด้วย ได้แก่ ด้านการส่งกำลังบำรุง ด้านการคมนาคมขนส่ง

๑.๓ ลักษณะของภารกิจที่นำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุน

กระทรวงกลาโหมทั้งไทยและต่างประเทศ มุ่งเน้นที่จะนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจในด้านต่าง ๆ ดังนี้ การสนับสนุนการช่วยรบ การบรรเทาสาธารณภัยและช่วยเหลือประชาชน การรับมือกับการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ การเตรียมการและตอบสนองต่อภัยคุกคามหรือการรบบรูปแบบใหม่ และสำหรับในต่างประเทศ ยังมีการใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนในภารกิจอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาด้วย ได้แก่ การฟื้นฟูสิ่งเสียหายจากภัยพิบัติต่าง ๆ และภารกิจอื่น ๆ ตามการร้องขอการสนับสนุนที่มาจากหน่วยงานพลเรือน

๑.๔ อำนาจในการเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจกระทรวงกลาโหมอื่น ๆ นอกจากการสงคราม

ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ต่างมีกฎหมายที่ให้อำนาจกระทรวงกลาโหม ในการเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจกระทรวงกลาโหมอื่น ๆ นอกจากการสงคราม โดยของประเทศไทย คือ มาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่กำหนดให้การเรียกกำลังพลสำรองเพื่อปฏิบัติราชการ ให้กระทำได้ในกรณีจำเป็น เพื่อเรียกกำลังพลสำรองเข้าปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม ในการปฏิบัติ

ภารกิจที่ต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นการเฉพาะ หรือเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาจากภัยพิบัติ ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยการเรียกกำลังพล สำรองเพื่อปฏิบัติราชการดังกล่าว ต้องกระทำการเป็นการชั่วคราวและเท่าที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติ ภารกิจตามที่มีคำสั่งเรียกเท่านั้น แต่ในต่างประเทศ กฎหมายได้ให้อำนาจหน่วยกำลังพลสำรอง ในพื้นที่เรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจกระทรวงกลาโหม อื่น ๆ นอกจากการสงคราม ได้สะดวกและรวดเร็วกว่า เพราะสามารถดำเนินการได้ทันทีในกรณี สถานการณ์เร่งด่วน โดยไม่ต้องรอขออนุมัติจากสำนักงานใหญ่ในระดับสูงขึ้นไป

๒. ผลการศึกษาที่ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ ๒

ผู้ศึกษาวิจัยได้นำผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ศึกษาไว้ในบทที่ ๒ และข้อมูลที่ได้จาก การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกำลังพลสำรอง ซึ่งประกอบด้วยผู้ที่ศึกษาหรือปฏิบัติงาน เกี่ยวกับกำลังพลสำรอง ผู้บังคับบัญชาและครูฝึกของหน่วยกำลังพลสำรอง กำลังพลสำรอง พร้อมทั้ง คำสั่ง ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง ที่มีอยู่ มาประกอบในการบ่งชี้ถึงปัญหาและข้อจำกัดในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญ เฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมได้ใน ๗ ประเด็นหลัก ๆ ดังนี้

๒.๑ การบรรจุกำลังพลสำรองยังไม่ตรงตามความรู้ความสามารถในอาชีพ ทางพลเรือน

การบรรจุกำลังพลสำรองยังไม่ตรงตามความรู้ความสามารถในอาชีพทาง พลเรือน เนื่องจากกำลังพลสำรองส่วนใหญ่มาจากระบบคัดเลือก ไม่ได้มาจากการสมัคร โดยจะเป็น การคัดเลือกจากรายชื่อที่อยู่ใน ตพ.๒ (บัญชีนายทหารประทวนกองหนุน, บัญชี ส.ต. หรือ จ.ต.กอง ประจำการ กองหนุนและพลทหารกองหนุน, บัญชีทหารกองเกินซึ่งได้รับการฝึกแล้ว หรือบัญชีทหาร กองหนุนประเภทที่ ๒) และ ตพ.๓ (บัญชีนายทหารสัญญาบัตรกองหนุน, บัญชีนายทหารสัญญาบัตร นอกราชการ หรือบัญชีนายทหารสัญญาบัตรนอกกอง) ซึ่งข้อมูลในบัญชีไม่ทันสมัย เช่น ไม่มีการปรับ ปรุงคุณวุฒิที่ศึกษาต่อหรือวิชาชีพของนักศึกษาวิชาทหารหลังจากขึ้นทะเบียน หรือพลทหารภายหลังปลด ประจำการ ทำให้การบรรจุเหล่าและบรรจุในหน่วยกำลังพลสำรองไม่สอดคล้องความชำนาญทาง พลเรือนของกำลังพลสำรอง ส่งผลให้กระทรวงกลาโหมไม่สามารถดึงเอาความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง ของกำลังพลสำรองมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเรียกปฏิบัติราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ

๒.๒ ทักษะที่ไม่ดีของกำลังสำรองและกำลังพลสำรอง

กำลังสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง อาจจะขาดอุดมการณ์ ความรักชาติ ความรู้สึกรับผิดชอบต่อหน้าที่ การเสียสละเพื่อส่วนรวม หรือมีทัศนคติที่ไม่ดี ต่อการเข้ารับราชการทหาร ทำให้ไม่มาสมัครหรือมาสมัครเป็นกำลังพลสำรองน้อย ส่งผลให้กระทรวง

กลาโหมไม่สามารถสรรหากำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางได้ตามวัตถุประสงค์ และถ้ากำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางที่มาจากระบบคัดเลือกมีทัศนคติไม่ดีดังกล่าว ด้วยแล้ว อาจไม่เต็มใจมาปฏิบัติราชการ ส่งผลให้เมื่อมีการเรียกมาปฏิบัติราชการในกรณีจำเป็น กรณีที่ต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นการเฉพาะ หรือเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาจากภัยพิบัติ อาจไม่ให้ความร่วมมือ หรือปฏิบัติงานได้ไม่เต็มศักยภาพที่มีอยู่

๒.๓ การขาดแรงจูงใจในการเข้ามาเป็นกำลังพลสำรอง

สิทธิประโยชน์ของการเข้ามาเป็นกำลังพลสำรองในปัจจุบัน ตามระเบียบ กระทรวงกลาโหม ว่าด้วยสิทธิประโยชน์ของกำลังพลสำรอง พ.ศ. ๒๕๕๙ อาจมีอัตราหรือระดับที่ต่ำ ไม่เพียงพอที่จะเป็นแรงจูงใจ หรืออาจไม่ใช่ปัจจัยสำคัญที่จะเป็นแรงจูงใจที่แท้จริง ในการให้ผู้ที่ มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสมัครเป็นกำลังพลสำรองเพื่อปฏิบัติงานร่วมกับกระทรวงกลาโหม

๒.๔ การนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาปฏิบัติราชการ ส่งผลกระทบต่อชีวิต อาชีพ หรือหน่วยงานของกำลังพลสำรอง

การนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาปฏิบัติราชการ ส่งผลกระทบต่อชีวิต อาชีพ หรือหน่วยงานของกำลังพลสำรอง เช่น นักโปรแกรมเมอร์ ช่างฝีมือ เมื่อถูกเรียกมาปฏิบัติราชการ อาจทำให้เขาขาดรายได้ เนื่องจากค่าตอบแทนที่เขาได้รับเมื่อมาปฏิบัติ ราชการต่ำกว่ารายได้ที่เขาได้จากการรับจ้างทำงานปกติ หรือกรณีที่กำลังพลสำรองที่มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะทางเป็นพนักงานประจำหรือทำงานอยู่ในหน่วยงานองค์กร เมื่อถูกเรียกมาปฏิบัติ ราชการ อาจส่งผลกระทบต่อการประเมินผลงาน โบนัส หรือการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งในหน่วยงานได้ หรือกรณีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ หากกองทัพเรียกกำลังพลสำรองที่เป็นแพทย์ เข้ามาปฏิบัติราชการ ทำให้โรงพยาบาลที่แพทย์ผู้นั้นทำงานอยู่ ขาดบุคลากรที่ต้องใช้ในการดูแลรักษา ผู้ป่วย และได้รับความเดือดร้อน

๒.๕ ความขัดข้องของการทำงานร่วมกันระหว่างกำลังพลสำรองที่มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะทางกับกำลังพลประจำการ

กระทรวงกลาโหมมีการผลิตผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติ ภารกิจของกระทรวงกลาโหม รวมทั้งมีการสรรหากุลากรจากภายนอก เพื่อมาบรรจุเป็นกำลังพล ประจำการครบเกือบทุกด้าน ถึงแม้จะมีจำนวนน้อย การใช้กำลังพลประจำการในการปฏิบัติภารกิจ ที่ผ่านมายังเพียงพอ ทำให้การที่จะนำเอากำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง มาปฏิบัติงานร่วมหรือเสริมกำลังพลประจำการ ยังไม่เกิดขึ้นมากนัก จึงยังไม่ทราบผลดีและผลเสีย ที่จะเกิดขึ้น อีกทั้งกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง อาจไม่เคยผ่านหรือว่างเว้น การฝึกด้านทหาร ส่งผลให้เกิดปัญหาในการบังคับบัญชาหรือการติดต่อประสานงานระหว่างกำลังพล สำรองกับกำลังพลประจำการได้ รวมถึงกำลังพลประจำการอาจมีความรู้สึกไม่ดีต่อกำลังพลสำรอง

ที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง เนื่องจากคิดว่า กำลังพลสำรองมีสิทธิประโยชน์หรือสถานะที่ดีกว่า หรือกลัวว่ากำลังพลสำรองจะมาทดแทนตำแหน่งกำลังพลประจำการในอนาคต ทำให้เกิดความไม่ลงรอยและสร้างปัญหาในการทำงานร่วมกันของกำลังพลสำรองกับกำลังพลประจำการได้ ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติภารกิจต่อไปได้

๒.๖ การไม่ให้ความร่วมมือจากหน่วยงานหรือองค์กรของกำลังพลสำรอง

หน่วยงานหรือองค์กรของกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง อาจไม่เห็นความสำคัญของความจำเป็นของกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง ที่มีต่อ กระทรวงกลาโหม รวมทั้งกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง เป็นทรัพยากรที่มีค่าขององค์กร และมักมีค่าจ้างที่สูง เมื่อมีการเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาปฏิบัติราชการ ทำให้องค์กรรู้สึกเสียประโยชน์หรือขาดทุน เพราะขาดคนทำงาน ไม่ได้งาน แต่ยังต้องจ่ายค่าจ้างตามปกติ ไม่ได้อะไรตอบแทนกลับมา จึงอาจไม่สนับสนุนในการปฏิบัติหน้าที่ กำลังพลสำรอง ทำให้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางไม่พร้อมหรือเต็มใจที่จะเข้าปฏิบัติราชการ

๒.๗ ข้อจำกัดด้านงบประมาณ

ด้วยข้อจำกัดด้านงบประมาณ ทำให้ไม่สามารถเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาตรวจสอบได้ครบทุกหน่วย จึงอาจไม่ทราบสถานภาพปัจจุบันของกำลังพลสำรองว่าพร้อมปฏิบัติราชการหรือไม่ กรณีมีความจำเป็น อีกทั้งไม่สามารถจัดการฝึกกำลังพลสำรองให้ปฏิบัติงานร่วมกับกำลังพลประจำการได้บ่อยครั้ง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความราบรื่นเมื่อต้องปฏิบัติงานจริง และในแต่ละปี กระทรวงกลาโหมมีการจัดเตรียมงบประมาณในการเรียกกำลังพลสำรองเข้ารับราชการเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร เพื่อปฏิบัติราชการ เช่น ทำหน้าที่ครูฝึก แต่ไม่ได้จัดเตรียมงบประมาณสำหรับการเรียกกำลังพลสำรองเข้าปฏิบัติราชการ ในกรณีที่เป็นการปฏิบัติภารกิจที่ต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นการเฉพาะ หรือเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ ตามมาตรา ๒๔ ของพระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. ๒๕๕๘ ทำให้เมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน กระทรวงกลาโหมอาจไม่สามารถเรียกใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางได้ทันที หรือไม่มีการเรียกใช้เลย เนื่องจากต้องมีการจัดสรรโยกย้ายงบประมาณใหม่หรือขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติม

๓. ผลการศึกษาที่ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ ๓

ผู้ศึกษาวิจัยได้นำข้อมูลการใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง มาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ปัญหาข้อจำกัดในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม ที่ได้ศึกษาไว้ในบทที่ ๓ และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกำลังพลสำรอง

รวมทั้งข้อมูลแนวความคิดและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับกลาโหม ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ได้ศึกษาไว้ในบทที่ ๒ มาใช้ประกอบเพื่อเสนอแนวทางการใช้และแก้ไขปัญหาในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม สรุปได้ดังนี้

๓.๑ ลักษณะงานที่สมควรนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม

๓.๑.๑ ลักษณะด้านความเชี่ยวชาญของกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางที่ควรนำมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม ควรเป็นด้านที่กระทรวงกลาโหมขาดแคลน อาจไม่มีกำลังพลประจำการด้านนั้นอยู่แล้ว หรือหากมีก็จำนวนน้อย ไม่เพียงพอเมื่อต้องมีการปฏิบัติงานในวงกว้าง ได้แก่ ด้านการบิน, ด้านช่าง/วิศวกรรม, ด้านการแพทย์และสาธารณสุข, ด้านการสื่อสาร, ด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์และไซเบอร์, ด้านการส่งกำลังบำรุง, ด้านการคมนาคมขนส่ง, ด้านการประชาสัมพันธ์, ผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชา เช่น นักเคมี และด้านหลักสูตรพิเศษ เช่น นักดำน้ำ

๓.๑.๒ ลักษณะประเภทภารกิจที่ควรนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุน ควรเป็นภารกิจตามอำนาจหน้าที่ที่อยู่ในขอบเขตแห่งกฎหมาย หรือภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลโดยมีกฎหมายรับรอง ได้แก่ การสนับสนุนการช่วยรบ ทั้งทางตรง เช่น คนขับเฮลิคอปเตอร์มาปฏิบัติงานด้านการขนส่ง (transportation) และทางอ้อม เช่น นักจิตวิทยา หรือนักประชาสัมพันธ์มาปฏิบัติงานเกี่ยวกับสงครามสื่อ, การสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยทหารในการบรรเทาสาธารณภัยและช่วยเหลือประชาชน หรือการรับมือกับการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ ตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล หรือได้รับการร้องขอจากหน่วยงานพลเรือน ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หรือพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น นักบินมาสนับสนุนหน่วยบินของกองทัพอากาศและนักดำน้ำมาสนับสนุนหน่วยซีลของกองทัพเรือในการปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัย หรือกำลังพลสำรองที่เชี่ยวชาญภาษาต่างประเทศมาช่วยสนับสนุน การปฏิบัติงานของทีมทหารที่ปฏิบัติงาน ณ สถานที่กักกันโรคแห่งรัฐ (State Quarantine) ในการรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19, การเตรียมการและตอบสนองต่อภัยคุกคามหรือการรบบรูปแบบใหม่ เช่น กำลังพลสำรองที่เชี่ยวชาญด้านไซเบอร์เชิงรับมาปฏิบัติงานกับหน่วยทหารด้านไซเบอร์เพื่อดำเนินการป้องกันหรือโจมตีในสงครามไซเบอร์ และภารกิจพิเศษอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล เช่น กำลังพลสำรองที่เชี่ยวชาญด้านไฟฟ้า ก่อสร้าง ประปา มาสนับสนุนหน่วยทหารช่างหรือหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ในการกำจัดซากปรักหักพัง เคลียร์ถนน และฟื้นฟูบริการที่จำเป็น ที่เสียหายจากภัยพิบัติต่าง ๆ ในพื้นที่เร่งด่วน

๓.๑.๓ ลักษณะการปฏิบัติงานของกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางในการนำมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม ควรเป็นในลักษณะปฏิบัติงานทดแทนกำลังพลประจำการ เช่น กำลังพลสำรองที่มีเชี่ยวชาญด้านเคมี ชีวะ รั้งสี นิวเคลียร์ (CBRN) มาปฏิบัติงานในตำแหน่งที่ไม่มีกำลังพลประจำการปฏิบัติงานได้, ปฏิบัติงานเสริมกำลังพลประจำการ เช่น กรณีที่กระทรวงกลาโหมมีความจำเป็นต้องใช้นักบินหรือนักดำน้ำเป็นจำนวนมาก และกำลังพลประจำการไม่เพียงพอ, ปฏิบัติงานในการร่วมจัดทำแผนการปฏิบัติ เช่น กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางด้านโลจิสติกส์มาช่วยหน่วยส่งกำลังบำรุง ในการวางแผนเส้นทางส่งกำลังบำรุง และปฏิบัติงานในฐานะที่ปรึกษาหรือผู้ให้ความรู้ เช่น กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางด้านเคมี ชีวะ รั้งสี นิวเคลียร์ (CBRN) ให้คำแนะนำในการปฏิบัติแก่ทหาร กรณีเกิดเหตุฉุกเฉินอันเนื่องมาจากเคมี ชีวะ รั้งสี นิวเคลียร์ (CBRN) หรือกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางด้านไซเบอร์มาสอนให้ความรู้แก่กำลังพลประจำการในหน่วยไซเบอร์ในหลักสูตรหรือการฝึกอบรม

๓.๒ การเตรียมและเรียกใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม

๓.๒.๑ ในการเตรียมกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม นั้น ควรมีการดำเนินการ ดังนี้

๓.๒.๑.๑ กำหนดหน่วย ตำแหน่ง อัตรา ที่เหมาะสมและจำเป็นต้องใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง

๓.๒.๑.๒ รับสมัครและคัดเลือกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางให้ตรงกับตำแหน่งและหน้าที่นั้น

๓.๒.๑.๓ จัดทำบัญชีกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง

๓.๒.๑.๔ ดำเนินการควบคุมทางบัญชีกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง

๓.๒.๑.๕ จัดการฝึกอบรมให้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง

๓.๒.๑.๖ ดำรงการติดต่อและพัฒนาสัมพันธ์กับกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง

๓.๒.๒ การเรียกใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม

๓.๒.๒.๑ ในภาวะปกติ กระทรวงกลาโหมอาจเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาปฏิบัติราชการในบางตำแหน่งตามความจำเป็นและความเหมาะสม

เช่น ครูฝึกทหาร ที่ปรึกษา หรือมาฝึกพร้อมกับกำลังพลประจำการ เพื่อเพิ่มความผูกพัน และโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ระหว่างกำลังพลสำรองกับกำลังพลประจำการ

๓.๒.๒ ในภาวะไม่ปกติ เช่น มีสงครามหรือการรบ มีภัยพิบัติทางธรรมชาติขนาดใหญ่ ภัยก่อการร้าย การคุกคามทางไซเบอร์ หรือกรณีเกิดเหตุการณ์โรคอุบัติใหม่ระบาด และกระทรวงกลาโหมมีกำลังพลประจำการไม่เพียงพอที่จะรับมือกับภารกิจตามอำนาจหน้าที่ที่อยู่ในขอบเขตแห่งกฎหมาย หรือภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลโดยมีกฎหมายรับรองแล้ว กระทรวงกลาโหมควรเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนในการปฏิบัติภารกิจเหล่านั้น

๓.๓ แนวทางการแก้ไขปัญหาในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม

๓.๓.๑ ใช้ระบบรับสมัครก่อนระบบคัดเลือกในการสรรหากำลังสำรอง เพื่อมาบรรจุในตำแหน่งกำลังพลสำรอง

ระบบรับสมัคร จะทำให้กระทรวงกลาโหมกำลังพลสำรองที่มีคุณสมบัติและความรู้ความสามารถในอาชีพพลเรือนตรงกับตำแหน่งที่ต้องการ ด้วยความยินดีพร้อมใจของกำลังพลสำรอง ส่งผลให้กำลังพลสำรองเต็มใจและพร้อมที่จะปฏิบัติราชการเมื่อมีการเรียกฯ อย่างเต็มความสามารถ ซึ่งหน่วยกำลังพลสำรองอาจจะใช้วิธีเชิญผู้ที่มีคุณสมบัติและความรู้ความชำนาญตรงกับที่ต้องการ มาสมัครในตำแหน่งกำลังพลสำรองของหน่วย

๓.๓.๒ ในระบบคัดเลือกอาจบรรจุกำลังสำรองที่มาจากกำลังประจำการและมีความรู้ความชำนาญตรงกับตำแหน่งกำลังพลสำรองก่อนกำลังสำรองกลุ่มอื่น

หากหน่วยกำลังพลสำรองได้กำลังพลสำรองจากระบบรับสมัครไม่ครบอัตรา จำเป็นต้องใช้ระบบคัดเลือก อาจบรรจุกำลังสำรองที่มาจากกำลังประจำการและมีความรู้ความชำนาญตรงกับตำแหน่งกำลังพลสำรองก่อนกำลังสำรองกลุ่มอื่น เช่น หน่วยบินของกองทัพอากาศ อาจบรรจุนักบินประจำการที่ลาออกจากราชการลงในตำแหน่งนักบินกำลังพลสำรอง ถ้าไม่มีจึงคัดเลือกจากกำลังสำรองที่เป็นนักบินพลเรือน เป็นต้น

๓.๓.๓ จัดทำระบบฐานข้อมูลกำลังสำรองให้มีข้อมูลครบถ้วนและทันสมัย

กระทรวงกลาโหม ควรมีการจัดทำระบบฐานข้อมูลของกำลังสำรองให้มีข้อมูลต่าง ๆ เช่น ที่อยู่ติดต่อ คุณวุฒิการศึกษา ความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง เป็นต้น ครบถ้วนและทันสมัย เพื่อให้สามารถคัดเลือกกำลังสำรองมาบรรจุในตำแหน่งกำลังพลสำรองได้ตรงกับความเชี่ยวชาญที่ต้องการ หากกำลังพลสำรองที่มาจากระบบรับสมัครไม่เพียงพอ และสามารถเรียกใช้กำลังสำรองหรือกำลังพลสำรองได้ตรงกับความชำนาญและสะดวกขึ้น

๓.๓.๔ ปรับแก้กฎระเบียบเกี่ยวกับการกำหนดเหล่าของกำลังพลสำรอง

กระทรวงกลาโหม ควรมีการปรับแก้กฎระเบียบเกี่ยวกับการกำหนด
 เหล่าของกำลังพลสำรอง ให้สามารถขอแก้ไขหรือเปลี่ยนเหล่าได้ หากมีคุณสมบัติหรือความเชี่ยวชาญ
 ตรงกับเหล่านั้น เพื่อให้เหล่าทหารมีกำลังสำรองที่มีคุณสมบัติหรือความเชี่ยวชาญตรงตามภารกิจ และ
 สามารถบรรจุในอัตรากำลังพลสำรองและสามารถเรียกใช้ปฏิบัติงานได้ตรงตามความชำนาญ

๓.๓.๕ เพิ่มสิทธิประโยชน์ให้กับกำลังพลสำรองและนายจ้างในรูปแบบต่าง ๆ

กระทรวงกลาโหม ควรพิจารณาเพิ่มสิทธิประโยชน์ที่มีในปัจจุบัน เช่น
 ค่าตอบแทน, การรักษาพยาบาล, การแต่งตั้งยศ การเลื่อนยศ และการเลื่อนฐานะ, การขอใช้สวัสดิการ
 ของส่วนราชการ, ทุนการศึกษา, คະแนนเพิ่มพิเศษ กรณีสอบบรรจุเข้าเป็นทหารประจำการ หรือสอบ
 บรรจุเป็นข้าราชการกลาโหมพลเรือน และการรับเงินช่วยเหลือกรณีเสียชีวิต พิกัด หรือทุพพลภาพ
 เป็นต้น ให้มีอัตราที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน และมีแรงดึงดูดสำหรับกำลังพลสำรองในการเข้ามา
 เป็นและปฏิบัติงานในฐานะกำลังพลสำรอง และเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้นายจ้างยินดีสนับสนุนให้
 ลูกจ้างมาปฏิบัติหน้าที่กำลังพลสำรอง รวมถึง อาจพิจารณาเพิ่มสิทธิประโยชน์อื่น ๆ นอกเหนือจากที่
 กล่าวมา แต่อาจเป็นปัจจัยดึงดูดที่แท้จริงสำหรับผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางในการเข้ามาเป็น
 และปฏิบัติงานในฐานะกำลังพลสำรอง และนายจ้างยินดีสนับสนุนให้ลูกจ้างมาปฏิบัติหน้าที่กำลังพล
 สำรอง เช่น การขอเครื่องราชอิสริยาภรณ์ การลดหย่อนภาษี หรือการมอบโล่ประกาศเกียรติคุณ เป็นต้น

๓.๓.๖ จัดหลักสูตรหรือการฝึกอบรมให้กับกำลังพลสำรอง

กระทรวงกลาโหม ควรมีการจัดหลักสูตรหรือการฝึกอบรมที่เพิ่มพูน
 ความรู้ความชำนาญทั้งในทางทหารและทักษะอาชีพของกำลังพลสำรอง รวมทั้งให้กำลังพลสำรอง
 ได้ปฏิบัติงานร่วมกับกำลังพลประจำการ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้และสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง
 กำลังพลสำรองกับกำลังพลประจำการ ทำให้ปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
 ลดปัญหาในการบังคับบัญชาหรือการติดต่อประสานงานระหว่างกำลังพลสำรองกับกำลังพล
 ประจำการ รวมถึงเป็นแรงดึงดูดสำหรับผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางว่า การเข้ามาเป็นกำลังพล
 สำรองจะได้รับความรู้เพิ่มขึ้นและมีประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่ออาชีพการงานของเขา และ
 เป็นแรงดึงดูดสำหรับนายจ้างว่า เขาจะได้รับประโยชน์จากการที่ลูกจ้างเข้าเป็นหรือปฏิบัติงานกำลังพล
 สำรอง เพราะได้เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

๓.๓.๗ ทำการประชาสัมพันธ์เรื่องกำลังพลสำรองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

กระทรวงกลาโหม ควรทำการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องและ
 สม่ำเสมอ เพื่อปลูกฝังการรักชาติ ความรู้สึกถึงความรับผิดชอบหน้าที่ การเสียสละ
 เพื่อส่วนรวม และให้เห็นถึงความจำเป็นและความสำคัญของกำลังพลสำรอง เพื่อกระตุ้นให้ผู้ที่มี
 ความรู้ความชำนาญเฉพาะทางสนใจและอยากสมัครเข้ามาทำหน้าที่กำลังพลสำรอง นายจ้างเต็มใจ
 ให้ความร่วมมือและสนับสนุนกับการปฏิบัติหน้าที่ของกำลังพลสำรอง

๓.๓.๘ พัฒนาสัมพันธ์และสร้างเครือข่ายกำลังสำรอง/กำลังพลสำรอง

กระทรวงกลาโหม ควรจัดหรือส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาสัมพันธ์และสร้างเครือข่ายกำลังสำรอง/กำลังพลสำรอง เพื่อเป็นการดำรงการติดต่อและสร้างความผูกพันของกำลังสำรอง/กำลังพลสำรองกับกระทรวงกลาโหม ทำให้กระทรวงกลาโหมสามารถเรียกกำลังพลสำรองมาปฏิบัติงานได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

๓.๓.๙ จัดลำดับและระยะเวลาในการเรียกใช้กำลังพลสำรองอย่างเหมาะสม

เนื่องจากกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมักเป็นผู้ที่มีความจำเป็นต่อหน่วยงานองค์กรที่เขาทำงานอยู่ หรือจำเป็นต่อพื้นที่ที่เกิดสถานการณ์ไม่ปกติ การเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาตรวจสอบหรือฝึกหรือปฏิบัติราชการ ต้องพิจารณาเทียบความจำเป็นและความเร่งด่วนในการใช้กำลังพลสำรองคนนั้น ระหว่างของหน่วยงานทหารกับหน่วยงานพลเรือนต้นสังกัด เช่น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ กำลังพลสำรองที่เป็นแพทย์ประจำโรงพยาบาลต่าง ๆ มีความจำเป็นกับโรงพยาบาลมากกว่า กระทรวงกลาโหม กระทรวงกลาโหมจึงอาจเรียกกำลังพลสำรองที่เป็นแพทย์ประจำคลินิกอิสระทั่วไป มาปฏิบัติราชการ รวมทั้ง การเรียกใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาปฏิบัติงานไม่ควรมีห้วงระยะเวลายาวนานเกินไป และควรเรียกเท่าที่จำเป็น เพราะอาจส่งผลกระทบต่อหน่วยงานของเขาได้

๓.๓.๑๐ วางแผนและจัดสรรการใช้งบประมาณเกี่ยวกับกำลังพลสำรองอย่างเหมาะสม

ด้วยข้อจำกัดด้านงบประมาณ กระทรวงกลาโหม จึงควรวางแผนและจัดสรรการใช้งบประมาณในการเรียกกำลังพลสำรองเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร เพื่อทดลองความพร้อม หรือเพื่อปฏิบัติราชการ ให้มีการหมุนเวียนครบทุกหน่วย โดยพิจารณาตามลำดับความจำเป็นเร่งด่วน และโอกาสที่จะใช้กำลังพลสำรองประจำหน่วยกำลังพลสำรองนั้น ๆ และในกรณีภาวะไม่ปกติหรือเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน กระทรวงกลาโหมควรพิจารณาจัดเตรียมหรือเสนอของบประมาณสำหรับการเรียกกำลังพลสำรองเข้าปฏิบัติราชการ ในกรณีที่เป็นการปฏิบัติภารกิจที่ต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นการเฉพาะ หรือเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ ตามมาตรา ๒๔ ของพระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. ๒๕๕๘ ไว้ด้วย

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑.๑ กระทรวงกลาโหม ควรให้ความสำคัญและวางนโยบายเพื่อให้มีการกำหนดหน่วย ตำแหน่ง อัตรา ที่เหมาะสมและจำเป็นต้องใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางอย่างจริง และให้มีการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาปฏิบัติงานจริง

๑.๒ ควรให้มีการปรับแก้กฎระเบียบเกี่ยวกับการกำหนดเหล่าของกำลังพลสำรอง และสิทธิประโยชน์ให้กับกำลังพลสำรองและนายจ้างในรูปแบบต่าง ๆ ให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ เพื่อให้สามารถบรรจุในอัตรากำลังพลสำรองและสามารถเรียกใช้ปฏิบัติงานได้ตรงตามความชำนาญ และเป็นแรงดึงดูดสำหรับกำลังสำรองในการเข้ามาเป็นและปฏิบัติงานในฐานะกำลังพลสำรอง และเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้นายจ้างยินดีสนับสนุนให้ลูกจ้างมาปฏิบัติหน้าที่กำลังพลสำรอง

๑.๓ กระทรวงกลาโหม ควรมีการจัดเตรียมหรือสำรองงบประมาณสำหรับการเรียกกำลังพลสำรองเข้าปฏิบัติราชการ ในกรณีที่เป็นกรปฏิบัติภารกิจที่ต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญ เป็นการเฉพาะ หรือเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ ตามมาตรา ๒๔ ของพระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. ๒๕๕๘

๒. ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติ

๒.๑ ควรมีการจัดทำระบบฐานข้อมูลของกำลังสำรอง/กำลังพลสำรองให้มีข้อมูลต่าง ๆ ครบถ้วนและทันสมัย มีการประชาสัมพันธ์เรื่องกำลังพลสำรองและจัดหรือส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาสัมพันธ์และสร้างเครือข่ายกำลังสำรอง/กำลังพลสำรองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยสนับสนุนการดำเนินการ เพื่อให้กระทรวงกลาโหมสามารถเรียกกำลังพลสำรองมาปฏิบัติงานได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

๒.๒ ควรมีการเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางเพื่อตรวจสอบเพื่อฝึกวิชาการ เพื่อทดลองความพร้อมพร้อม หรือเพื่อปฏิบัติราชการ หรือปฏิบัติงานร่วมกับกำลังพลประจำการ หมุนเวียนครบทุกหน่วยกำลังพลสำรอง โดยพิจารณาตามลำดับความจำเป็นเร่งด่วน และโอกาสที่จะใช้กำลังพลสำรองประจำหน่วยกำลังพลสำรองนั้น ๆ เพื่อเป็นการเตรียมกำลังพลสำรองให้พร้อมใช้งาน และเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกำลังพลสำรองกับกำลังพลประจำการ ทำให้ปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๒.๓ พยายามใช้ระบบรับสมัครในการสรรหากำลังสำรองเพื่อมาบรรจุในตำแหน่งกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง โดยอาจจะใช้วิธีเชิญผู้ที่มีคุณสมบัติและความรู้ความชำนาญตรงกับที่ต้องการด้วยก็ได้ และหากไม่สามารถสรรหากำลังพลสำรองจากระบบรับสมัคร

ได้ครบอัตรา จำเป็นต้องใช้ระบบคัดเลือก ก็ควรบรรจุกำลังสำรองที่มาจากกำลังประจำการและมีความรู้ความชำนาญตรงกับตำแหน่งกำลังพลสำรองก่อนกำลังสำรองกลุ่มอื่น

๒.๔ ควรมีการสัมมนาพร้อมทุกฝ่าย ทุกระดับ ที่เกี่ยวข้องกับกิจการกำลังพลสำรอง เพื่อรับทราบผลกระทบ ปัญหา และข้อเสนอแนะ สำหรับนำไปปรับปรุงกฎระเบียบ แผนงาน และขั้นตอนการปฏิบัติ ต่อไป

๓. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๓.๑ หน่วยใดในกระทรวงกลาโหมที่จำเป็นต้องใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง และควรกำหนดให้เป็นหน่วยกำลังพลสำรอง รวมทั้งตำแหน่งและอัตราที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร

๓.๒ แนวทางในการจัดเตรียมหรือสำรองงบประมาณสำหรับการเรียกกำลังพลสำรองเข้าปฏิบัติราชการ ในกรณีที่เป็นการปฏิบัติภารกิจที่ต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นการเฉพาะ หรือเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายากภัยพิบัติ ตามมาตรา ๒๔ ของพระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. ๒๕๕๘ ของกระทรวงกลาโหม ควรเป็นอย่างไร

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

เอกสารวิจัย วิทยานิพนธ์ หรือรายงานวิจัย

ณรงค์ พุทธรุ่งเรือง, พลตรี. “ระบบกำลังสำรองต่อความมั่นคงของรัฐ ศึกษากรณีระบบการบรรจุน้ำมัน และการใช้กำลังสำรอง”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. ๒๕๕๙.

ดร.ณัฐพร ชุติวงษ์สุข, พลโท. “การปฏิรูประบบกำลังสำรองของกองทัพไทย (รต.)”. วิทยานิพนธ์, สาขาวิชาบริหารราชการและการจัดการ, มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต. ๒๕๕๕.

เพิ่มศักดิ์ ครอบงำ, พลตรี. “แนวทางการใช้กำลังพลสำรองเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์

กิติเชลิม โครงกาพย์, ว่าที่พันตรี. เลขานุการสำนักงานวิชาการประจำคณะกรรมการสมัชชามวลชนเพื่อความมั่นคงภายใน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร และประธานชมรมการกำลังสำรองแห่งประเทศไทย หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน (ส่วนกลาง). สัมภาษณ์. กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

ดร.ณัฐพร ชุติวงษ์สุข, พลเอก. ข้าราชการบำนาญ. สัมภาษณ์. มีนาคม ๒๕๖๕

ปริญทร สารบูรณ์, ร้อยตรี. ประจำแผนก หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน. สัมภาษณ์. กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

ปวิช บำรุงศรี, นาวาโท. หัวหน้ากำลังสำรอง กองกำลังสำรอง สำนักงานเลขาธิการ คณะกรรมการกำลังพลสำรอง กรมการสรรพกำลังกลาโหม. สัมภาษณ์. มีนาคม ๒๕๖๕

พีรสร คงปิ่น, นาวาเอก. รองผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน สำนักบริหารกำลังพล กรมกำลังพลทหารเรือ. สัมภาษณ์. กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

ภิญโญ ทิฆัมพรธีรวงศ์, นาวาโท. หัวหน้ากำลังพลสำรอง กองกำลังพล กองบัญชาการ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน. สัมภาษณ์. กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

วิรัตน์ ดุสิตา, นาวาอากาศเอก. ผู้อำนวยการกองแผนไซเบอร์ ศูนย์ไซเบอร์ กรมเทคโนโลยีสารสนเทศและอวกาศกลาโหม. สัมภาษณ์. มีนาคม ๒๕๖๕

สมพร รื่นญาติ, พันเอก. ผู้อำนวยการกองกำลังสำรอง สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการกำลังพลสำรอง กรมการสรรพกำลังกลาโหม. สัมภาษณ์. กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

สมพล ปะละไทย, พันเอก. รองเสนาธิการหน่วยบัญชาการรักษาดินแดน. สัมภาษณ์. กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕
 สาธิต แก่นสิงห์, พันเอก. ผู้อำนวยการกองตรวจรักษาและเวชกรรมป้องกัน สำนักงานแพทย์
 สำนักงานสนับสนุน สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม. สัมภาษณ์. มีนาคม ๒๕๖๕
 สุรินทร์ กุหลาบ, พันโท. หัวหน้าแผนก หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน. สัมภาษณ์. กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

กฎหมาย

“พระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. ๒๕๕๘”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๑๒๗ ก, ๓๐
 ธันวาคม ๒๕๕๘, หน้า ๘ - ๑๓.
 “พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๒๕
 ตอนที่ ๒๖ ก, ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑, หน้า ๓๘ และ ๔๓.
 “พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๔๗”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๓,
 ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗, หน้า ๒๑๘ - ๒๑๙.

เอกสารที่ไม่ตีพิมพ์

การสรรพกำลังกลาโหม, กรม. “ขออนุมัติหน่วยกำลังพลสำรองของ สป. และกรอบการดำเนินการ
 พัฒนากิจการกำลังพลสำรองของ สป.”. ๒๕๖๒.
 การสรรพกำลังกลาโหม, กรม. “บทความการดำเนินงานที่สำคัญด้านการกำลังสำรอง เกี่ยวกับการ
 จัดการแสดงศักยภาพของกำลังพลสำรอง ๓ เหล่าทัพ”. ๒๕๖๓.
 การสรรพกำลังกลาโหม, กรม. “แผนแม่บทการพัฒนากิจการกำลังพลสำรองของกระทรวงกลาโหม
 พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔”. ๒๕๕๙.
 คณะปฏิวัติ, “ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖”. ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๕.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

“กองทัพอากาศ เรียกกำลังพลสำรองเหล่าแพทย์เข้าปฏิบัติราชการ เพื่อรองรับสถานการณ์การแพร่
 ระบาดของ COVID-19”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://rtaf.mi.th/RTAFNews/Pages/A20200415.aspx>, ๒๕๖๓.
 ชลชาติ พหุโล และ วิไลวรรณ วรคามิน. “KM 01 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์”.
 (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.hrdbridge.com/16925512/km-01-แนวคิด-ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์>, ๒๕๖๕.

ธิดารัตน์ เทพรัตน์. “Change Management : การบริหารการเปลี่ยนแปลง”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://thidarat00.wordpress.com/2012/03/01/change-management-การบริหารการเปลี่ยนแปลง/>, ๒๕๕๕.

“นโยบายเร่งด่วนของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม Immediate Policy of the Minister of Defence ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.mod.go.th/File/PolicyMOD65th.aspx>, ๒๕๖๕.

“แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://61.7.151.244/moodle/mod/resource/view.php?id=15724>, ๒๕๖๕.

บุญชัย มูลธาร. “ทฤษฎีแรงจูงใจของ Herzberg”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://jokernum.blogspot.com/2013/07/herzberg.html>, ๒๕๕๖.

“เปิดประวัติ “จ.อ.สมาน” หน่วยซีลผู้สละชีพ ณ ถ้ำหลวง”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.newtv.co.th/news/18079>, ๒๕๖๑.

“สมาน กุนัน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : https://th.wikipedia.org/wiki/สมาน_กุนัน, ๒๕๖๕.

ภาษาต่างประเทศ

Electronic Data Base

BBC News. “k to Create New Cyber Defence Force”. (Online). Available : gopher://cacm.acm.org/news/168285-k-to-create-new-cyber-defence-force/fulltext?mobile=false, 2013.

Cox, Matthew. “Army Deploys Reserve Medical Specialists to Aid Overwhelmed City Hospitals”. (Online). Available : gopher://www.military.com/daily-news/2020/04/14/army-deploys-reserve-medical-specialists-aid-overwhelmed-city-hospitals.html, 2020.

Dacuma, Mary. “Medical specialist saves lives, lifts morale in Iraq”. (Online). Available : gopher://news.usc.edu/107035/medical-specialist-saves-lives-lifts-morale-in-iraq/, 2016.

Martinez, Anthony. (Online). Available : gopher://www.usar.army.mil/ARCG/Photo-Page/igphoto/2001833478/, 2017.

- Russell, Melissa. "Medical specialist saves lives, lifts morale in Iraq". (Online). Available :
[gopher ://www.usar.army.mil/News/News-Display/Article/1659214/army-reserve-capabilities-during-disasters/](http://www.usar.army.mil/News/News-Display/Article/1659214/army-reserve-capabilities-during-disasters/), 2018.
- U.S. Army Reserve. (Online). Available : [gopher ://www.usar.army.mil/ARCG/Photo-Page/igphoto/2001833478/](http://www.usar.army.mil/ARCG/Photo-Page/igphoto/2001833478/), 2017.

ภาคผนวก

ผนวก ก

พระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. ๒๕๕๘

เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๑๒๗ ก หน้า ๕
ราชกิจจานุเบกษา ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๘

พระราชบัญญัติ
กำลังพลสำรอง
พ.ศ. ๒๕๕๘

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘
เป็นปีที่ ๗๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยกำลังพลสำรอง

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. ๒๕๕๘”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“กำลังพลสำรอง” หมายความว่า บุคคลซึ่งเป็นกำลังสำรองประเภทหนึ่งตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหมที่มีการบรรจุในบัญชีบรรจุกำลังตามพระราชบัญญัตินี้

“กิจการกำลังพลสำรอง” หมายความว่า การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเตรียมและการใช้กำลังพลสำรอง เช่น การบรรจุและการใช้กำลังพลสำรอง การผลิตกำลังพลสำรอง การฝึกศึกษากำลังพลสำรอง การควบคุมกำลังพลสำรอง และการเรียกกำลังพลสำรองหรือการระดมพล

“บัญชีบรรจุกำลัง” หมายความว่า บัญชีแสดงรายชื่อและตำแหน่งหน้าที่ตามอัตราการจัดของหน่วยทหาร

“หน่วยทหาร” หมายความว่า หน่วยทหารตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม
 “นายจ้าง” หมายความว่า นายจ้างตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน
 “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
 “รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ในกรณีที่มีพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง กฎ ข้อบังคับ หรือระเบียบใดบัญญัติถึงสิทธิหรือหน้าที่ในการรับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพร้อม และในการระดมพลตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร ให้การรับราชการทหารดังกล่าวหมายความถึงการรับราชการทหารของกำลังพลสำรองตามพระราชบัญญัตินี้ และหมายความรวมถึงการลาเพื่อปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย ทั้งนี้ เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้ ได้กำหนดสิทธิหรือหน้าที่ของกำลังพลสำรองไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวง ข้อบังคับ และระเบียบ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการกำลังพลสำรอง

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการกำลังพลสำรอง” เรียกโดยย่อว่า “คกส.” ประกอบด้วย

- (๑) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ
- (๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นรองประธานกรรมการ
- (๓) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนสิบเก้าคน ได้แก่ ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงการคลัง

ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนกลาโหม เจ้ากรมเสมียนตรา เจ้ากรมพระธรรมนูญ เจ้ากรมกำลังพลทหาร เจ้ากรมยุทธการทหาร และผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการรักษาดินแดน

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งตามข้อเสนอแนะของกรรมการตาม (๓) จำนวนไม่เกินห้าคน

ในกรณีที่มีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม ให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมอบหมาย เป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง

ให้เจ้ากรมการสรรพกำลังกลาโหมเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้เจ้ากรมกำลังพลทหารบก เจ้ากรมกำลังพลทหารเรือ และเจ้ากรมกำลังพลทหารอากาศ เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี

เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่ง หากยังมีได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

มาตรา ๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก

(๔) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๖) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกแม้จะมีการรอกการลงโทษ เว้นแต่เป็นการรอกการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๙ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ หรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว เว้นแต่วาระที่เหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปพ้นจากตำแหน่ง ให้ คกส. ประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดที่มีอยู่จนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๐ ให้ คกส. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะนโยบายเกี่ยวกับกิจการกำลังพลสำรองและการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวกับกำลังพลสำรอง

(๒) กำหนดแนวทางการปฏิบัติและการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับกิจการกำลังพลสำรอง

(๓) เสนอแนะแผนการพัฒนากิจการกำลังพลสำรองและกำลังสำรองอื่น ๆ

(๔) เสนอแนะการกำหนดสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ให้แก่กำลังพลสำรองและนายจ้างที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนให้ลูกจ้างซึ่งเป็นกำลังพลสำรองเข้ารับราชการทหารตามพระราชบัญญัตินี้

(๑) กรณีการเข้าเป็นกำลังพลสำรองตามมาตรา ๑๕ (๑) ให้บรรจุรายชื่อลงในบัญชีบรรจุกำลังของหน่วยทหารที่กำลังพลสำรองแจ้งความประสงค์

(๒) กรณีการเข้าเป็นกำลังพลสำรองตามมาตรา ๑๕ (๒) ให้บรรจุรายชื่อลงในบัญชีบรรจุกำลังของหน่วยทหารตามภูมิสำเนาทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร

หลักเกณฑ์และวิธีการบรรจุรายชื่อกำลังพลสำรองในบัญชีบรรจุกำลัง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับ

เมื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้กำลังพลสำรองทราบ

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่มีการบรรจุรายชื่อกำลังพลสำรองผู้ใดลงในบัญชีบรรจุกำลังของหน่วยทหารต่างไปจากสังกัดหน่วยทหารตามภูมิสำเนาทหาร ให้หน่วยทหารที่กำลังพลสำรองมีรายชื่อบรรจุอยู่แจ้งการบรรจุรายชื่อของกำลังพลสำรองให้หน่วยทหารตามภูมิสำเนาทหารซึ่งกำลังพลสำรองผู้นั้นสังกัดอยู่ทราบ

มาตรา ๑๘ เพื่อประโยชน์แก่การดำเนินการกำลังพลสำรอง ในกรณีที่กำลังพลสำรองผู้ใดประสงค์จะขอเปลี่ยนการบรรจุรายชื่อในบัญชีบรรจุกำลังของหน่วยทหารหนึ่งไปอีกหน่วยทหารหนึ่ง พนักงานเจ้าหน้าที่อาจพิจารณาอนุญาตให้ดำเนินการได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ต้องได้รับความยินยอมจากหน่วยทหารที่กำลังพลสำรองประสงค์จะไปบรรจุรายชื่อในบัญชีบรรจุกำลังของหน่วยทหารดังกล่าว

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๖ วรรคสาม และมาตรา ๑๗ โดยอนุโลม

มาตรา ๑๙ ให้กำลังพลสำรองพ้นจากการเป็นกำลังพลสำรองเมื่อ

(๑) ครบกำหนดเวลาการเป็นกำลังพลสำรองตามที่กำหนดในกฎกระทรวงซึ่งออกตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง

(๒) เข้ารับราชการทหารตามมาตรา ๓๐

(๓) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ส่วนที่ ๒

หน้าที่กำลังพลสำรอง

มาตรา ๒๐ กำลังพลสำรองมีหน้าที่เข้ารับราชการทหารในการเรียกกำลังพลสำรองเพื่อตรวจสอบเพื่อฝึกวิชาทหาร เพื่อปฏิบัติราชการ หรือเพื่อทดลองความพร้อม และในการระดมพล

การเข้ารับราชการทหารตามวรรคหนึ่ง ให้กำลังพลสำรองมีอำนาจหน้าที่ตามชั้นยศและตำแหน่งเช่นเดียวกับทหารประจำการและทหารกองประจำการ แล้วแต่กรณี

การแต่งตั้งและการเลื่อนยศของกำลังพลสำรอง ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยศพทหาร การผ่อนผันให้กำลังพลสำรองไม่ต้องเข้ารับราชการทหารตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๑ การเรียกกำลังพลสำรองเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร เพื่อปฏิบัติราชการ หรือเพื่อทดลองความพร้อมพร้อม ให้กระทำตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับ

มาตรา ๒๒ การเรียกกำลังพลสำรองเพื่อตรวจสอบ ให้กระทำได้เพื่อเรียกกำลังพลสำรอง เข้ารับการตรวจสอบสภาพ ตรวจสอบบัญชีเตรียมกำลังพลสำรอง และซักซ้อมระเบียบการ เพื่อประโยชน์ ในการเตรียมความพร้อมในการเรียกกำลังพลสำรองเพื่อฝึกวิชาทหาร เพื่อปฏิบัติราชการ หรือเพื่อทดลอง ความพร้อมพร้อม และในการระดมพล

มาตรา ๒๓ การเรียกกำลังพลสำรองเพื่อฝึกวิชาทหาร ให้กระทำได้เพื่อเรียกกำลังพลสำรอง เข้ารับการฝึก ศึกษา หรือทบทวนวิชาทหาร เพื่อให้มีความรู้ความสามารถพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

มาตรา ๒๔ การเรียกกำลังพลสำรองเพื่อปฏิบัติราชการ ให้กระทำได้ในกรณีจำเป็นเพื่อเรียก กำลังพลสำรองเข้าปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม ในการปฏิบัติการกิจที่ต้องใช้ ความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นการเฉพาะ หรือเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

การเรียกกำลังพลสำรองเพื่อปฏิบัติราชการตามวรรคหนึ่ง ต้องกระทำการชั่วคราวและเท่าที่จำเป็น สำหรับการปฏิบัติการกิจตามที่มีคำสั่งเรียกเท่านั้น

มาตรา ๒๕ การเรียกกำลังพลสำรองเพื่อทดลองความพร้อมพร้อม ให้กระทำได้เพื่อเรียก กำลังพลสำรองเข้ารับการทดสอบแผนหรือเตรียมรับสถานการณ์ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามแผนที่กำหนด

มาตรา ๒๖ การระดมพล ให้กระทำได้ในเวลาที่มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศ ใช้กฎอัยการศึก หรือกรณีที่มีการรบหรือการสงคราม จนถึงขั้นที่ต้องมีการระดมสรรพกำลังของชาติ

การระดมพล ให้กระทำได้โดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๒๗ กำลังพลสำรองตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ได้รับยกเว้นการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพร้อมพร้อม และการระดมพลตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร และให้การดำเนินการในเรื่องดังกล่าวเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๒๘ ให้กระทรวงกลาโหมมีอำนาจหน้าที่จัดเตรียม อำนาจการ และดำเนินการ ในกิจการกำลังพลสำรอง ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับ

มาตรา ๒๙ กำลังพลสำรองซึ่งถูกเรียกเข้ารับราชการทหารตามมาตรา ๒๐ ถ้าไม่มาหรือ มาแต่ไม่เข้ารับราชการทหาร หรือไม่อยู่นอกว่าการรับราชการทหารแล้วเสร็จ ให้ถือว่ากำลังพลสำรองนั้น หลีกเลียงชัดเจนไม่เข้ารับราชการทหาร เว้นแต่

- (๑) ข้าราชการซึ่งได้รับคำสั่งของผู้บังคับบัญชาโดยปัจจุบันทันด่วนให้ไปราชการอันสำคัญยิ่งหรือไปราชการต่างประเทศโดยคำสั่งของเจ้ากระทรวง
- (๒) นักเรียนซึ่งออกไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (๓) ข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในสถานที่ราชการ หรือโรงงานอื่นใด ในระหว่างที่มีการรบหรือการสงคราม อันเป็นอุปกรณีในการรบหรือการสงครามและอยู่ในความควบคุมของกระทรวงกลาโหม
- (๔) บุคคลซึ่งกำลังปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยทหารในราชการสนาม
- (๕) เกิดเหตุสุดวิสัย
- (๖) ป่วยไม่สามารถจะมาได้ โดยให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้มาแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในวันที่เรียกเข้ารับราชการทหาร
- (๗) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- กรณีตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) ต้องได้รับการผ่อนผันเฉพาะคราวจากรัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๓๐ กระทรวงกลาโหมอาจรับสมัครกำลังพลสำรองเพื่อทำหน้าที่ทหารเป็นการชั่วคราวได้ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการทหาร

กำลังพลสำรองที่เข้ารับราชการทหารตามวรรคหนึ่ง ให้พ้นจากการเป็นกำลังพลสำรองตามพระราชบัญญัตินี้

ส่วนที่ ๓
การแจ้ง

มาตรา ๓๑ การแจ้งการบรรจุรายชื่อกำลังพลสำรองตามมาตรา ๑๖ วรรคสาม การเรียกกำลังพลสำรอง หรือการระดมพล ให้ทำเป็นหนังสือแจ้งหรือคำสั่งเรียก แล้วแต่กรณี โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งหนังสือหรือคำสั่งดังกล่าวทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับให้กำลังพลสำรอง ณ สถานที่ติดต่อ ดังต่อไปนี้

(๑) กำลังพลสำรองตามมาตรา ๑๕ (๑) ให้แจ้ง ณ สถานที่ที่กำลังพลสำรองระบุไว้ในขณะสมัครเข้าเป็นกำลังพลสำรอง

(๒) กำลังพลสำรองตามมาตรา ๑๕ (๒) ให้แจ้ง ณ สถานที่ที่มีการส่งหมายเรียกพลหรือคำสั่งเรียกพลตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร

การแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่ากำลังพลสำรองได้รับหนังสือแจ้งหรือคำสั่งเรียกแล้ว เมื่อครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ

นอกจากการส่งหนังสือแจ้งหรือคำสั่งเรียกตามวิธีการในวรรคหนึ่ง พนักงานเจ้าหน้าที่อาจนำส่งหนังสือแจ้งหรือคำสั่งเรียกให้แก่กำลังพลสำรองโดยตรงได้

หน้า ๑๒
เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๑๒๗ ก ราชกิจจานุเบกษา ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๘

มาตรา ๓๒ ในกรณีที่ไม่อาจดำเนินการแจ้งตามวิธีการที่กำหนดในมาตรา ๓๑ ได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปิดหนังสือแจ้งหรือคำสั่งเรียกนั้นไว้ในที่ที่เห็นได้ง่าย ณ สถานที่ตามมาตรา ๓๑ เว้นแต่ในกรณีที่มีผลกระทบ การแจ้งคำสั่งดังกล่าวให้กระทำโดยวิธีอื่นใดเพื่อให้กำลังพลสำรองรับทราบคำสั่งได้อย่างสะดวกและชัดเจน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่ากำลังพลสำรองได้รับหนังสือแจ้งหรือคำสั่งเรียกเมื่อครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันปิดหนังสือแจ้งหรือคำสั่งเรียก หรือวันที่ถือว่าได้รับคำสั่งเรียกตามที่กำหนดในกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่ง แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่กำลังพลสำรองประสงค์จะเปลี่ยนแปลงสถานที่ติดต่อตามมาตรา ๓๑ ให้กำลังพลสำรองแจ้งไปยังหน่วยทหารที่ตนมีรายชื่อบรรจุอยู่ตามแบบที่กำหนดในข้อบังคับ และเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับแจ้งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวแล้ว ให้ถือว่าสถานที่ดังกล่าวเป็นสถานที่ติดต่อ

มาตรา ๓๔ กำลังพลสำรองผู้ใดเปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุล หรือแก้ไขเลขประจำตัวประชาชน ให้ผู้นั้นแจ้งการเปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุลหรือการแก้ไขเลขประจำตัวประชาชนไปยังหน่วยทหารที่ตนมีรายชื่อบรรจุอยู่ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุล หรือแก้ไขเลขประจำตัวประชาชน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับ

หมวด ๓
วินัย

มาตรา ๓๕ กำลังพลสำรองที่เข้ารับราชการทหารตามมาตรา ๒๐ ต้องอยู่ในวินัยทหารตามกฎหมายว่าด้วยวินัยทหาร เช่นเดียวกับทหารประจำการหรือทหารกองประจำการ แล้วแต่กรณี

หมวด ๔
สิทธิประโยชน์

มาตรา ๓๖ กำลังพลสำรองมีสิทธิได้รับค่าตอบแทน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าอาหาร ค่าพาหนะ ค่าเช่าที่พัก การรักษาพยาบาล และสิทธิประโยชน์อื่น ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

หมวด ๕
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๓๗ กำลังพลสำรองผู้ใดหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนไม่มาหรือมาแต่ไม่เข้ารับราชการทหารในการเรียกกำลังพลสำรองเพื่อตรวจสอบตามมาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กำลังพลสำรองผู้ใดหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนไม่มาหรือมาแต่ไม่เข้ารับราชการทหารในการเรียกกำลังพลสำรองเพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อปฏิบัติราชการ หรือเพื่อทดลองความพร้อม หรือในการระดมพลตามมาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปี

มาตรา ๓๘ กำลังพลสำรองผู้ใดหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนไม่อยู่รับราชการทหารตามมาตรา ๒๐ จนครบกำหนดเวลาตามที่กำหนดในคำสั่งเรียกโดยมิได้รับอนุญาต หรือไม่มาปฏิบัติราชการเมื่อพ้นกำหนดอนุญาตแล้ว ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดฐานหนีราชการและต้องระวางโทษตามกฎหมายว่าด้วยอาญาทหาร และให้นำบทบัญญัติตามกฎหมายว่าด้วยอาญาทหารในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจลงทัณฑ์ในความผิดต่อวินัยทหารมาใช้บังคับแก่การกระทำความผิดนี้

มาตรา ๓๙ กำลังพลสำรองในบัญชีบรรจุกำลังผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๐ นายจ้างผู้ใดไม่จ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างซึ่งเป็นกำลังพลสำรองในวันลาเพื่อรับราชการทหารตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๑ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการกำลังพลสำรองประกอบด้วยกรรมการตามมาตรา ๖ (๑) (๒) (๓) วรยศสอง และวรยศสาม เพื่อปฏิบัติหน้าที่เท่าที่จำเป็นไปพลางก่อน จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๖ (๔) ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๔๒ ในวาระเริ่มแรก การรับบุคคลเข้าเป็นกำลังพลสำรองตามมาตรา ๑๕ ให้กระทำได้เมื่อพ้นสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๔๓ ให้นำกฎกระทรวง กฎ ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน ประกาศ คำสั่ง หรือมติของสภากลาโหมในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดให้ทหารกองเกินและทหารกองหนุนมีหน้าที่เข้ารับราชการทหารในการเรียกพลหรือระดมพล ที่ออกตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ มาใช้บังคับกับการรับราชการทหารของกำลังพลสำรองตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีการออกกฎกระทรวง ข้อบังคับ หรือระเบียบ ตามพระราชบัญญัตินี้ขึ้นใช้บังคับ

การดำเนินการออกกฎกระทรวง ข้อบังคับ หรือระเบียบตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากไม่สามารถดำเนินการได้ให้รัฐมนตรีรายงานเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

ผนวก ข
ระเบียบกระทรวงกลาโหม
ว่าด้วยสิทธิประโยชน์ของกำลังพลสำรอง พ.ศ. ๒๕๕๙

หน้า ๑
เล่ม ๑๓๓ ตอนพิเศษ ๒๓๗ ง ราชกิจจานุเบกษา ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๙

ระเบียบกระทรวงกลาโหม
ว่าด้วยสิทธิประโยชน์ของกำลังพลสำรอง
พ.ศ. ๒๕๕๙

โดยที่เป็นการสมควรให้มีระเบียบว่าด้วยสิทธิประโยชน์ของกำลังพลสำรอง
อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. ๒๕๕๘
กระทรวงกลาโหมโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยสิทธิประโยชน์ของกำลังพลสำรอง
พ.ศ. ๒๕๕๙”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ปลัดกระทรวงกลาโหมรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความ และ
วินิจฉัยปัญหาหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

๔.๑ “สิทธิประโยชน์” หมายความว่า สิทธิที่กำลังพลสำรองได้รับในรูปของตัวเงิน
และมีใช้ตัวเงิน

๔.๒ “กำลังพลสำรอง” หมายความว่า บุคคลซึ่งเป็นกำลังพลสำรองประเภทหนึ่ง
ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหมที่มีการบรรจุในบัญชีบรรจุกำลังตามกฎหมาย
ว่าด้วยกำลังพลสำรอง ซึ่งประกอบด้วย กำลังพลสำรองพร้อมใช้งาน และกำลังพลสำรองเตรียมพร้อม

๔.๓ “กำลังพลสำรองพร้อมใช้งาน” หมายความว่า กำลังพลสำรองที่มีรายชื่อ
อยู่ในบัญชีบรรจุกำลัง คราวละ ๖ ปี

๔.๔ “กำลังพลสำรองเตรียมพร้อม” หมายความว่า กำลังพลสำรองพร้อมใช้งาน
ที่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีบรรจุกำลังครบระยะเวลาที่กำหนดและเป็นกำลังพลสำรองเตรียมพร้อม
อีกระยะเวลาไม่เกิน ๖ ปี

๔.๕ “รับราชการทหาร” หมายความว่า การเข้ารับราชการทหารของกำลังพลสำรอง
ในการเรียกกำลังพลสำรอง เพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร เพื่อปฏิบัติราชการ หรือเพื่อทดลองความพร้อม
และในการระดมพล ตามกฎหมายว่าด้วยกำลังพลสำรอง

๔.๖ “ส่วนราชการ” หมายความว่า สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กองบัญชาการ
กองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ

หน้า ๒

เล่ม ๑๓๓ ตอนพิเศษ ๒๓๗ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๙

๔.๗ “หน่วยกำลังพลสำรอง” หมายความว่า หน่วยทหารที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยจัดทำบัญชีบรรจุกำลัง หรือหน่วยรับการบรรจุ หรือหน่วยฝึกกำลังพลสำรอง หรือหน่วยรับพล หรือหน่วยเรียกพลที่มีการบรรจุรายชื่อทหารประจำการ ทหารกองประจำการ และกำลังพลสำรองลงในบัญชีบรรจุกำลังให้ครบอัตราเต็ม

๔.๘ “หน่วยทหาร” หมายความว่า หน่วยทหารตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม

๔.๙ “ค่าตอบแทน” หมายความว่า เงินตอบแทนที่จ่ายให้กับกำลังพลสำรองที่มีรายชื่อบรรจุอยู่ในบัญชีบรรจุกำลังและเข้ารับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยกำลังพลสำรอง

๔.๑๐ “ค่าเบี้ยเลี้ยง” หมายความว่า เงินที่จ่ายให้กับกำลังพลสำรองที่เข้ารับราชการทหารในการเดินทางจากที่อยู่ ที่พัก หรือสถานที่ปฏิบัติงานมายังหน่วยกำลังพลสำรองในวันรายงานตัว และวันเดินทางกลับจากหน่วยกำลังพลสำรองไปยังที่อยู่ ที่พัก หรือสถานที่ปฏิบัติงาน

๔.๑๑ “ค่าอาหาร” หมายความว่า เงินที่จ่ายเพื่อใช้ประกอบเลี้ยงให้กับกำลังพลสำรองที่เข้ารับราชการทหาร

๔.๑๒ “ค่าพาหนะ” หมายความว่า ค่าใช้จ่ายในการเดินทางในลักษณะเหมาจ่ายของกำลังพลสำรองจากที่อยู่ ที่พัก หรือสถานที่ปฏิบัติงาน มายังหน่วยกำลังพลสำรองหรือหน่วยทหารตามคำสั่งราชการกำหนด และจากหน่วยกำลังพลสำรองหรือหน่วยทหารตามคำสั่งราชการกำหนดไปยังที่อยู่ ที่พัก หรือสถานที่ปฏิบัติงาน

๔.๑๓ “ค่าเช่าที่พัก” หมายความว่า ค่าใช้จ่ายในการเช่าห้องพักในโรงแรมหรือที่พักแรม

๔.๑๔ “การรักษาพยาบาล” หมายความว่า สิทธิการได้รับการรักษาพยาบาลของกำลังพลสำรองในสถานพยาบาล

หมวด ๒

ค่าตอบแทน

ข้อ ๕ การจ่ายค่าตอบแทนให้กับกำลังพลสำรอง

๕.๑ หลักเกณฑ์

๕.๑.๑ ให้จ่ายค่าตอบแทนให้กับกำลังพลสำรอง ดังนี้

๕.๑.๑.๑ กำลังพลสำรองพร้อมใช้งานของหน่วยกำลังพลสำรองที่เข้ารับราชการทหารตามแผนหรือคำสั่งเรียกกำลังพลสำรองเข้ารับราชการทหาร ประจำปี

๕.๑.๑.๒ กำลังพลสำรองพร้อมใช้งาน ที่เข้ารับราชการทหารเพื่อปฏิบัติราชการ เพื่อทดลองความพร้อม และในการระดมพล

๕.๑.๑.๓ กำลังพลสำรองเตรียมพร้อมที่เข้ารับราชการทหารในการระดมพล

๕.๑.๒ ให้จ่ายในอัตราเดียวกับทหารประจำการหรือทหารกองประจำการ ตามบัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ และนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม ที่แนบท้ายพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๒๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยคำนวณตามเกณฑ์ การจ่ายเงินเดือนข้าราชการซึ่งมีสิทธิได้รับเงินเดือนไม่เต็มเดือน ตั้งแต่วันที่มิสิทธิได้รับเงินเดือนในเดือนนั้น โดยอนุโลม

๕.๑.๓ กำลังพลสำรองที่เคยเป็นทหารประจำการ หรือทหารกองประจำการ ให้คำนวณจากเงินเดือนในเดือนสุดท้ายก่อนออกจากราชการ ทั้งนี้ หากกำลังพลสำรองดังกล่าวข้างต้น ได้รับการแต่งตั้งยศ การเลื่อนยศ และเลื่อนฐานะ การจ่ายค่าตอบแทนให้คำนวณจากอัตราเงินเดือนของชั้นยศ ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการทหารและการให้ ได้รับเงินเดือนโดยอนุโลม

๕.๑.๔ กำลังพลสำรองที่ไม่เคยเป็นทหารกองประจำการ หรือทหารประจำการ ให้คำนวณจากอัตราเงินเดือนของชั้นยศ ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบรรจุบุคคลเข้ารับราชการ เป็นข้าราชการทหารและการให้ได้รับเงินเดือน

๕.๑.๕ การจ่ายค่าตอบแทนไม่ใช่บังคับกับกำลังพลสำรอง ซึ่งเป็นข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างประจำ หรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานในหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น และเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ โดยให้ได้รับ เงินเดือนจากต้นสังกัดเดิม ตลอดระยะเวลาที่เข้ารับราชการทหาร

๕.๒ วิธีการจ่าย

๕.๒.๑ ให้หน่วยกำลังพลสำรองหรือหน่วยทหารตามเป็นส่วนราชการกำหนด เป็นผู้เบิกจ่ายให้กับกำลังพลสำรองที่เข้ารับราชการทหาร

๕.๒.๒ ให้จ่ายค่าตอบแทนตั้งแต่วันที่มารายงานตัวจนถึงวันที่ครบกำหนดเวลา รับราชการทหารตามคำสั่งเรียกกำลังพลสำรองเข้ารับราชการทหาร

๕.๒.๓ ให้จ่ายในวันสุดท้าย ตามที่กำหนดไว้ในคำสั่งเรียกกำลังพลสำรอง เข้ารับราชการทหาร หรือกรณีที่มีการเรียกกำลังพลสำรองเข้ารับราชการทหารเกินกว่า ๑๕ วัน ให้แบ่งจ่าย ตามที่ส่วนราชการกำหนด

หมวด ๓

ค่าเบี้ยเลี้ยง

ข้อ ๖ การจ่ายเบี้ยเลี้ยงให้กำลังพลสำรอง

๖.๑ หลักเกณฑ์ ให้จ่ายในอัตรา ๒๔๐ บาทต่อเที่ยวต่อคน

๖.๒ วิธีการจ่าย

หน้า ๔

เล่ม ๑๓๓ ตอนพิเศษ ๒๓๗ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๙

๖.๒.๑ ให้หน่วยกำลังพลสำรองหรือหน่วยทหารตามที่ส่วนราชการกำหนด เป็นผู้เบิกจ่ายให้กับกำลังพลสำรองที่เข้ารับราชการทหาร

๖.๒.๒ ให้จ่ายในวันสุดท้ายตามที่กำหนดไว้ในคำสั่งเรียกกำลังพลสำรองเข้ารับราชการทหาร

หมวด ๔

ค่าอาหาร

ข้อ ๗ การจ่ายค่าอาหารให้กำลังพลสำรอง

๗.๑ หลักเกณฑ์ ให้จ่ายในอัตรา ๒๔๐ บาทต่อวันต่อคน

๗.๒ วิธีการจ่าย

ให้หน่วยกำลังพลสำรองหรือหน่วยทหารตามที่ส่วนราชการกำหนด เป็นผู้เบิกจ่ายให้กับกำลังพลสำรองที่เข้ารับราชการทหาร

หมวด ๕

ค่าพาหนะ

ข้อ ๘ การจ่ายค่าพาหนะให้กำลังพลสำรอง

๘.๑ หลักเกณฑ์ ให้จ่ายในอัตรา ๕๐๐ บาทต่อเที่ยวต่อคน

๘.๒ วิธีการจ่าย

๘.๒.๑ ให้หน่วยกำลังพลสำรองหรือหน่วยทหารตามที่ส่วนราชการกำหนด เป็นผู้เบิกจ่ายให้กับกำลังพลสำรองที่เข้ารับราชการทหาร

๘.๒.๒ ให้จ่ายในวันสุดท้าย ตามที่กำหนดไว้ในคำสั่งเรียกกำลังพลสำรองเข้ารับราชการทหาร

หมวด ๖

ค่าเช่าที่พัก

ข้อ ๙ การจ่ายค่าเช่าที่พักให้กำลังพลสำรอง

๙.๑ หลักเกณฑ์ ให้จ่ายตามอัตราของทหารประจำการ หรือทหารกองประจำการ ตามพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๒๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยอนุโลม

๙.๒ วิธีการจ่าย ให้หน่วยกำลังพลสำรองหรือหน่วยทหารตามที่ส่วนราชการ กำหนดเป็นผู้เบิกจ่ายให้กับกำลังพลสำรองที่เข้ารับราชการทหาร ในกรณีที่ส่วนราชการไม่สามารถจัดที่พักให้

เล่ม ๑๓๓ ตอนพิเศษ ๒๓๗ ง ราชกิจจานุเบกษา ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๙

หน้า ๕
หมวด ๗
การรักษาพยาบาล

ข้อ ๑๐ กำลังพลสำรองพร้อมใช้งาน และกำลังพลสำรองเตรียมพร้อม ที่เข้ารับราชการทหาร ให้ได้รับการรักษาพยาบาลตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการตรวจและรักษาพยาบาล พ.ศ. ๒๕๐๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม นอกเหนือจากสิทธิการรักษาพยาบาลที่กำลังพลสำรองมีสิทธิอยู่เดิม

ข้อ ๑๑ วิธีการจ่าย ให้ส่วนราชการกำหนดวิธีการจ่ายโดยปฏิบัติตามการเบิกจ่าย ค่ารักษาพยาบาลของทหารประจำการ หรือทหารกองประจำการโดยอนุโลม

หมวด ๘
สิทธิประโยชน์อื่น

ข้อ ๑๒ กำลังพลสำรองอาจได้รับสิทธิประโยชน์อื่น อย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมาย หรือระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการนั้น แล้วแต่กรณี ดังนี้

- ๑๒.๑ เครื่องแต่งกาย
- ๑๒.๒ การแต่งตั้งยศ การเลื่อนยศ และการเลื่อนฐานะ
- ๑๒.๓ การขอใช้สวัสดิการของส่วนราชการ
- ๑๒.๔ ทุนการศึกษา
- ๑๒.๕ การขอกองทหารเกียรติยศ
- ๑๒.๖ คະแนนเพิ่มพิเศษ กรณีสอบบรรจุเข้าเป็นทหารประจำการ
- ๑๒.๗ การรับเงินช่วยเหลือกรณีเสียชีวิต พิการ หรือทุพพลภาพ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙
พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ผนวก ค

บทสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกำลังพล
สำรอง จำนวนรวม ๑๑ คน ประกอบด้วย

๑. ผู้ที่ศึกษาหรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับกำลังพลสำรอง จำนวน ๗ คน ได้แก่
  - ๑.๑ พลเอก ดร.ณ. ยุทธวงษ์สุข อายุ ๖๙ ปี
อาชีพ ข้าราชการบำนาญ
ตำแหน่ง อดีตรองเจ้ากรมการสรรพกำลังกลาโหม
  - ๑.๒ พันเอก สมพร รื่นญาติ อายุ ๕๘ ปี
อาชีพ ข้าราชการทหาร
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองกำลังสำรอง สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการ
กำลังพลสำรอง กรมการสรรพกำลังกลาโหม
  - ๑.๓ พันเอก สมพล ปะละไทย อายุ ๕๕ ปี
อาชีพ ข้าราชการทหาร
ตำแหน่ง รองเสนาธิการหน่วยบัญชาการรักษาดินแดน
  - ๑.๔ นาวาเอก พีร์ศร คงปิ่น อายุ ๕๑ ปี
อาชีพ ข้าราชการทหาร
ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน สำนักงานบริหารกำลังพล
กรมกำลังพลทหารเรือ
  - ๑.๕ พันโท สุรินทร์ กุหลาบ อายุ ๕๘ ปี
อาชีพ ข้าราชการทหาร
ตำแหน่ง หัวหน้าแผนก หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน
  - ๑.๖ นาวาโท ปวิช บำรุงศรี อายุ ๔๗ ปี
อาชีพ ข้าราชการทหาร
ตำแหน่ง หัวหน้ากำลังสำรอง กองกำลังสำรอง สำนักงานเลขาธิการ
คณะกรรมการกำลังพลสำรอง กรมการสรรพกำลังกลาโหม
  - ๑.๗ ร้อยตรี ปรินทร สารบูรณ์ อายุ ๓๙ ปี
อาชีพ ข้าราชการทหาร
ตำแหน่ง ประจำแผนก หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน

๒. ผู้บังคับบัญชาของหน่วยกำลังพลสำรอง จำนวน ๒ คน ได้แก่

๒.๑ พันเอก สาธิต แก่นสิงห์ อายุ ๕๕ ปี

อาชีพ ข้าราชการทหาร

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองตรวจรักษาและเวชกรรมป้องกัน สำนักงานแพทย์
สำนักงานสนับสนุน สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

๒.๒ นาวาอากาศเอก วิรัตน์ ดุสิตา อายุ ๔๖ ปี

อาชีพ ข้าราชการทหาร

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองแผนไซเบอร์ ศูนย์ไซเบอร์ กรมเทคโนโลยีสารสนเทศ
และอวกาศกลาโหม

๓. ครูฝึกของหน่วยกำลังพลสำรอง จำนวน ๑ คน ได้แก่

- นาวาโท ภิญญู ทิฆัมพรธีรวงศ์ อายุ ๔๐ ปี

อาชีพ ข้าราชการทหาร

ตำแหน่ง หัวหน้ากำลังพลสำรอง กองกำลังพล กองบัญชาการ หน่วยบัญชาการ
นาวิกโยธิน

๔. กำลังพลสำรอง จำนวน ๑ คน ได้แก่

- ว่าที่พันตรี กิติเฉลิม โครงกาพย์ อายุ ๕๖ ปี

อาชีพ นักวิชาการ/วิศวกรเครื่องกล

ตำแหน่ง เลขาธิการสถานักวิชาการประจำคณะกรรมการสมัชชามวลชนเพื่อ
ความมั่นคงภายใน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน
ราชอาณาจักร และประธานชมรมการกำลังสำรองแห่งประเทศไทย
หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน (ส่วนกลาง)

โดยสัมภาษณ์ใน ๖ ประเด็น ดังนี้

๑. ท่านคิดว่า การนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุน
ภารกิจของกระทรวงกลาโหม จำเป็นหรือไม่ อย่างไร

๒. ท่านคิดว่า ลักษณะงานที่สมควรนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะ
ทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม ควรเป็นงานประเภทใด

๓. ท่านคิดว่า กระทรวงกลาโหมควรจัดเตรียมกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญ
เฉพาะทางอย่างไร

๔. ท่านคิดว่า กระทรวงกลาโหมควรเรียกใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญ
เฉพาะทาง เมื่อไรและอย่างไร

๕. ท่านคิดว่า การนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม มีปัญหาและข้อจำกัดหรือไม่ ถ้ามีคืออะไร

๖. จากข้อ ๕ ท่านคิดว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวควรเป็นอย่างไร โดยรายละเอียดของบทสัมภาษณ์ มีดังนี้

บทสัมภาษณ์ พลเอก ดร.ณ ฤทธิรงค์

๑. ท่านคิดว่า การนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม จำเป็นหรือไม่ อย่างไร

ปัจจุบันมีความจำเป็นน้อย เนื่องจากมีการผลิตทหารประจำการในสายงานเฉพาะทางเป็นจำนวนมากแล้ว เช่น งานช่าง วิศวกร แพทย์ นักวิทยาศาสตร์ นักกฎหมาย เราผลิตเป็นทหารประจำการไปแล้ว ถ้าจะนำกำลังพลสำรองมาใช้ก็จะเป็นการเพิ่มจำนวนมากขึ้นไปอีก ในต่างประเทศจะใช้กำลังพลสำรองในสายงานเฉพาะทางเหล่านี้ ทหารประจำการจะใช้ในส่วนกำลังรบ หากประเทศไทยจะผลิตกำลังพลสำรองเพิ่มขึ้นอีกก็จะมีจำนวนมากเกินไป

๒. ท่านคิดว่า ลักษณะงานที่สมควรนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม ควรเป็นงานประเภทใด

กำลังทหารแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ได้แก่ ส่วนกำลังรบ ส่วนสนับสนุนการรบ และส่วนสนับสนุนการช่วยรบ ซึ่งกำลังพลสำรองสามารถนำไปใช้ในส่วนสนับสนุนการช่วยรบได้ และนำไปใช้ในส่วนสนับสนุนการรบได้บางส่วน

๓. ท่านคิดว่า กระทรวงกลาโหมควรจัดเตรียมกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางอย่างไร

ที่ผ่านมาเราใช้กลุ่ม รด. เป็นกำลังพลสำรองหลัก ซึ่งก็คือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นกลุ่มที่ยังไม่ทราบว่าจะไปศึกษาหรือปฏิบัติงานด้านใดต่อไป แต่ในต่างประเทศจะใช้กลุ่มเด็กที่ศึกษาสายอาชีพ หรือสายอาชีพเฉพาะทาง การเตรียมกำลังพลสำรองจึงกระทำได้ ในลักษณะของการเปิดโอกาสให้เด็กสามารถขอรับการศึกษารับทุนการศึกษาไปเรียนต่อในสายงานเฉพาะทางได้ เช่น หากต้องการเรียนสายงานช่างยนต์ ก็สามารถขอรับการศึกษารับทุนการศึกษา เมื่อศึกษาจบและทำงานประจำแล้ว ก็จะเป็นกำลังพลสำรองในลักษณะ part time ที่มีความชำนาญในสายงานช่างยนต์ให้กับกองทัพได้อีกด้วย

๔. ท่านคิดว่า กระทรวงกลาโหมควรเรียกใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง เมื่อไรและอย่างไร

การเรียกกำลังพลสำรองสามารถกระทำในยามปกติได้ ไม่จำเป็นต้องเรียกใช้ในการรบอย่างเดียว ภัยคุกคามสมัยใหม่ ภัยธรรมชาติ การก่อการร้าย ก็สามารถใช้กำลังพลสำรองได้ ยิ่งเรียกใช้กำลังพลสำรอง กำลังพลสำรองก็จะเกิดความผูกพันกัน โดยสามารถบริหารจัดการให้มีการทำงานร่วมกันระหว่างกำลังประจำการและกำลังพลสำรองได้ด้วย เช่น จัดตารางการปฏิบัติงานโดยให้กำลังประจำการทำงานในช่วงกลางวัน และใช้กำลังพลสำรองทำงานหรือเข้าเวรในช่วงกลางคืน เป็นต้น

๕. ท่านคิดว่า การนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม มีปัญหาและข้อจำกัดหรือไม่ ถ้ามีคืออะไร

ข้อจำกัดที่สำคัญคือ การยอมรับจากทหารประจำการ เนื่องจากเราผลิตทุกตำแหน่งเป็นทหารประจำการทั้งหมด และเมื่อได้รับงบประมาณจากกระทรวงการคลังแล้ว นำไปผลิตนายทหารชั้นนายสิบจำนวนน้อย แต่นายพลมีจำนวนมาก พอจะผลิตกำลังพลสำรองกระทรวงการคลังก็ไม่ให้งบประมาณแล้ว จึงเกิดปัญหาในเรื่อง ๑) งบประมาณ ๒) ตำแหน่ง เนื่องจากบรรจุกำลังประจำการทั้งหมด จึงไม่มีตำแหน่งให้กำลังพลสำรอง ๓) การผลิต ไม่ได้นำนักศึกษามาเป็นกำลังพลสำรอง แต่ใช้นักเรียนมัธยมปลายแทน ทำให้เกิดปัญหาในการบรรจุเหล่า เนื่องจากการบรรจุเหล่าไม่สอดคล้องกับสายวิชาชีพที่นักเรียนเลือกศึกษาต่อ โดยกำลังพลสำรองมักถูกบรรจุในเหล่ารบแทบทั้งหมด ตัวอย่างเช่น นักเรียนมัธยมปลายคนหนึ่งถูกบรรจุเป็นกำลังพลสำรองเหล่าราบ แต่หลังจากนั้น นักเรียนคนนี้เลือกศึกษาต่อในสายแพทย์ ก็ไม่สามารถบรรจุเป็นกำลังพลสำรองเหล่าแพทย์ได้ เนื่องจากเป็นกำลังพลสำรองเหล่าราบไปแล้ว เป็นต้น

๖. จากข้อ ๕ ท่านคิดว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวควรเป็นอย่างไร

๑) แก้ไขปัญหาในเรื่องการบริหารจัดการงบประมาณ ๒) บริหารจัดการในเรื่องการบรรจุตำแหน่ง ข้อเสนอแนะ กองทัพอากาศศึกษาอย่างจริงจัง เนื่องจากเราเป็นผู้กำกับดูแลกำลังพลสำรองทุกชั้นตอน

บทสัมภาษณ์ พันเอก สมพร รื่นญาติ

๑. ท่านคิดว่า การนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม จำเป็นหรือไม่ อย่างไร

มีความจำเป็นมาก เนื่องจากรูปแบบของภัยคุกคามสมัยใหม่มีการพัฒนาไปมาก และภัยคุกคามมีหลากหลายรูปแบบยิ่งขึ้น ดังนั้นบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ที่กองทัพขาดแคลนมีไม่เพียงพอ กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะทางจึงเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด และประหยัดงบประมาณในการพัฒนากำลังประจำการของกองทัพ

**๒. ท่านคิดว่า ลักษณะงานที่สมควรนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความ
ชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม ควรเป็นงานประเภทใด**

งานที่เหมาะสมสามารถแยกได้หลายประเภท เช่น ด้านการแพทย์ ด้านคอมพิวเตอร์
ด้านเคมี ชีวะ วัสดุ ด้านช่างสาขาต่าง ๆ ด้านภาษาศาสตร์ เป็นต้น

**๓. ท่านคิดว่า กระทรวงกลาโหมควรจัดเตรียมกำลังพลสำรองที่มีความรู้
ความชำนาญเฉพาะทางอย่างไร**

แบ่งได้ ๓ ประการ ๑) กำหนดหน่วย ตำแหน่ง อัตรา ที่เหมาะสมและจำเป็นต้องใช้
กำลังพลสำรองที่มีความชำนาญเฉพาะทาง ๒) เรียกกำลังพลสำรองกลุ่มนี้เข้ารับราชการร่วมกับกำลัง
ประจำการอย่างสม่ำเสมอ ๓) ดำรงการติดต่อและพัฒนาสัมพันธ์กับกำลังพลสำรองอย่างใกล้ชิด เพื่อ
สะดวกในการเรียกใช้ต่อไป

**๔. ท่านคิดว่า กระทรวงกลาโหมควรเรียกใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้
ความชำนาญเฉพาะทาง เมื่อไรและอย่างไร**

ในช่วงระยะแรกของการเรียกให้ฝึกให้มีความรู้ด้านการทหาร ครั้งต่อ ๆ ไปให้ฝึก
ความชำนาญในการใช้เครื่องมือทางทหารที่กำลังพลสำรองผู้นั้นมีความรู้ความเชี่ยวชาญ เพื่อให้เกิด
ความชำนาญในการใช้เครื่องมืออื่น ๆ

**๕. ท่านคิดว่า การนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง
มาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม มีปัญหาและข้อจำกัดหรือไม่ ถ้ามีคืออะไร**

ปัญหาที่ชัดเจน คือ ความจำเป็นในการใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญของกำลังพลสำรอง
นั้น ๆ เช่น ด้านการแพทย์ กำลังพลสำรองที่เป็นแพทย์ มีความจำเป็นต้องดูแลรักษาประชาชน ใน
ขณะเดียวกัน กองทัพบกจำเป็นต้องใช้เช่นกัน

๖. จากข้อ ๕ ท่านคิดว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวควรเป็นอย่างไร

ต้องพิจารณาจากสถานการณ์ของประเทศเป็นหลัก ในภาวะปกติ ทหารก็คือ
ประชาชนคนหนึ่ง แพทย์ก็ต้องรักษาประชาชน ในภาวะสงคราม เพื่อความอยู่รอดของประเทศ แพทย์
ที่เป็นกำลังพลสำรองก็ต้องมารักษาพยาบาลกำลังทหารก่อนเป็นประการแรก

บทสัมภาษณ์ พันเอก สมพล ปะละไทย

**๑. ท่านคิดว่า การนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง
มาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม จำเป็นหรือไม่ อย่างไร**

มีความจำเป็น เพราะจะทำให้การปฏิบัติภารกิจในด้านต่าง ๆ ของกระทรวงกลาโหม ซึ่งจำเป็นต้องใช้ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเกิดประสิทธิภาพ และบรรลุผลตามภารกิจ ได้อย่างสมบูรณ์มากขึ้น

๒. ท่านคิดว่า ลักษณะงานที่สมควรนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม ควรเป็นงานประเภทใด

งานด้านบรรเทาสาธารณภัยต่าง ๆ เช่น ไฟป่า, หมอกควัน, PM 2.5

๓. ท่านคิดว่า กระทรวงกลาโหมควรจัดเตรียมกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางอย่างไร

ให้มีแผนการฝึกกำลังพลสำรองประจำปี โดยขอรับการสนับสนุนครูฝึกฯ จากหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง มาช่วยฝึกอบรมให้กับกำลังพลสำรอง ได้มีความรู้ และสามารถปฏิบัติภารกิจดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. ท่านคิดว่า กระทรวงกลาโหมควรเรียกใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง เมื่อไรและอย่างไร

- ยามปกติ ให้มีการฝึก อบรม กำลังพลสำรอง ให้มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้านเป็นประจำ

- ยามฉุกเฉิน เมื่อเกิดภัยพิบัติขนาดใหญ่ขึ้น ก็ดำเนินการเรียกกำลังพลสำรองที่ได้ทำการฝึกอบรมไว้แล้ว มาร่วมกันกับทางราชการเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว

๕. ท่านคิดว่า การนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม มีปัญหาและข้อจำกัดหรือไม่ ถ้ามีคืออะไร

เมื่อเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน มาปฏิบัติงานกับกระทรวงกลาโหม อาจทำให้เกิดผลกระทบกับการประกอบอาชีพของกำลังพลสำรองดังกล่าว

๖. จากข้อ ๕ ท่านคิดว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวควรเป็นอย่างไร

เพิ่มสิทธิและสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับกำลังพลสำรอง นายจ้าง หรือผู้ประกอบการ ให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดความร่วมมือและเต็มใจในการเข้ารับการเรียกพลเพื่อมาปฏิบัติภารกิจดังกล่าว

บทสัมภาษณ์ นาวาเอก พีร์ศร คงปิ่น

๑. ท่านคิดว่า การนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม จำเป็นหรือไม่ อย่างไร

มีความจำเป็น เนื่องจากในภาวะปกติ การที่จะบรรจุกุศลบรรพชาที่ที่มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะทางไว้จำนวนมาก จะทำให้ กท. ต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ซึ่งในภาวะ ปัจจุบัน กท. ถูกปรับลดงบประมาณจำนวนมาก ทำได้แค่การดำรงสภาพให้มีความพร้อมรบในระดับหนึ่ง ในภาวะขั้นสถานการณ์วิกฤติถึงสถานการณ์ขั้นป้องกันประเทศ จึงมีความจำเป็นต้องมีการระดม ทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางจำนวนมาก ในแต่ละสาขาที่จำเป็นให้มีความเพียงพอ ในการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดได้

๒. ท่านคิดว่า ลักษณะงานที่สมควรนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความ ขำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม ควรเป็นงานประเภทใด

งานด้านการวิจัยและพัฒนาทางทหาร งานด้านสงครามอิเล็กทรอนิกส์และไซเบอร์ งานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร งานซ่อมและสร้างเครื่องจักรกล การใช้อาวุธเคมี ชีวะ และ รังสี งานด้านการแพทย์และสาธารณสุข

๓. ท่านคิดว่า กระทรวงกลาโหมควรจัดเตรียมกำลังพลสำรองที่มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะทางอย่างไร

ดำเนินการสำรวจความต้องการของกองทัพ รวบรวม จัดทำ และเชื่อมโยงข้อมูลด้าน กำลังคนจากส่วนราชการพลเรือน รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติทางทหาร ตั้งแต่ภาวะปกติ

๔. ท่านคิดว่า กระทรวงกลาโหมควรเรียกใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะทาง เมื่อไรและอย่างไร

ตั้งแต่ภาวะปกติ กท. จะต้องดำเนินการจัดกำลังตามยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ ในขณะเดียวกัน หน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรเอกชน และภาคประชาชน ควรจะต้องรับรู้การจัด กำลังตามยุทธศาสตร์ของกองทัพ และเตรียมความพร้อมร่วมกับ กท. เพื่อให้สามารถเผชิญกับภัย คุกคามที่จะเกิดจากการสงครามตามขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน โดย กท. ประสานงาน ร่วมมือ วางแผน ดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลและเชื่อมโยงข้อมูลด้านกำลังคน ดำเนินการ ฝึก ซักซ้อม และทดสอบการปฏิบัติตามแผน เพื่อให้มีความพร้อมตั้งแต่ภาวะปกติ

๕. ท่านคิดว่า การนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง มาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม มีปัญหาและข้อจำกัดหรือไม่ ถ้ามีคืออะไร

ปัญหาและข้อจำกัด คือ ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนต่าง ๆ การจัดทำฐานข้อมูลที่ ตรงกับความต้องการของกองทัพ การเชื่อมโยงข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ได้ทันที การกำหนดนโยบาย วิธีการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล การให้การสนับสนุนบุคลากรจากหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาปฏิบัติ ภารกิจร่วมกับกองทัพในภาวะปกติ การจัดเตรียมงบประมาณในการชดเชยให้กับภาคเอกชน

คำตอบแทนให้กับบุคลากรที่เข้ามาเป็นกำลังพลสำรอง รวมทั้งค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการดำเนินการเรียกกำลังพลสำรอง

๖. จากข้อ ๕ ท่านคิดว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวควรเป็นอย่างไร

๑) กท. ต้องดำเนินการจัดทำแผนการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้กับทุกภาคส่วนได้ตระหนักรู้ถึงความจำเป็นทางทหารที่จะต้องเตรียมการ ดำเนินการตามแผนให้มีความพร้อมรองรับในภาวะสถานการณ์ระดับต่าง ๆ และพร้อมที่จะให้การสนับสนุนกองทัพ

๒) ดำเนินการวางแผน ฝึกซ้อมร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถปฏิบัติตามแผนเตรียมพร้อมในการสนับสนุนการเรียกกำลังพลสำรอง ตั้งแต่ภาวะปกติ

๓) จัดทำแผนด้านงบประมาณให้พร้อมสำหรับการเรียกกำลังพลสำรองเพื่อทดลองความพร้อม ให้กระทำได้ตั้งแต่ในเวลาปกติ

๔) การเรียกกำลังพลสำรองตามบัญชีบรรจุกำลังเข้าประจำหน่วยเพื่อทดสอบแผนหรือเตรียมรับสถานการณ์ เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามแผนที่กำหนดได้

บทสัมภาษณ์ พันโท สุรินทร์ กุหลาบ

๑. ท่านคิดว่า การนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม จำเป็นหรือไม่ อย่างไร

ควรมี ซึ่งกำลังพลสำรองรุ่นใหม่ อาจใช้ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการทำงานปัจจุบันได้

๒. ท่านคิดว่า ลักษณะงานที่สมควรนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม ควรเป็นงานประเภทใด

วิศวกรรมโยธา บัญชี

๓. ท่านคิดว่า กระทรวงกลาโหมควรจัดเตรียมกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางอย่างไร

- รับสมัครและคัดเลือกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญให้ตรงกับตำแหน่งและหน้าที่นั้น

- เรื่องสิทธิประโยชน์ที่กำลังพลสำรองจะได้รับ

๔. ท่านคิดว่า กระทรวงกลาโหมควรเรียกใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง เมื่อไรและอย่างไร

ห้วงเดือน พ.ค.

๕. ท่านคิดว่า การนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง มาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม มีปัญหาและข้อจำกัดหรือไม่ ถ้ามีคืออะไร

เรื่องสิทธิประโยชน์ในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ และเลิกปฏิบัติหน้าที่

๖. จากข้อ ๕ ท่านคิดว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวควรเป็นอย่างไร

ประชุมหารือเรื่องค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ที่กำลังพลสำรองได้รับ

บทสัมภาษณ์ นาวาโท ปวิช บำรุงศรี

๑. ท่านคิดว่า การนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง มาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม จำเป็นหรือไม่ อย่างไร

เนื่องจากกำลังพลสำรองที่มีอยู่มีจำนวนมาก โดยกองทัพได้ฝึกชาวไทยให้มีความรู้ ความชำนาญทางทหาร แต่การที่จะนำกำลังพลสำรองมาใช้ในการทำสงครามเพื่อป้องกันประเทศนั้น มีโอกาสที่เกิดขึ้นน้อย ดังนั้นการนำกำลังพลสำรองที่มีอยู่มาใช้งานนอกเหนือจากการสงคราม ได้แก่ การช่วยเหลือและการแก้ไขปัญหาภัยพิบัติสาธารณะ จึงเป็นการเพิ่มศักยภาพในการป้องกันประเทศด้าน อื่น ๆ นอกเหนือจากการทำสงคราม อันจะเป็นประโยชน์ให้กับประเทศชาติเพิ่มขึ้น โดยที่กองทัพเป็น หน่วยกลางเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาช่วยประเทศชาติ ยามที่ประสบปัญหา ภัยพิบัติสาธารณะขนาดใหญ่ได้อย่างทันเวลา รวมถึงนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะ ทางมาเป็นผู้ให้ความรู้กับกำลังพลของกองทัพได้อีกด้วย ฯลฯ

๒. ท่านคิดว่า ลักษณะงานที่สมควรนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความ ขำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม ควรเป็นงานประเภทใด

งานที่เพิ่มความรู้ความสามารถให้ทหารประจำการ ทหารกองประจำการ ให้มีความรู้ และทักษะที่เกี่ยวข้องกับงานที่กระทรวงกลาโหมรับผิดชอบ งานด้านบริการช่วยเหลือประชาชนเพื่อ แก้ปัญหาภัยพิบัติสาธารณะ งานที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการและช่วยเหลือประชาชน งานที่สนับสนุน การปฏิบัติการทางทหารด้านข่าวสาร ฯลฯ

๓. ท่านคิดว่า กระทรวงกลาโหมควรจัดเตรียมกำลังพลสำรองที่มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะทางอย่างไร

ควรมีการขึ้นบัญชีกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางให้ชัดเจน มี ข้อมูลที่ถูกต้อง ทันสมัย และมีการแยกออกจากบัญชีกำลังพลสำรองปกติ มีการให้สิทธิและสวัสดิการ ที่เหมาะสม รวมถึงการกำหนดแนวทางการเลื่อนยศเลื่อนฐานะเพื่อสร้างแรงจูงใจ และสร้างความผูกพัน กับการกองทัพอย่างต่อเนื่อง

๔. ท่านคิดว่า กระทรวงกลาโหมควรเรียกใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง เมื่อไรและอย่างไร

เมื่อกระทรวงกลาโหมต้องรับภารกิจภัยคุกคามรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติ รวมถึงเมื่อต้องการพัฒนากองทัพให้มีความรู้ความชำนาญเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ โดยมีการจัดทำแผนรองรับการเรียกใช้กำลังพลสำรองให้ครอบคลุมทุกภาคส่วนของกระทรวงกลาโหม

๕. ท่านคิดว่า การนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม มีปัญหาและข้อจำกัดหรือไม่ ถ้ามีคืออะไร

การจัดทำบัญชีกำลังสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมยังไม่มี ความทันสมัย และไม่มีการกำหนดภารกิจการใช้ที่ชัดเจน รวมถึงกฎหมาย กฎระเบียบ สิทธิที่ยังไม่ครอบคลุม และมีข้อเฉพาะข้อจำกัดด้านงบประมาณในการเรียกกำลังพลสำรองฯ

๖. จากข้อ ๕ ท่านคิดว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวควรเป็นอย่างไร

การพัฒนาฐานข้อมูลกำลังพลสำรองให้สามารถใช้งานได้จริง โดยเพิ่มงบประมาณด้านกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะให้เป็นรูปธรรม โดยการลดกำลังประจำการบางตำแหน่งลงที่ต้องใช้ความชำนาญสูงแต่มีงานเป็นครั้งคราว โดยนำกำลังพลสำรองฯ มาทำงานเป็นครั้งคราวแทน

บทสัมภาษณ์ ร้อยตรี ปริณทร สารบุรณ์

๑. ท่านคิดว่า การนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม จำเป็นหรือไม่ อย่างไร

จำเป็น เห็นได้จากปัจจุบันกำลังพลสำรองเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้านมากกว่าข้าราชการทหารประจำการ หากนำมาใช้ให้ถูกทาง งานด้านที่จะต้องใช้ความรู้ความชำนาญเฉพาะหรือพิเศษ จะเป็นการช่วยพัฒนากระทรวงกลาโหม กองทัพ และเพิ่มขีดความสามารถเฉพาะด้านที่เป็นประโยชน์ต่อ กท. มากขึ้น

๒. ท่านคิดว่า ลักษณะงานที่สมควรนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม ควรเป็นงานประเภทใด

๑) งานด้านวิศวกรรมในการผลิตอาวุธยุทโธปกรณ์ในกองทัพ ๒) งานด้านเทคโนโลยี และ ๓) งานด้านโลจิสติกส์

๓. ท่านคิดว่า กระทรวงกลาโหมควรจัดเตรียมกำลังพลสำรองที่มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะทางอย่างไร

เห็นควรรายงานสถานภาพกำลังพลสำรองในทุกกรอบ ๓ เดือน หรือ ๖ เดือน เพื่อให้มีความพร้อมและสามารถรับทราบถึงความพร้อมของสภาพกำลังพลสำรอง

๔. ท่านคิดว่า กระทรวงกลาโหมควรเรียกใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะทาง เมื่อไรและอย่างไร

- เมื่อเกิดภัยพิบัติ
- เมื่อเกิดกรณีเร่งด่วนหรือมีความจำเป็นต้องใช้ โดยการเรียกกำลังพลสำรองตาม พ.ร.บ.กำลังพลสำรอง พ.ศ.๒๕๕๘

๕. ท่านคิดว่า การนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง มาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม มีปัญหาและข้อจำกัดหรือไม่ ถ้ามีคืออะไร

ปัญหาในด้านกำลังพลสำรองที่ถูกนำมาใช้หรือถูกเรียกเข้ามาใช้งาน/สนับสนุนภารกิจ ส่วนใหญ่มักมีงานประจำและค่าตอบแทนสูง จึงทำให้เกิดค่าตอบแทนที่ไม่คุ้มค่า อีกทั้งองค์กรหรือหน่วยงานที่กำลังพลสำรองสังกัด ไม่ตอบสนองต่อการสนับสนุนภารกิจดังกล่าว

๖. จากข้อ ๕ ท่านคิดว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวควรเป็นอย่างไร

- เห็นควรบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังต่อองค์กร/นายจ้างที่กำลังพลสำรองสังกัดอยู่
- เห็นควรเพิ่มสิทธิประโยชน์และสวัสดิการที่ชัดเจนกรณีถูกเรียกเข้ารับราชการ เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการเข้ารับราชการกรณีดังกล่าว

บทสัมภาษณ์ พันเอก สาริต แก่นสิงห์

๑. ท่านคิดว่า การนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง มาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม จำเป็นหรือไม่ อย่างไร

จำเป็น เนื่องจากแนวคิดเรื่องกำลังพลสำรองของ กท. มีไว้เพื่อใช้ในการสนับสนุนภารกิจของ กท. ด้านการป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคง การพิทักษ์รักษาสถาบันพระมหากษัตริย์ และการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ในกรณีเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือภาวะไม่ปกติ หรือมีการรบ การทำสงคราม เพื่อเพิ่มเติมกำลังประจำการหลักตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายเพิ่มเติม โดยกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง เป็นบุคคลที่ประกอบอาชีพที่มีความสำคัญต่อกิจกรรมทางทหารและกิจกรรมพลเรือน มีความชำนาญเป็นพิเศษ ผู้ที่ปฏิบัติการในอาชีพนั้นต้องใช้ระยะเวลาฝึกอบรม และเป็นวิชาชีพที่มีความจำเป็นต่อกิจกรรมสำคัญในการเตรียมพร้อมของชาติ

โดยในกรณีกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง ต้องมีการเตรียมการฝึกอบรมทบทวน และวางแผนการใช้กำลังพลสำรอง เพื่อจะช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานในยามที่มีความจำเป็นได้

๒. ท่านคิดว่า ลักษณะงานที่สมควรนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม ควรเป็นงานประเภทใด

งานทางด้านทางการแพทย์ งานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และงานด้านอื่น ๆ ที่ผู้ปฏิบัติการในอาชีพนั้นต้องมีคุณสมบัติของตัวบุคคลเป็นพิเศษ หรือจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการฝึกอบรมสร้างเสริมความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง หรือเป็นงานด้านวิชาชีพที่มีความจำเป็นต่อกิจกรรมสำคัญในการเตรียมพร้อมของชาติ

๓. ท่านคิดว่า กระทรวงกลาโหมควรจัดเตรียมกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางอย่างไร

สำหรับในส่วนของ สป. สามารถเตรียมกำลังพลสำรองได้ ๒ รูปแบบ โดยรูปแบบแรก สนับสนุนภารกิจหลักภายใน สป. และ นขต.สป ตามที่ได้รับมอบหมายจาก ผู้บังคับบัญชา ของ สป. (ส่วนสนับสนุนเพิ่มเติมกำลังภายใน สป.) รูปแบบที่สอง สนับสนุนภารกิจในภาพรวมของกระทรวงกลาโหม โดยทำงานร่วมกับเหล่าทัพ (ส่วนสนับสนุนเพิ่มเติมกำลังในภาพรวมให้เหล่าทัพ)

๔. ท่านคิดว่า กระทรวงกลาโหมควรเรียกใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง เมื่อไรและอย่างไร

เมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือภาวะไม่ปกติ หรือมีการรบ การทำสงคราม โดยสถานการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อกำลังพลประจำการที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางที่บรรจुरาชการ ไม่สามารถปฏิบัติงานเพื่อควบคุมสถานการณ์ได้ เนื่องจากกำลังพลที่มีอยู่ไม่เพียงพอในการตอบสนองภารกิจตามผู้บังคับบัญชามอบหมาย อาทิเช่น กรณีเกิดเหตุการณ์โรคอุบัติใหม่ที่เป็นสถานการณ์การติดเชื้อโควิด-๑๙ ที่เกิดปัญหาสาธารณสุข หรือกรณีสถานการณ์สงครามที่ต้องใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางในการช่วยสนับสนุนเพิ่มเติมกำลังจากกำลังประจำการปกติ

๕. ท่านคิดว่า การนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม มีปัญหาและข้อจำกัดหรือไม่ ถ้ามีคืออะไร

- ข้อจำกัดด้านงบประมาณในการฝึกกำลังพลสำรอง ไม่สามารถทำได้ทุกนายภายในคราวเดียวกัน
- กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางที่มาจากสถาบันที่ไม่เคยผ่านการฝึกด้านการทหาร อาจทำให้มีข้อจำกัดในการสื่อสาร ความเข้าใจระบบงาน รวมทั้งการประสานงาน การปฏิบัติภารกิจทางทหาร

๖. จากข้อ ๕ ท่านคิดว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวควรเป็นอย่างไร

- ใช้การหมุนเวียนการฝึกกำลังพลสำรอง ตามผลัดรอบปี หรือตามลำดับความสำคัญ เพื่อการใช้งานให้ประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด
- การฝึกพัฒนากำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง สำหรับผู้ไม่เคยมีความรู้ทางการทหาร ต้องมีการส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับทางการทหารเพิ่มเติมร่วมด้วย เพื่อให้สื่อสาร ความเข้าใจระบบงาน รวมทั้งการประสานงานการปฏิบัติการทางทหารได้

บทสัมภาษณ์ นาวาอากาศเอก วิรัตน์ ดุสิตา

๑. ท่านคิดว่า การนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง มาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม จำเป็นหรือไม่ อย่างไร

จำเป็น เพราะกระทรวงกลาโหมเป็นหน่วยงานด้านความมั่นคง รับผิดชอบความมั่นคงของประเทศ ต้องมีความพร้อมในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านไซเบอร์และดิจิทัล จึงต้องมีกำลังพลสำรองที่มีความรู้เฉพาะทางและปฏิบัติการต่อเนื่อง ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กำลังพลสำรองด้านไซเบอร์เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้านไซเบอร์ของกระทรวงกลาโหม

๒. ท่านคิดว่า ลักษณะงานที่สมควรนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม ควรเป็นงานประเภทใด

งานเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ เช่น งานด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารราชการทั่วไปและสนับสนุนภารกิจด้านความมั่นคง งานด้านไซเบอร์เชิงรับ งานตรวจมาตรฐานสารสนเทศ เช่น ISO27001 และ ISO27701 งานวิทยาการไซเบอร์เชิงรุก โดยยกตัวอย่างลักษณะงาน เช่น สามารถปฏิบัติงานและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านมัลแวร์ ด้านการสืบสวนทางดิจิทัล ด้านการตรวจสอบทางสารสนเทศตามแนวทางมาตรฐานสากล และด้านมาตรฐานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์

๓. ท่านคิดว่า กระทรวงกลาโหมควรจัดเตรียมกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางอย่างไร

การจัดเตรียมกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง เป็นแนวทางที่ใช้ในการเตรียมความพร้อมด้านความมั่นคง โดยเฉพาะอย่างยิ่งทั้งในยามปกติและยามสงคราม ในยามปกติกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง มีความจำเป็นอย่างยิ่งกับการดำเนินการในส่วนที่กระทรวงกลาโหมขาดแคลน เช่น กำลังพลด้านการปฏิบัติการไซเบอร์เชิงรับ ที่ต้องการกำลังพลที่มีความรู้ความชำนาญ เพื่อทดแทนกำลังพลหลักในการดำเนินการไซเบอร์เชิงรับ โดยขั้นตอนการเตรียม

คือ การประกาศรับสมัครในระดับผู้เชี่ยวชาญหรือที่ปรึกษาจนไปถึงเจ้าหน้าที่ในระดับปฏิบัติการ โดยผ่านกระบวนการทั้งการบรรจุและการใช้กำลังพลสำรอง การผลิตกำลังพลสำรอง การฝึกศึกษากำลังพลสำรองตามปกติ

๔. ท่านคิดว่า กระทรวงกลาโหมควรเรียกใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง เมื่อไรและอย่างไร

กระทรวงกลาโหมควรเรียกใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง ทั้งในยามปกติเพื่อปฏิบัติการไซเบอร์เชิงรับ ที่มีความขาดแคลนรวมถึงการปฏิบัติการไซเบอร์ระดับชาติ เมื่อเกิดสงคราม

๕. ท่านคิดว่า การนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง มาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม มีปัญหาและข้อจำกัดหรือไม่ ถ้ามีคืออะไร

๑) ปัญหาของการนำกำลังพลสำรองมาใช้ เนื่องจากการบรรจุกำลังพลสำรองใช้แนวคิดในการบรรจุแทนข้าราชการ ซึ่งส่งผลกระทบต่ออัตราการบรรจุของหน่วย และขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ ที่ได้รับค่าตอบแทนต่ำกว่า ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการทำงาน

๒) ค่าตอบแทนของการดำเนินการไซเบอร์ ได้รับค่าตอบแทนสูงกว่าข้าราชการ และสามารถปฏิบัติงานได้ตามความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง โดยไม่มีข้อจำกัดของระเบียบราชการ

๓) การวัดผลการทำงาน มีลักษณะแตกต่างจากข้าราชการ ทำให้สายการบังคับบัญชาระหว่างข้าราชการกับกำลังพลสำรอง มีความเหลื่อมล้ำ

๖. จากข้อ ๕ ท่านคิดว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวควรเป็นอย่างไร

๑) ควรตั้งหน่วยงานหรือสายการบังคับบัญชาแยกจากข้าราชการ เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนของงานและกระทบต่อขวัญกำลังใจของกำลังพลทั้ง ๒ ประเภท

๒) ควรกำหนดค่าตอบแทนตามมูลค่าของงานที่ปฏิบัติจริง เพื่อให้มีความอ่อนตัวและเป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน รวมทั้งเสนอค่าตอบแทนที่ไม่เป็นตัวเงิน เช่น จำนวนวันทำงานหรือโบนัส เป็นต้น

๓) การวัดผล ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานก่อนการต่อสัญญา โดยมีสัญญาจ้างงาน ปีละ ๑ ครั้ง

บทสัมภาษณ์ นาวาโท ภิญญู ทิฆัมพรธีรวงศ์

๑. ท่านคิดว่า การนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง มาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม จำเป็นหรือไม่ อย่างไร

จำเป็น หากตำแหน่งงานนั้น เป็นตำแหน่งงาน กท. ขาดแคลน

๒. ท่านคิดว่า ลักษณะงานที่สมควรนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม ควรเป็นงานประเภทใด

งานด้านเทคนิค เช่น IT

๓. ท่านคิดว่า กระทรวงกลาโหมควรจัดเตรียมกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางอย่างไร

จัดทำบัญชีกำลังพลสำรองที่มีความชำนาญเฉพาะ และดำเนินการควบคุมทางบัญชี โดยดำเนินการตรวจสอบสภาพ ติดต่อกับกำลังพลสำรองสม่ำเสมอ

๔. ท่านคิดว่า กระทรวงกลาโหมควรเรียกใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง เมื่อไรและอย่างไร

เรียกเพื่อตรวจสอบ ปีละ ๑ ครั้ง

๕. ท่านคิดว่า การนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม มีปัญหาและข้อจำกัดหรือไม่ ถ้ามีคืออะไร

กำลังพลสำรองมีภาระงานประจำ เรียกมาทำให้กำลังพลขาดรายได้ (ค่าตอบแทนที่ได้น้อยกว่างานประจำ)

๖. จากข้อ ๕ ท่านคิดว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวควรเป็นอย่างไร

เพิ่มสิทธิประโยชน์ให้กับกำลังพลสำรอง เช่น ค่าตอบแทนเงินเดือนให้มากขึ้น

บทสัมภาษณ์ ว่าที่พันตรี กิติเฉลิม โครงกาพย์

๑. ท่านคิดว่า การนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม จำเป็นหรือไม่ อย่างไร

จำเป็นอย่างยิ่ง ด้วยสถานการณ์ปัจจุบัน รวมถึงการพัฒนาด้านเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ กำลังพลสำรองของประเทศไทยเรา มีความรู้ความสามารถเฉพาะบุคคลถึงระดับเชี่ยวชาญพิเศษมากมาย บางนายมีคุณวุฒิระดับศาสตราจารย์เฉพาะทาง บางนายเชี่ยวชาญในสาขาที่ไม่มีในตำรา บางนายมีทรัพย์สินและยุทธโศปกรณ์พร้อมสรรพในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเมื่อบ้านเมืองมีความจำเป็นเร่งด่วน การเคลื่อนตัวรวดเร็วและอยู่ในวินัย

๒. ท่านคิดว่า ลักษณะงานที่สมควรนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม ควรเป็นงานประเภทใด

งานที่มีลักษณะงานที่สมควรนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม เหมาะสมและเป็นไปตามภารกิจความจำเป็นด้านความมั่นคงภายในประเทศ ภารกิจ

- ๑) งานสนับสนุนการเทิดทูนสถาบันหลักของชาติ
- ๒) งานสนับสนุนการข่าวรูปแบบใหม่ งานไซเบอร์ งานรวบรวมข้อมูลสถานการณ์ปัจจุบัน วิเคราะห์สถานการณ์ร่วม งานเผยแพร่และต่อต้านการข่าวภัยต่อความมั่นคงภายในทุกมิติ
- ๓) งานสนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในทุกมิติ
- ๔) งานสนับสนุนการกิจกรรมอาสาสมัครและการสังคมสงเคราะห์
- ๕) งานสนับสนุนการมวลชนสัมพันธ์
- ๖) งานแผนงานโครงการ งบประมาณ และ ติดตามประเมินผล
- ๗) งานสนับสนุนการสรรพกำลัง

๓. ท่านคิดว่า กระทรวงกลาโหมควรจัดเตรียมกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางอย่างไร

กระทรวงกลาโหมควรจัดเตรียมกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางอย่างเป็นระบบ เร่งด่วน และเป็นไปตามกฎหมาย เพื่อให้กำลังพลสำรองที่มีความรักในกองทัพ มีความภาคภูมิใจ และพร้อมพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของตนเองเพื่อส่วนรวม สามารถแยกกลุ่มที่มีความรู้ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ ประเภทการใช้งาน การเรียกใช้ทั้งแบบในระบบกำลังพลสำรองและระบบแบบจิตอาสา มีสายการบังคับบัญชา มีศูนย์พัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถ มีฐานข้อมูลกำลังพลสำรองและกำลังสำรองพร้อมใช้งานอย่างกว้างขวางไปถึงระดับชุมชน/หมู่บ้าน เพื่อให้เกิดความมั่นคง ยั่งยืน ปลอดภัย

ข้อเสนอแนะของข้าพเจ้าและชมรมการกำลังสำรองแห่งประเทศไทย มีข้อเสนอตั้งนี้ กระทรวงกลาโหมควรดำเนินการเร่งด่วน ๒ เรื่องสำคัญ ในด้านการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถกำลังพลสำรองและกำลังสำรอง อันเป็นมวลชนของกองทัพ คือ (ก) การจัดตั้งศูนย์ประสานการปฏิบัติกำลังพลสำรอง (ศปป.กสร.) (พัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถเทียบเท่าระดับกองพล) และ (ข) ระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยอาสาสมัครกำลังสำรองเพื่อความมั่นคงประจำหมู่บ้าน/ชุมชน พ.ศ. ๒๕๖.... เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ให้กำลังสำรองมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการความมั่นคงประเทศอย่างสมดุล มั่นคง ยั่งยืน และสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์ในด้านความมั่นคงในชุมชนท้องถิ่น ตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

๔. ท่านคิดว่า กระทรวงกลาโหมควรเรียกใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง เมื่อไรและอย่างไร

๑) หวังปกติ เรียกเพื่อพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงของปัจจุบันและอนาคต

๒) หวังไม่ปกติ เพื่อสนับสนุนกำลังหลักในการดำเนินการกิจให้สำเร็จอันรวดเร็วและปลอดภัย

๓) ตามนโยบาย ผบช./ความเร่งด่วนเฉพาะกิจของหน่วย

๕. ท่านคิดว่า การนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม มีปัญหาและข้อจำกัดหรือไม่ ถ้ามีคืออะไร

ไม่มีปัญหาและไม่มีข้อจำกัด เมื่อกระทรวงกลาโหมดำเนินการตามข้อ ๓ อย่างสมบูรณ์ เพราะเป็นอำนาจของกระทรวงกลาโหมโดยตรง ในการตรา/ออก ระเบียบ, คำสั่ง, กฎหมายที่เกี่ยวข้องรองรับการใช้งานกำลังพลสำรองและกำลังสำรองอย่างถูกต้องและมีความจริงใจเสริมสร้างและส่งเสริมเกียรติยศศักดิ์ศรีกำลังพลสำรองและกำลังสำรอง เพราะกำลังพลสำรองและกำลังสำรองพร้อมให้ความร่วมมือต่อกองทัพ เพื่อความมั่นคงของประเทศชาติและเกียรติภูมิแห่งมวลชนของกองทัพไทย

๖. จากข้อ ๕ ท่านคิดว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวควรเป็นอย่างไร

กระทรวงกลาโหมดำเนินการตามข้อ ๓ อย่างสมบูรณ์ เพราะเป็นอำนาจของกระทรวงกลาโหมโดยตรง ในการตรา/ออก ระเบียบ, คำสั่ง, กฎหมายที่เกี่ยวข้องรองรับการใช้งานกำลังพลสำรองและกำลังสำรองอย่างถูกต้องและมีความจริงใจเสริมสร้างและส่งเสริมเกียรติยศศักดิ์ศรีกำลังพลสำรองและกำลังสำรอง

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	พลตรี กัณฑ์ชัย ประจวบอารีย์
วัน เดือน ปี เกิด	๕ มกราคม ๒๕๑๐
การศึกษา	วิทยาลัยการทัพอากาศ รุ่นที่ ๔๗ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ หลักสูตรการแทรกซึมทางอากาศเบื้องสูงทางยุทธวิธี รุ่นพิเศษ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง หลักสูตรโรงเรียนเสนาธิการทหารบก หลักสูตรชั้นนายพัน โรงเรียนทหารราบ ศูนย์การทหารราบ หลักสูตรผู้ควบคุมอากาศยานหน้า หลักสูตรชั้นนายร้อย โรงเรียนทหารราบ ศูนย์การทหารราบ หลักสูตรรบพิเศษ โรงเรียนสงครามพิเศษ ศูนย์สงครามพิเศษ ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (กองทัพบก) โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
ประวัติการทำงานโดยย่อ	ผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ ๑๕ รองผู้บัญชาการกองพลทหารราบที่ ๙ รองผู้บัญชาการกองพลที่ ๑ รักษาพระองค์ ผู้บังคับการจังหวัดทหารบกสระบุรี เสนาธิการมณฑลทหารบกที่ ๑๓ ผู้บังคับการกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์
ตำแหน่งปัจจุบัน	รองเจ้ากรมการสรรพกำลังกลาโหม กรมการสรรพกำลังกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การทหาร

เรื่อง แนวทางการใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางเพื่อสนับสนุน
ภารกิจของกระทรวงกลาโหม

ผู้วิจัย พลตรี กัณฑ์ชัย ประจวบอารีย์ หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 64

ตำแหน่ง รองเจ้ากรมการสรรพกำลังกลาโหม

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสถานการณ์ปัจจุบัน ประเทศไทยต้องเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ต่าง ๆ แต่ก็ยังคงต้องเตรียมพร้อมรับภัยคุกคามในรูปแบบดั้งเดิมที่เป็นภัยสงครามอีกด้วย ทำให้กระทรวงกลาโหม ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ได้รับภารกิจในการพิทักษ์รักษาเอกราชและความมั่นคงของประเทศ รวมถึงพัฒนาประเทศ สนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ และช่วยเหลือประชาชน ต้องวางแผนการใช้ และจัดเตรียมกำลังพลและอาวุธยุทโธปกรณ์อย่างเป็นระบบตั้งแต่ยามปกติ แต่การที่กระทรวงกลาโหมจะดำรงสภาพกำลังพลไว้เป็นจำนวนมากในภาวะปกติต้องสิ้นเปลืองงบประมาณของชาติเกินความจำเป็น จึงต้องลดกำลังพลในยามปกติลง และจัดให้มีกำลังพลสำรองที่เข้มแข็ง ที่สามารถทดแทนหรือเสริมกำลังประจำการในยามฉุกเฉินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. 2558 กำหนดให้การเรียกกำลังพลสำรองเพื่อปฏิบัติราชการให้กระทำได้ในกรณีจำเป็น เพื่อเรียกกำลังพลสำรองเข้าปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม ในการปฏิบัติภารกิจที่ต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นการเฉพาะ หรือเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทำให้การใช้กำลังพลสำรองเพื่อสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม สามารถทำได้มากกว่าอดีตที่เรียกใช้เพื่อการสู้รบและภัยสงคราม แต่ยังสามารถเรียกใช้เพื่อสนับสนุนภารกิจที่เกี่ยวข้องกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ต่าง ๆ ได้อีกด้วย ซึ่งภัยคุกคามบางประเภทจำเป็นต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง แต่ที่ผ่านมา กระทรวงกลาโหมมีการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจไม่มาก อีกทั้งยังไม่มีรูปแบบหรือแนวทางการจัดเตรียม และการใช้ที่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาเพื่อให้ได้แนวทางการใช้และแก้ไขปัญหาในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมที่เหมาะสมและปฏิบัติได้จริงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางเพื่อสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาและข้อจำกัดในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมในปัจจุบัน
3. เพื่อเสนอแนวทางการใช้และแก้ไขปัญหาในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา : เน้นการวิจัยเฉพาะการใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางเพื่อสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม, ในส่วนของแนวทางการใช้และแก้ไขปัญหาในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมจะเป็นเพียงการเสนอแนวคิดหรือหลักการกว้าง ๆ โดยไม่พิจารณาลึกในรายละเอียดของการดำเนินการและจะวิจัยเฉพาะข้อมูลที่เปิดเผยได้เท่านั้น
2. ขอบเขตด้านประชากร : ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกำลังพลสำรอง จำนวน 11 คน ประกอบด้วย ผู้ที่ศึกษาหรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับกำลังพลสำรอง ผู้บังคับบัญชาและครูฝึกของหน่วยกำลังพลสำรอง และกำลังพลสำรอง
3. ขอบเขตด้านระยะเวลา : ตั้งแต่ตุลาคม พ.ศ. 2564 – กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2565

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่ใช้ข้อมูลปฐมภูมิที่รวบรวมจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกำลังพลสำรอง กับข้อมูลทุติยภูมิที่รวบรวมจากกรอบนโยบาย กฎหมาย ผลงานวิจัย เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้กำลังพลสำรอง มาศึกษาวิเคราะห์ภารกิจของกระทรวงกลาโหมที่ควรใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุน การใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางเพื่อสนับสนุนภารกิจกระทรวงกลาโหมของไทยในอดีตที่ผ่านมาและปัจจุบัน เปรียบเทียบกับของต่างประเทศ รวมทั้งปัญหาและข้อจำกัดที่มี เพื่อให้ได้แนวทางการใช้และแก้ไขปัญหาในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมและปฏิบัติได้จริง

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า กระทรวงกลาโหมไทยยังไม่มีมีการเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาปฏิบัติงานในเหตุการณ์จริงอย่างแน่ชัด ที่ผ่านมาจะเป็นการเรียกพลมาเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพร้อมเท่านั้น ยังไม่มีมีการเรียกเพื่อปฏิบัติราชการ หรือระดมพล และมีบางกรณีที่บุคคลผู้เป็นกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางได้เข้าร่วมปฏิบัติงานจริง แต่เป็นในลักษณะของจิตอาสามากกว่า ในขณะที่ กระทรวงกลาโหมต่างประเทศมีการเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาปฏิบัติงานในหลากหลายเหตุการณ์จริง โดยมีการปฏิบัติงานทั้งในประเทศและนอกประเทศ โดยความเชี่ยวชาญของกำลังพลสำรองที่กระทรวงกลาโหมไทยและต่างประเทศต้องการนำมาใช้สนับสนุนภารกิจ มีความใกล้เคียงกัน เช่น ด้านวิศวกรรม ด้านการแพทย์และสาธารณสุข และด้านไซเบอร์ เป็นต้น แต่ในต่างประเทศยังมีการใช้ความเชี่ยวชาญของกำลังพลสำรองที่มากกว่าไทยในด้านการส่งกำลังบำรุงและด้านการคมนาคมขนส่ง ซึ่งกระทรวงกลาโหมทั้งไทยและต่างประเทศ มุ่งเน้นที่จะนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การสนับสนุนการช่วยรบ การบรรเทาสาธารณภัย และช่วยเหลือประชาชน การรับมือกับการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ การเตรียมการและตอบสนองต่อภัยคุกคามหรือการรบบรูปแบบใหม่ นอกจากนี้ ในต่างประเทศยังมีการใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนในภารกิจอื่น ๆ ได้แก่ การฟื้นฟูสิ่งเสียหายจากภัยพิบัติต่าง ๆ และภารกิจอื่น ๆ ตามการร้องขอการสนับสนุนที่มาจากหน่วยงานพลเรือน ทั้งนี้ ประเทศไทยและต่างประเทศต่างมีกฎหมายที่ให้อำนาจกระทรวงกลาโหมในการเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจกระทรวงกลาโหมอื่น ๆ นอกจากการสงคราม แต่ในต่างประเทศกฎหมายได้ให้อำนาจหน่วยกำลังพลสำรองในพื้นที่เรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจได้สะดวกและรวดเร็วกว่า เพราะสามารถดำเนินการได้ทันทีในกรณีสถานการณ์เร่งด่วน โดยไม่ต้องรอขออนุมัติจากสำนักงานใหญ่ในระดับสูงขึ้นไป

ปัญหาและข้อจำกัดในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมที่พบ ได้แก่ การบรรจุกำลังพลสำรองยังไม่ตรงตามความรู้ความสามารถในอาชีพทางพลเรือน, ทักษะที่ไม่ดีของกำลังสำรองและกำลังพลสำรอง, การขาดแรงจูงใจในการเข้ามาเป็นกำลังพลสำรอง, การนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาปฏิบัติราชการ ส่งผลกระทบต่อชีวิต อาชีพ หรือหน่วยงานของกำลังพลสำรอง, ความขัดข้องของการทำงานร่วมกันระหว่างกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางกับกำลังพลประจำการ, การไม่ให้ความร่วมมือจากหน่วยงานหรือองค์กรของกำลังพลสำรอง และข้อจำกัดด้านงบประมาณ

ทั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยได้เสนอแนวทางการใช้และแก้ไขปัญหาในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม ดังนี้

1. ลักษณะงานที่สมควรนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม : ลักษณะด้านความเชี่ยวชาญควรเป็นด้านที่กระทรวงกลาโหมขาดแคลน อาจไม่มีกำลังพลประจำการด้านนั้นอยู่แล้ว หรือหากมีก็จำนวนน้อย ไม่เพียงพอเมื่อต้องมีการปฏิบัติงานในวงกว้าง ทั้งนี้ ลักษณะประเภทภารกิจควรเป็นภารกิจตามอำนาจหน้าที่ที่อยู่ในขอบเขตแห่งกฎหมาย หรือภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลโดยมีกฎหมายรับรอง และลักษณะการปฏิบัติงานของกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางควรเป็นในลักษณะปฏิบัติงานทดแทนกำลังพลประจำการ, เสริมกำลังพลประจำการ, ร่วมจัดทำแผนการปฏิบัติ และปฏิบัติงานในฐานะที่ปรึกษาหรือผู้ให้ความรู้

2. การเตรียมและเรียกใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม : ในการเตรียมกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง ควรมีการดำเนินการกำหนดหน่วย ตำแหน่ง อัตรา ที่เหมาะสมและจำเป็น, รับสมัครและคัดเลือกให้มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางตรงกับตำแหน่งและหน้าที่นั้น, จัดทำบัญชี, ดำเนินการควบคุมทางบัญชี, จัดการฝึกอบรม, ดำรงการติดต่อและพัฒนาสัมพันธ์ สำหรับการเรียกใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง ในภาวะปกติ กระทรวงกลาโหมอาจเรียกมาปฏิบัติราชการในบางตำแหน่งตามความจำเป็นและความเหมาะสม เช่น ครูฝึกทหาร หรือมาฝึกพร้อมกับกำลังพลประจำการ ในภาวะไม่ปกติ เช่น มีสงครามหรือการรบ มีภัยพิบัติทางธรรมชาติขนาดใหญ่ หรือกรณีเกิดเหตุการณ์โรคอุบัติใหม่ระบาด และกระทรวงกลาโหมมีกำลังพลประจำการไม่เพียงพอที่จะรับมือกับภารกิจตามอำนาจหน้าที่ หรือภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลแล้ว กระทรวงกลาโหมควรเรียกกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนในการปฏิบัติภารกิจเหล่านั้น

3. แนวทางการแก้ไขปัญหาในการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางมาสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหม ได้แก่ ใช้ระบบรับสมัครก่อนระบบคัดเลือกในการสรรหากำลังสำรองเพื่อมาบรรจุในตำแหน่งกำลังพลสำรอง, ในระบบคัดเลือกอาจบรรจุกำลังสำรองที่มาจากกำลังประจำการและมีความรู้ความชำนาญตรงกับตำแหน่งกำลังพลสำรองก่อนกำลังสำรองกลุ่มอื่น, จัดทำระบบฐานข้อมูลกำลังสำรองให้มีข้อมูลครบถ้วนและทันสมัย, ปรับแก้กฎระเบียบเกี่ยวกับการกำหนดเหล่าของกำลังพลสำรอง, เพิ่มสิทธิประโยชน์ให้กับกำลังพลสำรองและนายจ้างในรูปแบบต่าง ๆ, จัดหลักสูตรหรือการฝึกอบรมให้กับกำลังพลสำรอง, ทำการประชาสัมพันธ์เรื่องกำลังพลสำรองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ, พัฒนาสัมพันธ์และสร้างเครือข่ายกำลังพลสำรอง/กำลังพลสำรอง, จัดลำดับและระยะเวลาในการเรียกใช้กำลังพลสำรองอย่างเหมาะสม, วางแผนและจัดสรรการใช้งบประมาณเกี่ยวกับกำลังพลสำรองอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย : กระทรวงกลาโหม ควรให้ความสำคัญและวางนโยบาย เพื่อให้มีการกำหนดหน่วย ตำแหน่ง อัตรา ที่เหมาะสมและจำเป็นต้องใช้กำลังพลสำรองที่มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะทางอย่างจริงจัง และให้มีการนำกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง มาปฏิบัติงานจริง, ควรให้มีการปรับแก้กฎระเบียบเกี่ยวกับการกำหนดเหล่าของกำลังพลสำรองและ สิทธิประโยชน์ให้กับกำลังพลสำรองและนายจ้างในรูปแบบต่าง ๆ ให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับ สถานการณ์ และควรมีการจัดเตรียมหรือสำรองงบประมาณสำหรับการเรียกกำลังพลสำรองเข้าปฏิบัติ ราชการ ในกรณีที่เป็นการปฏิบัติภารกิจที่ต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นการเฉพาะ หรือเพื่อปฏิบัติ หน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ ตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. 2558

2. ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติ : ควรมีการจัดทำระบบฐานข้อมูลของกำลังสำรอง/กำลังพล สำรองให้มีข้อมูลต่าง ๆ ครบถ้วนและทันสมัย มีการประชาสัมพันธ์เรื่องกำลังพลสำรองและจัดหรือ ส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาสัมพันธ์และสร้างเครือข่ายกำลังสำรอง/กำลังพลสำรองอย่างต่อเนื่องและ สม่ำเสมอ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยสนับสนุนการดำเนินการ, ควรมีการเรียกกำลังพลสำรอง ที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาการ เพื่อทดลองความพร้อม หรือ เพื่อปฏิบัติราชการ หรือปฏิบัติงานร่วมกับกำลังพลประจำการ หมุนเวียนครบทุกหน่วยกำลังพลสำรอง โดยพิจารณาตามลำดับความจำเป็นเร่งด่วน และโอกาสที่จะใช้กำลังพลสำรองประจำหน่วยกำลังพล สำรองนั้น ๆ และพยายามใช้ระบบรับสมัครในการสรรหากำลังสำรองเพื่อมาบรรจุในตำแหน่งกำลังพล สำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง โดยอาจจะใช้วิธีเชิญผู้ที่มีคุณสมบัติและความรู้ความชำนาญ ตรงกับที่ต้องการด้วยก็ได้ และหากไม่สามารถสรรหากำลังพลสำรองจากระบบรับสมัครได้ครบอัตรา จำเป็นต้องใช้ระบบคัดเลือก ก็ควรบรรจุกำลังสำรองที่มาจากกำลังประจำการและมีความรู้ความชำนาญ ตรงกับตำแหน่งกำลังพลสำรองก่อนกำลังสำรองกลุ่มอื่น และจัดการสัมมนาเพื่อรับทราบผลกระทบ ปัญหา และข้อเสนอแนะจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับกิจการกำลังพลสำรอง

3 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป : หน่วยใดในกระทรวงกลาโหมที่จำเป็นต้องใช้ กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง และควรกำหนดให้เป็นหน่วยกำลังพลสำรอง รวมทั้งตำแหน่งและอัตราที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร และแนวทางในการจัดเตรียมหรือสำรอง งบประมาณสำหรับการเรียกกำลังพลสำรองเข้าปฏิบัติราชการ ในกรณีที่เป็นการปฏิบัติภารกิจที่ต้องใช้ ความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นการเฉพาะ หรือเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ ตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. 2558 ของกระทรวงกลาโหม ควรเป็นอย่างไร